

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

"ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ"

**"Ο θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως
στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση.**

Μια αποτίμηση της μέχρι τώρα προσφοράς του θεσμού"

Λεωνίδας Πετρακόπουλος (Α. Μ. 8085202001053)

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Καλαμάτα, Μάρτιος 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ"

**"Ο θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως
στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση.
Μια αποτίμηση της μέχρι τώρα προσφοράς του θεσμού"**

Λεωνίδας Πετρακόπουλος (Α. Μ. 8085202001053)

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Επιβλέπων: Δημήτρης Π. Σωτηρόπουλος, Καθηγητής

Εγκρίθηκε από την τριμελή επιτροπή αξιολογήσεως την 09/03/2022

Δημήτρης Π. Σωτηρόπουλος, Καθηγητής, επιβλέπων

Ευγενία Μπιτσάνη, Καθηγήτρια, μέλος

Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου, Καθηγήτρια, μέλος

Καλαμάτα, Μάρτιος 2022

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**
UNIVERSITY *of the* PELOPONNESE

School of Management (Kalamata)
Department of Business and Organization Administration
POSTGRADUATE PROGRAM MSc-MPA: PUBLIC ADMINISTRATION and LOCAL GOVERNMENT

Title of thesis

**"The institution of the Supporter of the Citizen and the Business
(Local / Municipal Ombudsman) in the Greek Local Government.**

An evaluation of the institution's offer so far"

Leonidas Petrakopoulos (R. N. 8085202001053)

Kalamata, March 2022

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμώς τον επιβλέποντα καθηγητή και καθηγητή μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση" κύριο Δημήτρη Π. Σωτηρόπουλο, άνευ της καθοδηγήσεως του οποίου τόσο στο θέμα όσο και στις θεματικές ενότητες της παρούσης εργασίας αυτή δεν θα καθίστατο διερευνήσιμη και αναγνώσιμη. Επιπλέον, ευχαριστώ θερμώς τους λοιπούς καθηγητές μου στο ως άνω Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών κυρίες κυρίες Ευγενία Μπιτσάνη και Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου και κύριο Θεόδωρο Τσέκο, οι οποίοι, μέσω της διδασκαλίας τους, με βοήθησαν να αντιληφθώ την διαδραστική αλληλεπίδραση μεταξύ των επιστημονικών γνωστικών αντικειμένων των μαθημάτων του ως άνω Π.Μ.Σ.. Επιπροσθέτως, ευχαριστώ θερμώς τις υπαλλήλους του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών (Κ.Ε.Σ.) Ελλάδας, το οποίο εδρεύει στο Ναύπλιο Αργολίδας, είναι το μόνο εν Ελλάδι διεθνές γραφείο του Πανεπιστημίου του Harvard και λειτουργεί ως διεπιστημονικός κόμβος αυτού στο εξωτερικό, οι οποίες παρέσχαν σε εμένα την δυνατότητα προσβάσεως και αποθηκεύσεως σε ηλεκτρονική μορφή εντοπισθείσης ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας. Επίσης, ευχαριστώ θερμώς τους είκοσι οκτώ (28) Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση την οποία απηύθυνα σε αυτούς, συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο το οποίο απέστειλα σε αυτούς εν είδει συνεντεύξεως (καθώς, λόγω Covid-19, δεν κατέστη δυνατή η δια ζώσης επικοινωνία με αυτούς) και παρέσχαν πρωτογενές ερευνητικό υλικό σε υψηλότατο ποσοστό αντιπροσωπεύσεως. Τέλος, last but not least, ευχαριστώ θερμώς την σύζυγό μου Ελένη Παπαγιαννοπούλου, η οποία, λόγω της ενασχολήσεώς μου στο ως άνω Π.Μ.Σ., με στήριξε και ανέλαβε τον εξώδικο και δικαστικό χειρισμό σημαντικού τμήματος των υποθέσεων του γραφείου, και τα τέκνα μου Μάξιμο και την Λάουρα τα οποία θυσίασαν πολλές ώρες τις οποίες θα περνούσαν με τον μπαμπά ("μπαμπά, πότε θα τελειώσει, επιτέλους, αυτό το 'μεταπτυακό'");)

Λεωνίδα Πετρακόπουλος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως, συμμετοχικός διαμεσολαβητικός θεσμός υπαγορευθείς υπό της Συνθήκης της Λισαβόνας και εισαχθείς στο ελληνικό δίκαιο δια του άρθρου 77 Ν. 3852/2010, πρόσωπο "εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας", επιλέγεται και ανακαλείται δια της αυξημένης πλειοψηφίας των 3/5 των παρόντων μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, στους ηπειρωτικούς Δήμους με πληθυσμό άνω των 20.000 κατοίκων και στους νησιωτικούς Δήμους. Δεν ανήκει αλλά κινείται παραπλεύρως της διοικητικής ιεραρχίας, απολαμβάνων πλήρους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Διερευνά τις καταγγελίες δημοτών / επιχειρήσεων αναφορικός σε περιπτώσεις ευθείας παρανομίας και (κυρίως) κακοδιοικήσεως υπό της δημοτικής αρχής / δημοτικής υπηρεσίας και ασκεί έμμεσο εσωτερικό έλεγχο και διαμεσολαβητική λειτουργία μεταξύ καταγγέλλοντος και καταγγελλομένου. Απευθύνει ειδικές προτάσεις προς τον Δήμαρχο και συντάσσει και υποβάλλει ετήσια έκθεση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου. Δι' αυτού σκοπείται η διατήρηση και ενίσχυση των αρχών της εγγύτητας, της επικουρικότητας, της συμμετοχικής δημοκρατίας, της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της χρηστής διοικήσεως. Αντιρρόπως προς την διεθνώς και πανευρωπαϊκώς παρατηρούμενη "Ombudsmania", στην Ελλάδα ο θεσμός εμφανίζει ελαφρά υποχώρηση, καθώς σήμερα έχουν επιλεγεί και υπηρετούν τριάκοντα τέσσερις (34) (επί δυνητικού συνόλου διακοσίων τριάκοντα τεσσάρων [234]) Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Συμπαραστάτης, επιλογή, ανεξαρτησία, κακοδιοίκηση, καταγγελία, διαμεσολάβηση, διαφάνεια, λογοδοσία, πορίσματα, αποτίμηση.

ABSTRACT

The Supporter of the Citizen and the Business (Local / Municipal Ombudsman), a participatory mediation institution dictated by the Treaty of Lisbon and introduced into Greek law by article 77 L. 3852/2010, a person of "known prestige and experience" but not an elected municipal or regional representative or a member of the Greek Parliament, is selected and recalled by an increased majority of 3/5 of the present members of the Municipal Council, in the mainland Municipalities with a population of over 20,000 inhabitants and in the island Municipalities regardless of population. Nowadays, 34 (out of a potential total of 234) Supporters of the Citizen and the Business have been selected and serve (24 lawyers and 10 of other professions, 24 men and 10 women). He / she aims to fight maladministration (which has several causes and types) and to maintain and strengthen the principles of proximity, subsidiarity, participatory democracy, transparency, accountability and good administration. He / she does not belong but moves alongside the administrative hierarchy, enjoying full personal and functional independence. He / she receives a remuneration equal to that of the President of the Municipal Council. He / she resides in an independent office. He / she investigates the complaints of having direct legal interest citizens / businesses regarding cases of direct illegality and (mainly) maladministration by the municipal authority / municipal service and exercises indirect internal control and mediation function between the complainant and the defendant. He / she follows a flexible but always written procedure, without producing judgements. He / she addresses specified proposals to the Mayor and prepares and submits an annual report before the Municipal Council. He / she relates in several ways to the Municipal Council, the Municipal Authority, the Local Councils, the Quality of Life Committee, the Financial Committee, the Municipal Consultation Committee and the Immigrant Integration Council. He / she appears certain similarities and differences to the Decentralized Administration, the Regional Supporter of the Citizen and the Business, the Civil Society and the Advocate of the Citizen. The institution varies regarding the country, extending even to the protection of basic human rights. To elaborate this dissertation primary Greek and foreign language bibliographic, article and internet reports and primary research material (questionnaire answers and annual reports) were used, from which it was found that a) the municipal authority either does not trust or does not give due importance to the institution, b) several legislative amendments are required to secure and defend the institution, c) it is necessary to promote and communicate the institution to the municipal authority, the municipal services, citizens and businesses, d) the institution already contributes and can contribute further positively in most areas of public policy at local level, in sustainable development, in the legacy of intangible goods, in the intra-administrative operation of the Local Government and in the "fluid society" of the age of "reflective modernization" and e) in contrast to the international and

european "Ombudsmania", in Greece, where there are mostly structural and budgetary problems, the institution shows a slight decline.

KEY-WORDS

Ombudsman, choice, independence, mismanagement, grievance, mediation, transparency, accountability, valuation, contribution.

<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ</u>	<u>ΣΕΛΙΔΑ</u>
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	i
ΕΣΩΦΥΛΛΟ	li
ΕΣΩΦΥΛΛΟ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ	lii
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iv
ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	v
ABSTRACT-KEY WORDS	vi-vii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	viii-x
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ	2-14
1Α.ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	2-3
1Β.ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟ	3-6
1Γ.ΔΙΑΚΗΡΥΓΜΕΝΟΣ ΣΚΟΠΟΣ	6-8
1Γ1.ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ	8-10
1Γ2.ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ	10-14
2.ΑΡΧΕΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΔΙΑΦΥΛΛΑΤΤΟΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ	14-19
2Α.Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ	14-17
2Β.Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	17-18
2Γ.Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ	18-19
3.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ, ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ- ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	19-31
3Α.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	19-22
3Β.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	22-24
3Γ.ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ-ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ	25-29
3Δ.ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	29-31
4.ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ, ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ, ΕΙΔΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ, ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	31-40

4Α.ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ	31-32
4Β.ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ	32-34
4Γ.ΕΙΔΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ	34-38
4Δ.ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	39-40
5.ΦΥΣΙΚΗ, ΕΝΤΥΠΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ	41-43
6.ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΝΟΜΟΥ ΤΑΞΕΩΣ	43-47
7.Ο ΘΕΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ	47-66
7Α.ΚΡΑΤΗ ΕΥΡΩΠΗΣ	48-64
7Α1.ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Ε.	48-60
7Α2.ΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΚΡΑΤΗ	60-62
7Α3.ΚΡΑΤΗ ΜΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Ε.	62-64
7Β.ΚΡΑΤΗ ΛΟΙΠΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ	64-66
8.ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ - ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ	66-78
8Α.ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ	66-67
8Β.ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ	67-78
9.ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ Τ.Α. ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	78-86
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	86-88
ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ	88
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΚΕΣ- ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	89-98

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ)	99-101
-------------------------	--------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ερώτηση: τι είναι ο "Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως"; Κάποιος "περίεργος και ενοχλητικός" τον οποίο "εμφύτευσαν" οι "κακοί Ευρωπαίοι" στην "ταπεινή" και "αγνή" ελληνική Τ.Α. ως "τοποτηρητή" και "θεματοφύλακα των αξιών" αυτών, προκειμένου άπαντες, πλέον, να αντιληφθούν ότι "ανήκομεν εις τας Ευρώπας"; Κάποιος ο οποίος, χωρίς το "στίγμα" της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου, παρέχει επιπλέον κάλυψη στις περιπτώσεις κακοδιοικήσεως της δημοτικής αρχής και των δημοτικών υπηρεσιών; Κάποιος ο οποίος λειτουργεί αποκλειστικώς ως ο "κυματοθραύστης" των παραπόνων και των καταγγελιών των δημοτών και των επιχειρήσεων επειδή ο Δήμαρχος "έχει σημαντικότερα θέματα να ασχοληθεί και, εκτός αυτού, δεν είναι όλοι ημέτεροι"; Απάντηση: η μόνη και ύστατη, προ της προσφυγής στην Δικαιοσύνη, "σανίδα σωτηρίας" Δημότη και Επιχειρήσεως κατά των δημοτικών "φεουδαρχικών προτεκτοράτων" ! Πέραν των ενίοτε "ξύλινων" νομικών ορισμών και αναλύσεων και της ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, νομολογίας και θεωρίας, ο γράφων φιλοδοξεί ότι η παρούσα θα οδηγήσει τον αναγνώστη αυτής σε ένα άκρως ενδιαφέρον (ει μη συναρπαστικό) οδοιπορικό στον θεσμό και στην μήπω συλληφθείσα αλλά επιβληθησόμενη εκ των συνθηκών της εποχής της "ρευστής" πραγματικότητας και του αναστοχαστικού εκσυγχρονισμού αναγκαιότητα και πολυτιμότητα αυτού, και στην κεφαλαιώδη συμβολή αυτού σε εκ των ων ουκ έστιν αριθμός καθημερινά προβλήματα, την οποία η ελληνική Τ.Α. αδυνατεί ή αρνείται να αντιληφθεί, ενώ την έχουν ήδη αντιληφθεί Τ.Α. κάποιων "καθυστερημένων" χωρών της ανατολικής Ευρώπης! Βεβαίως, αυτή γνωρίζει καλύτερα από τους "κουτόφραγκους"! Συνοδοιπόροι και οδηγοί οι πρωτογενείς πηγές και (ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες) βιβλιογραφικές, αρθρογραφικές και διαδικτυακές πηγές.

1.ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ

1Α.ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ο θεσμός του "Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης" ("Municipal / Local Ombudsman"), θεσπισθείς κατόπιν των δια της Συνθήκης της Λισαβόνας υποχρεωτικώς (νομικώς δεσμευτικών) εφαρμοζομένων αρχών της "επικουρικότητας" και της "εγγύτητας", εδράζεται ad hoc στο **άρθρο 77 Ν. 3852/2010 ("Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης", Φ.Ε.Κ. 87/7-10-2010, τεύχος Α)**¹, βάσει του οποίου ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως επιλέγεται στους δήμους με πληθυσμό άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων, δι' αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου, κατόπιν προκηρύξεως, ως πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας, με θητεία ακολουθούσα αυτή των δημοτικών αρχών, δια πλειοψηφίας των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, ακόμη και δι' επαναληπτικής ψηφοφορίας. Ανακαλείται υπό τις αυτές συνθήκες και δι' ειδικώς αιτιολογημένης αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου. Υποστηρίζεται διοικητικώς υπό των υπηρεσιών του Δήμου, δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων αναφορικής στην κακοδιοίκηση των υπηρεσιών του Δήμου, των δημοτικών νομικών προσώπων και των δημοτικών επιχειρήσεων και διαμεσολαβεί προς επίλυση των οικείων προβλημάτων, ενώ υποχρεούται να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικώς στους ενδιαφερομένους εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών. Συντάσσει ετήσια έκθεση η οποία παρουσιάζεται στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου προς απολογισμό της δημοτικής αρχής και εντός τριάντα (30) ημερών από της υποβολής της. Δύναται να προβαίνει στην διατύπωση προτάσεων βελτιώσεως της δημοτικής διοικήσεως και των σχέσεων αυτής με το κοινό. Λαμβάνει αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου και, αναφορικής στην καταστατική θέση αυτού, εξομοιούται προς τους δημοτικούς συμβούλους.

Δια του άρθρου 7 παράγραφος 1 Ν. 4623/2019 (Φ.Ε.Κ. 134/9-8-2019, τεύχος Α) "Ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών, διατάξεις για την ψηφιακή διακυβέρνηση, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις

¹ Ν. 3852/2010 (Φ.Ε.Κ. 87/7-10-2010, τεύχος Α) "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης", www.kodiko.gr > nomothesia > document > nomos-3852-2010, εντοπισμός στις 16-7-2021

και άλλα επείγοντα ζητήματα"² το άρθρο 77 του Ν.3852/2010 επανήλθε σε ισχύ και τροποποιήθηκε κατά τα εξής: α) Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται, πλέον, να επιλεγεί σε άπαντες τους νησιωτικούς Δήμους, ανεξαρτήτως πληθυσμού, β) η επιλογή και η ανάκληση αυτού γίνεται δι' αυξημένης πλειοψηφίας των τριών πέμπτων (3/5) των παρόντων μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, γ) ως "καταγγέλλων" δύναται να νοηθεί παν νομικό πρόσωπο και όχι μόνον επιχείρηση και δ) κατά την εξέταση καταγγελιών, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται να αιτηθεί στοιχεία εκ του αρχείου των υπηρεσιών του Δήμου, υπό την επιφύλαξη του π. δ. 28/2015 (Α' 34) αναφορικός στην πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία.

Οι ρυθμίσεις του ως άνω άρθρου επαναλαμβάνονται και εξειδικεύονται στην υπ' αριθμόν 1 (ΑΠ: 661/07-01-2020, ΑΔΑ: Ω82Μ46ΜΤΛ6-ΩΤ2), διανεμηθείσα μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 5db162660494ae090956a7a0 στις 07/01/20 15:51) Εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών (ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α., ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ)³, η οποία εκθέτει μεν τα της διαδικασίας επιλογής, τα των αρμοδιοτήτων και τα της καταστατικής θέσεως του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, πλην όμως, ατυχώς κατά την εκτίμηση του γράφοντος, παραθέτει αποκλειστικώς την ελληνική και όχι και την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

1Β.ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟ

Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, δια της υπ' αριθμόν 757 (1975) Συστάσεως προς τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών (26η Τακτική Συνεδρίαση) "επί των συμπερασμάτων της συνάντησης της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων της Συνέλευσης με τους Συνηγόρους του Πολίτη και τους Κοινοβουλευτικούς Επιτρόπους στο Συμβούλιο της Ευρώπης"

² Ν. 4623/2019 (Φ.Ε.Κ. 134/9-8-2019, τεύχος Α) "Ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών, διατάξεις για την ψηφιακή διακυβέρνηση, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις και άλλα επείγοντα ζητήματα", www.kodiko.gr > nomothesia > document > nomos-3852-2010, εντοπισμός στις 16-7-2021

³ Υπ' αριθμόν 1 (ΑΠ: 661/07-01-2020, ΑΔΑ: Ω82Μ46ΜΤΛ6-ΩΤ2), διανεμηθείσα μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 5db162660494ae090956a7a0 στις 07/01/20 15:51) Εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών (ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α., ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ), www.ypes.gr > wp-content > uploads > 2020/01 > egk1-07012020, εντοπισμός στις 16-7-2021

(Παρίσι, 18-19 Απριλίου 1974), προέτρεψε αυτές να ενεργήσουν προς διορισμό σε εθνικό, περιφερειακό και **τοπικό** επίπεδο Διαμεσολαβητή (Ombudsman). Το Συμβούλιο της Ευρώπης, δια της υπό στοιχεία R (85) 13 (1985) Συστάσεως, επανέλαβε την ως άνω πρόσκληση. Κατά το αυτό έτος (1985), η Επιτροπή Υπουργών, δια του Ψηφίσματος (85) 8 "για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων και του Συμβουλίου της Ευρώπης", θέσπισε το πλαίσιο συνεργασίας των Ombudsmen με αυτό⁴. Ήδη στην Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992) προβλέπεται η θέσπιση του "Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή". Κατά το έτος 1994 το Καταστατικό του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή εγκρίνεται υπό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Κατά το έτος 1995 ο Φινλανδός **Jacob Söderman** εκλέγεται υπό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως ο **πρώτος Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής** και το Γραφείο ξεκινά την λειτουργία του. Κατά το έτος 1996 δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαμεσολαβητών το οποίο περιλαμβάνει πλέον άνω των 95 εθνικών και περιφερειακών γραφείων διαμεσολαβητών και επιτροπές αναφορών εκ 36 χωρών. Κατά το έτος 2001 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τον Κώδικα Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς, ο οποίος εκπονήθηκε από τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή και περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές για τη δημόσια διοίκηση της Ε.Ε. Κατά το έτος 2003 ο Έλληνας **Π. Νικηφόρος Διαμαντούρος** εκλέγεται ως ο **δεύτερος Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής**⁵ και κατά το έτος 2005 επανεκλέγεται με πενταετή θητεία. Ήδη από του έτους 2013 μέχρι και σήμερα καθήκοντα Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή εκτελεί η Ιρλανδή Emily O' Reilly. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, η επιλογή στην θέση του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή ατόμων μη προερχομένων εκ των παραδοσιακών ευρωπαϊκών δυνάμεων αποσκοπεί στην απόσχιση της εις βάρος της Ε.Ε. μομφής περί ελλείμματος δημοκρατικής νομιμοποίησης-ολοκλήρωσης μεταξύ "μεγάλων" και "μικρών" στους κόλπους αυτής.

Ο θεσμός του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή εδράζεται στα άρθρα 20, 24 και 228 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (ΣΛΕΕ) και στο άρθρο 43 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως⁶. Το καθεστώς και τα καθήκοντα αυτού καθορίσθηκαν υπό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατόπιν γνωμοδότησεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εγκρίσεως υπό του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, δια της υπό στοιχεία ΕΕ L 113 της 4ης-5-1994 (σελίδα 15) αποφάσεως αυτού, η οποία τροποποιήθηκε δια των υπό στοιχεία ΕΕ L 92 της 9ης-4-2002 (σελίδα 13) και ΕΕ L 189 της 17ης-7-2008 (σελίδα 25) αποφάσεων αυτού. Δυνάμει

⁴ Λαδιάς Π. Χρήστος, "Ειδικά θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης", εκδόσεις Παπαζήση, 2014, σελίδα 50

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1163>, εντοπισμός στις 17-7-2021

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133501>, εντοπισμός στις 17-7-2021

αυτής, ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής ενέκρινε εκτελεστικές διατάξεις. Η ως άνω απόφαση καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε δια του υπό στοιχεία (ΕΕ, Ευρατόμ) 2021/1163 Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης-6-2021 "για τη θέσπιση του καθεστώτος του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή και τους γενικούς όρους άσκησης των καθηκόντων του (καθεστώς του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή) και για την κατάργηση της απόφασης 94/262/ΕΚΑΧ, ΕΚ, Ευρατόμ". Οι διαδικασίες εκλογής και παύσεως του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή καθορίζονται στα άρθρα 231 έως 233 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο θεσμός του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή αποσκοπεί στο να βελτιώσει την προστασία των πολιτών και των φυσικών ή νομικών προσώπου τα οποία κατοικούν ή έχουν την καταστατική έδρα αυτών σε κράτος μέλος αναφορικός σε περιπτώσεις κακοδιοικήσεως εκ μέρους των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και στο να ενισχύσει, συνεπώς, την διαφάνεια και την δημοκρατική λογοδοσία στην λήψη αποφάσεων και στην διοίκηση των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως⁷.

Οι υπό της Ευρωπαϊκής Ενώσεως σκοπούμενες αρχές αφενός μεν της ορθολογικής διοικητικής λειτουργίας και, επομένως, της διαφάνειας, αφετέρου δε της επικουρικότητας και της εγγύτητας, τέθηκαν επί τάπητος, αρχικώς ως μη νομικώς δεσμευτικές δια του υπ' αριθμόν 80 (1999) Ψηφίσματος του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τον ρόλο των **τοπικών** και περιφερειακών Διαμεσολαβητών / Συνηγόρων στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών⁸, το οποίο, μεταξύ άλλων, έκρινε ότι οι πολίτες χρειάζονται έναν θεσμό ανταποκρινόμενο στις ανάγκες αυτών και δυνάμενο να ασκήσει πίεση στις δημόσιες αρχές προς υπεράσπισιν των δικαιωμάτων αυτών και ότι η διαμεσολάβηση δύναται να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πολιτών, βελτιώνουσα τις σχέσεις αυτών με τις **τοπικές** και περιφερειακές αρχές. Επιπλέον δε, ως βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά ενός Συνηγόρου έθεσε την ανεξαρτησία, την αμεροληψία και την επάρκεια και, ως εκ τούτου, συνέστησε την αποφυγή διορισμού "πολιτικών" (αιρετών ή μελών πολιτικού κόμματος), την στενή εξέταση και τον αποκλεισμό των υποψηφίων οι οποίοι όχι απλώς αποδεδειγμένως έχουν αλλά και "μπορεί να έχουν (ή να εμφανίζεται ότι έχουν)" διασυνδέσεις με την τοπική αρχή (επαγγελματικά, πολιτικά ή οικονομικά συμφέροντα) και την διασφάλιση ότι η εκπαίδευση και οι ιδιότητες των υποψηφίων είναι σχετικές με τις αρμοδιότητες ενός Συνηγόρου. Στην αυτή κατεύθυνση κινήθηκε και η ομοίως μη νομικώς δεσμευτική υπ' αριθμόν Σύσταση 61 (1999) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης για τον ρόλο των Τοπικών και Περιφερειακών

⁷ www.cityofathens.gr > symparastatis > files, εντοπισμός στις 18-7-2021

⁸ www.cityofathens.gr > symparastatis > files, εντοπισμός στις 18-7-2021

Διαμεσολαβητών / Συνηγόρων του Πολίτη στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών⁹ και το υπ' αριθμόν 191 (2004) Ψήφισμα του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών "για τους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη". Τέλος, δια της Συνθήκης της Λισαβόνας (υπογραφή κατά το έτος 2007, κύρωση και θέση σε ισχύ κατά το έτος 2009), η προβλεπόμενη στο άρθρο 5 παράγραφος 3 (ΣΕΕ) αρχή της επικουρικότητας και η προβλεπόμενη στο άρθρο 10 παράγραφος 3 ΣΕΕ αρχή της εγγύτητας¹⁰ κατέστησαν και νομικώς δεσμευτικές και, βάσει του άρθρου 28 Σ¹¹, ο Ν. 3852/2010 αποτέλεσε νομοθετικό "μονόδρομο".

1Γ. ΔΙΑΚΗΡΥΓΜΕΝΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Στο Γενικό Μέρος (Κεφάλαιο Δ': "Ένα νέο σύστημα διακυβέρνησης για τους Ο.Τ.Α.") της Αιτιολογικής Εκθέσεως του ως άνω Ν. 3852/2010¹² ο «συμπαραστάτης» του Δημότη και της Επιχείρησης καθιερώνεται ως νέος θεσμός εσωτερικής διαμεσολαβήσεως μεταξύ πολιτών, επιχειρήσεων και Ο.Τ.Α., προς καταπολέμηση της κακοδιοικήσεως στους Δήμους και με αποστολή, πέρας της έγκαιρης καταπολεμήσεως της **κακοδιοικήσεως**, την διασφάλιση της **αμεροληψίας** των δημοτικών αρχών, την βελτίωση της **εξυπηρέτησεως** των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την **αποσυμφόρηση** του δημάρχου και άλλων αιρετών οργάνων του Δήμου από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών δια της αποτροπής προσθέτων διαδικασιών (προσφυγών σε ελεγκτικούς μηχανισμούς και στην δικαιοσύνη), με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση διαδικασιών, πόρων, χρόνου, χρήματος και την ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας των πολιτών. Στο δε Ειδικό Μέρος αυτού (άρθρο 77) ο νομοθέτης αναφέρει "τα πολυσυζητημένα προβλήματα **κακοδιοικήσεως** στους δήμους", στοχεύων στην αντιμετώπισιν αυτών.

Ως προκύπτει εξ αμφοτέρων των ως άνω χωρίων, πρωτεύον ζητούμενο του θεσμού είναι η καταπολέμηση της "**κακοδιοικήσεως**" (αναφορά της λέξεως τρις), και δευτερεύοντα ζητούμενα (απότοκα του πρώτου) η διασφάλιση της **αμεροληψίας** των δημοτικών αρχών, η βελτίωση της **εξυπηρέτησης** των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και η **αποσυμφόρηση** του δημάρχου

⁹ www.cityofathens.gr > symparastatis > files, εντοπισμός στις 18-7-2021

¹⁰ www.europarl.europa.eu > ftu > pdf > FTU_1.2.2.pdf, εντοπισμός στις 18-7-2021 και Μπιτσάνη Ευγενία, παραδόσεις στο μάθημα "Πολιτικές της Ε.Ε." (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο)

¹¹ <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-28/>, εντοπισμός στις 18-7-2021

¹² www.hellenicparliament.gr > UserFiles > 2.Aitiologiki_Kallikratis.pdf, εντοπισμός στις 19-7-2021

και άλλων αιρετών οργάνων του δήμου από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών.

Βάσει της Εκθέσεως Απολογισμού του έτους 2020 της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) (σελίδα 64 κ.ε.)¹³, στην οποία εκχωρήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι αρμοδιότητες του Γραφείου Γενικού Επιθεωρητή Δημοσίας Διοικήσεως και του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημοσίας Διοικήσεως (δια των άρθρων 82-103 και 118-119 Ν. 4622/2019 [Φ.Ε.Κ. 133/7-8-2019, τεύχος Α] "Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης", η Εθνική Αρχή Διαφάνειας ανέλαβε το σύνολο των αρμοδιοτήτων πέντε βασικών ελεγκτικών δημοσίων φορέων [Γραφείου Γενικού Επιθεωρητή Δημοσίας Διοικήσεως, Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημοσίας Διοικήσεως, Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Προνοίας, Σώματος Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων και Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών], καθώς και της Γενικής Γραμματείας Καταπολεμήσεως της Διαφθοράς¹⁴), η κακοδιοίκηση συνιστά το βασικότερο πρόβλημα των πολιτών, ως προκύπτει εκ των υποβληθεισών εντός του έτους 2020 καταγγελιών (μη συμπεριλαμβανομένων των αφορμών στην τήρηση των μέτρων προστασίας της δημοσίας υγείας) και δη αναφορικός στην ασφάλιση, στην κοινωνική αλληλεγγύη και στις εργασιακές σχέσεις. **Η αδιαφάνεια καταγγέλλεται με μεγαλύτερη συχνότητα στους Ο.Τ.Α.** Το αισθητώς μειωμένο ποσοστό των καταγγελιών αναφορικός σε φαινόμενα διαφθοράς, κατά το έτος 2020, παρουσιάζεται αισθητά μειωμένο σε σχέση με το 2019 (6,15% κατά το έτος 2020 έναντι 15,96% κατά το έτος 2019), γεγονός δυνάμενο να αιτιολογηθεί εκ της χρήσεως των νέων τεχνολογιών και ιδιαιτέρως της ηλεκτρονικοποίησης των συναλλαγών μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, δια των οποίων ελαχιστοποιήθηκε η προσωπική επαφή.". Η "κακοδιοίκηση" "πρωτεύει" με ποσοστό 50,20% (ήτοι, άνω του ημίσεος του συνολικού αριθμού καταγγελιών), το "άλλο" (το οποίο, προφανέστατα, αποτελεί άθροισμα αιτιών μη ρητώς κατονομαζομένων) ακολουθεί με ποσοστό 22,88% και η "αδιαφάνεια" έπεται "ασθμαίνουσα" με ποσοστό μόλις 10.21%, ήτοι με ποσοστό σχεδόν 1/5 της "κακοδιοικήσεως"!

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως, "**τέταρτη**" (κατόπιν του κοινοβουλευτικού ελέγχου, του δικαστικού ελέγχου και του διοικητικού αυτοελέγχου) μορφή ελέγχου ή "**ενδιάμεσος**", **έμμεσος και εναλλακτικός έλεγχος** (Μ.Ε.Ε., ήτοι Μηχανισμός Εσωτερικού

¹³ https://aead.gr>esoel_ekthesi_apologismou_2020, εντοπισμός στις 19-7-2021

¹⁴ <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/545222/nomos-4622-2019>, εντοπισμός στις 19-7-2021

Ελέγχου) της κρατικής αυθαιρεσίας, της κακοδιοικήσεως και της γραφειοπαθολογίας¹⁵, συνιστά τον "θεματοφύλακα" των εννόμων συμφερόντων του διοικουμένου, τα οποία θίγονται εκ νομικών ή υλικών ενεργειών ή παραλείψεων των διοικητικών οργάνων. Ο υπ' αυτού διενεργούμενος έλεγχος έχει χαρακτήρα "υπολειμματικό", με αντικείμενο όψεις και εκφάνσεις της κακοδιοικήσεως μη αντιληπτές εκ των λοιπών τριών μορφών ελέγχου. Πρόκειται περί "δημοτικού αξιωματούχου" (ή "δημοτικής αρχής"), ο οποίος δέχεται και ερευνά, και αυτεπαγγέλτως, κατά τρόπο ανεξάρτητο και αξιόπιστο, παράπονα των δημοτών αναφορικός στην κακή λειτουργία και συμπεριφορά των δημοτικών υπηρεσιών προς αυτούς και ο οποίος, εν συνεχεία και αναλόγως των διαπιστώσεων αυτού, προβαίνει σε συστάσεις και σε υποδείξεις προς επανόρθωση των ως άνω σφαλμάτων και άρση της κακοδιοικήσεως.

Περαιτέρω, προς καταπολέμηση της κακοδιοικήσεως, χρήζουν επισημάνσεως αφενός μεν τα αίτια αυτής, αφετέρου δε οι μορφές αυτής.

1Γ1.ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Κατά λογική αναγκαιότητα, τα αίτια της κακοδιοικήσεως δέον όπως εντοπισθούν στα δρώντα υποκείμενα-"παραγωγούς" δημοσίας διοικήσεως, και δη τόσο στο υπαλληλικό προσωπικό όσο και στους πολιτικούς προϊσταμένους αυτού (αιρετούς). **Κατά την κρίση του γράφοντος**, η συλλήβδην "συμψηφιστική" λογική ότι "ένας διοικούμενος έχει την δημόσια διοίκηση η οποία αξίζει σε αυτόν" ανθίσταται στην κοινή λογική εκ των κατωτέρω λόγων: α) μεταξύ διοικούντος και διοικουμένου υφίσταται σχέση "νομιμοποιημένης γραφειοκρατικής βίας" (κατά παράφραση του ορισμού του Max Weber), στα πλαίσια της οποίας ο διοικούμενος αποδέχεται (εκών άκων) την "γραφειοκρατική βία" την οποία ο διοικών ασκεί επ' αυτού (το ότι ο διοικούμενος διατηρεί το δικαίωμα προσφυγής στις προϊστάμενες διοικητικές αρχές ή / και στις ελληνικές και ευρωπαϊκές δικαστικές αρχές δεν αίρει την ως άνω πραγματικότητα, ιδίως σε περιπτώσεις καθημερινής "τριβής" στις οποίες είτε δεν υφίσταται καν είτε υφίσταται κατά πολύ μικρότερο περιουσιακό διακύβευμα εν συγκρίσει προς την δαπάνη προσφυγής στις ως άνω αρχές, β) υπό το πρίσμα της αριστοτελικής διακρίσεως-ταξινομήσεως περί "αρίστων", και παρά την πανθομολογούμενη πρόοδο προϊόντος του χρόνου, σημαντικότατο τμήμα της δημοσίας διοικήσεως στελεχούται υφ' υπαλλήλων Δ.Ε., οι οποίοι, δυνάμει "επετηρίδας", αφίχθησαν σε διευθυντικές θέσεις ή σε θέσεις ευθύνης, με μόνο εφόδιο τα "έτη στην υπηρεσία". Αυτοί, λοιπόν,

¹⁵ Μακρυδημήτρης Α.-Χρυσανθάκης Χ.-Κουλούρης Ν.Δ.-Οικονόμου Α.-Κλ., "Ombudsman"-Ο έλεγχος της κακοδιοικήσεως στην Ελλάδα και την Ευρώπη, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1996, όπου Αντ. Μακρυδημήτρης, "Το έλατο στην άμμο ή ο ombudsman στην Ελλάδα", σελίδα 29 επ.

"οχουρούμενοι" όπισθεν του θεσμού μονιμότητας του δημοσίου υπαλλήλου, είναι και οι κύριοι υπαίτιοι στρεβλών "ερμηνειών" νομοθετημάτων, ει μη και οι "εμπνευστές" "εγκυκλιών", οι υπαίτιοι διενεργείας κενών περιεχομένου και αποτελέσματος Ε.Δ.Ε. και οι "θεματοφύλακες" της "ποιότητας" της ελληνικής δημοσίας διοικήσεως και γ) μόλις και μετά βίας χρήζει επισημάνσεως το ότι ο πολιτικός προϊστάμενος (αιρετός), στις πλείστες των περιπτώσεων, δεν "ταράττει κύκλους" προκειμένου να εξυπηρετήσει ίδια οικονομικά, προσωπικά κ.τ.λ. συμφέροντα.

Κατά την κρίση του γράφοντος, η κύρια αιτία της "κακοδιοικήσεως" είναι η μη ποιοτική στελέχωση του υπαλληλικού προσωπικού της δημοσίας διοικήσεως, η οποία, ακολούθως, εδράζεται στο φαινόμενο του "κρατικού κορπορατισμού". Στον "κρατικό κορπορατισμό", προϋπάρχοντα μεν της μεταπολιτεύσεως αλλά λαβόντα τεράστιες διαστάσεις κατόπιν αυτής, και ιδίως από των αρχών της δεκαετίας του 1980 και της αναδείξεως σε Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., κατεχοχήν "κρατικού" (δηλαδή, κρατικοδίαιτου) κόμματος κατά την χρονική περίοδο 1981-1989, κατέληξε η αντίληψη του κρατικού μηχανισμού ως υποτελούς στις πάσης φύσεως (πρωτίστως οικονομικές-προσοδοθηρικές-μισθολογικές) κομματικές επιδιώξεις των κομματικών στελεχών οιασδήποτε βαθμίδας. Η αίσθηση του "μη προνομιούχου-καταπιεσμένου" κατά το παρελθόν ψηφοφόρου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. οδηγούσε, μόνη αυτή, άνευ ίχνους αξιοκρατίας, στην κατάληψη-αμειβομένης-θέσεως στον κρατικό μηχανισμό. Προκειμένου δε η όλη προβληματική κατάσταση να ενδυθεί ιδεολογικώς και να "νομιμοποιηθεί" στην (ούτως ή άλλως, μη "απαιτητική", ελλείψει παιδείας) συνείδηση του μέσου ψηφοφόρου του ΠΑ.ΣΟ.Κ., υιοθετήθηκαν συνθήματα-πομφόλυγες-κορώνες τα οποία είτε έφεραν πολωτικά χαρακτηριστικά ("αντιδεξιά-δεξιά", "μη προνομιούχος-προνομιούχος") είτε αποσκοπούσαν στην "σφυρηλάτηση" της κομματικής συνειδήσεως μέσω άκρατου εθνο-λαϊκισμού, πάντοτε όμως με την γενικότερη αίσθηση ότι το άτομο-μισθωτός-ψηφοφόρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν θα αφεθεί ποτέ έρμαιο στον επελαύνοντα και άκρως απαιτητικό διεθνή ανταγωνισμό¹⁶. Και μολονότι ο ήδη διαφαινόμενος δημοσιονομικός εκτροχιασμός της χώρας υπαγόρευσε την περιστολή των δαπανών του δημοσίου τομέως, και, ακολούθως, την "συρρίκνωση" του ως άνω φαινομένου, αυτό, ελέω της αιρετότητας-ψηφοθηρίας των πολιτικών "ταγών του έθνους" δεν εξαλείφθηκε και εξακολουθεί υφιστάμενο μέχρι σήμερα. Κατ' αποτέλεσμα, είναι διάχυτη στην ελληνική δημόσια διοίκηση η "απροθυμία"-

¹⁶ Σωτηρόπουλος Π. Δημήτρης, "Φάσεις και αντιφάσεις του ελληνικού κράτους στον 20ο αιώνα, 1910-2001", εκδόσεις "Εστία", 2019, σελ. 144, όπου και παραπομπή, και παραδόσεις στο μάθημα "Πολιτική και Διακυβέρνηση" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο)

"αρνησιδικία" αυτής (βάσει της νεοελληνικής διοικητικής κουλτούρας αποσείσεως-μεταφοράς ευθυνών¹⁷) να "ταράξει τα κακώς κείμενα".

Και, βεβαίως, δεν ελλείπουν α) οι περιπτώσεις όπου νομοθετικές ρυθμίσεις είτε ενθαρρύνουν διεφθαρμένες συμπεριφορές είτε αποθαρρύνουν την πειθαρχική και ποινική δίωξη των παραβατών διοικούντων ("φοιτητικά" παραδείγματα η νομοθετική αντιμετώπιση της "παραβάσεως καθήκοντος", της "δωροληψίας" και της "καταχρήσεως δημοσίου χρήματος". Βάσει του άρθρου 259 Π.Κ. ("Παράβαση καθήκοντος") απαραίτητο στοιχείο του αδικήματος είναι ο σκοπός (του δράστη) να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο όφελος. Βάσει του άρθρου 235 Π.Κ. ("Δωροληψία υπαλλήλου") ο υπάλληλος-δράστης δέον όπως προβαίνει σε ενέργεια ή παράλειψη σχετική με την άσκηση των καθηκόντων αυτού. Η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη, "αντικείμενη στα ως άνω καθήκοντα" ή τελούμενη "κατ' επάγγελμα", τιμωρείται δια της ποινής της καθείρξεως. Επομένως, αυτό το οποίο απαντάται συνηθέστερον στην πράξη, ήτοι το "δώρο" ή το "γρηγορόσημο" είναι, πλέον, πλημμέλημα! Τέλος, δια του νέου Π.Κ., καταργείται ο Ν. 1608/1950 (Φ.Ε.Κ. 301/28-12-1950, τεύχος Α) "Περί αυξήσεως των ποινών των προβλεπομένων δια τους καταχραστάς του Δημοσίου.". Περαιτέρω, καταργείται η ποινή των ισοβίων εις βάρος αυτών και ορίζεται η ποινή της προσκαίρου καθείρξεως (έως 15 έτη). Εν περιπτώσει πλήρους αποκαταστάσεως της υπ' αυτών προκληθείσης ζημίας είναι δυνατή η ευνοϊκή ποινική μεταχείριση ή και σε εξαιρετικές περιπτώσεις η αθώωση. Ως δημόσιο ορίζεται το δημόσιο, οι Ο.Τ.Α., τα Ν.Π.Δ.Δ., όχι όμως άλλοι φορείς ιδιωτικής νομικής φύσεως οι οποίοι διαχειρίζονται δημόσια περιουσία. Τέλος, και ως προς αυτούς, προβλέπεται η διαδικασία της ποινικής διαπραγματεύσεως¹⁸. β) οι περιπτώσεις νομικώς "ερασιτεχνικών", όλως αορίστων ή και συγκαλυπτικών Ε.Δ.Ε., λόγω των οποίων έχει επιτραπεί η χάριν αστεϊσμού ποιοτική μετάπτωση του αρκτικόλεξου Ε.Δ.Ε. από "Ένορκη Διοικητική Εξέταση" σε "Ευθύνη Δεν Έχω" και γ) η μη σαφώς καθορισμένη αρμοδιότητα των ελεγκτών, οι οποίοι πλειστάκις ελέγχουν και κρίνουν βάσει πολιτικής "συγγενείας" ή κακώς εννοουμένης "συναδελφικής αλληλεγγύης".

1Γ2.ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

¹⁷ Τσέκος Θεόδωρος, "Οργανωτικός ανασχεδιασμός και δημόσιες οργανώσεις", Κεφάλαιο Γ' "Διοικητική Κουλτούρα-Οργανωσιακή Κουλτούρα", "Η ιδιαίτερη ελληνική πολιτικο-διοικητική κουλτούρα", σελίδα 94 κ.ε., και παραδόσεις στο μάθημα "Οργανωτικός ανασχεδιασμός δημοσίων φορέων" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο)

¹⁸ Lawspot > Βιβλιοθήκη > Νομοθεσία > Ποινικός Κώδικας, εντοπισμός στις 20-7-2021

Ο όρος "κακοδιοίκηση" συναντάται και στον καταστατικό νόμο του "Συνηγόρου του Πολίτη", αλλά και στο αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο του "Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή". Είναι η γενική αποστολή κάθε Ombudsman / Ombudswoman (διοικητικού διαμεσολαβητή) να καταπολεμά τα φαινόμενα "κακοδιοικήσεως" και να προωθεί την "ορθή διοικητική συμπεριφορά"¹⁹. Η έννοια της κακοδιοικήσεως (maladministration), πέραν του ότι αναφέρεται πρωτίστως στην διοικητική πρακτική και στερείται προκαθορισμένου νομικού περιεχομένου, δεν είναι ταυτόσημη με την παράβαση της αρχής της νομιμότητας, διότι αφενός μεν υπάρχουν και παραβάσεις "απαλλασσόμενες" επιπτώσεων στις διοικητικές διαδικασίες, αφετέρου δε ο νόμος δεν προβλέπει όλες τις προϋποθέσεις της ορθής διοικητικής συμπεριφοράς έναντι του διοικουμένου. Ως εκ τούτου, η μη νομικώς κολάσιμος συμπεριφορά υπαλλήλου προς πολίτη δύναται να συνιστά φαινόμενο κακοδιοικήσεως. Ενδεικτικώς, και όχι αποκλειστικώς, πρακτικές περιπτώσεις κακοδιοικήσεως συνιστούν η υπέρ το δέον καθυστέρηση, αν ο νόμος δεν προβλέπει προθεσμίες ενέργειας για τη διοίκηση...η ταλαιπωρία, οι άσκοπες διοικητικές απαιτήσεις, οι υπερβολικές προϋποθέσεις για την έκδοση ενός πιστοποιητικού, η υπέρβαση των κανόνων της λογικής και των αρχών της διοικητικής επιστήμης...²⁰. Επομένως, η έννοια της κακοδιοικήσεως δεν πρέπει να "συρρικνωθεί" μόνο σε θέματα νομίμου συμπεριφοράς αλλά, αντιθέτως, να "διογκωθεί" και σε θέματα προσηκούσης και αρμοζούσης συμπεριφοράς του υπαλλήλου έναντι του πολίτη.

Περαιτέρω:

α) όταν η συμπεριφορά των οργάνων της δημοσίας διοικήσεως δεν είναι ευγενική, φιλική, κατατοπιστική και εξυπηρετική, καίτοι δεν παραβιάζει κάποιους νομικούς κανόνες και ιδίως τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ήτοι όταν η κακοδιοίκηση δεν χαρακτηρίζει κάποια συγκεκριμένη διοικητική πράξη αλλά υλική ενέργεια και συνήθως την συμπεριφορά των αρμοδίων υπαλλήλων, γίνεται λόγος περί "**συμπεριφορικής κακοδιοικήσεως**"²¹. Ωστόσο, επειδή ο κ. Β. Τζέμος αναφέρεται στην "κακοτροπία των πολιτών" ως ενίοτε αιτία της "συμπεριφορικής κακοδιοικήσεως", ας επιτραπεί στον γράφοντα η εξής διαφοροποίηση: κατά την λογική του

¹⁹ Σωτηρόπουλος Βασίλης, τέως Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως στον Δήμο Αθηναίων και τέως Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχειρήσεως στην Περιφέρεια Αττικής, "Τι είναι η κακοδιοίκηση;", άρθρο αναρτηθέν στις 30-10-2010 στο http://elawyer.blogspot.com/2010/11/blog-post_30.html, εντοπισμός στις 20-7-2021

²⁰ Σωτηρόπουλος Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 18

²¹ Τζέμος Γ. Βασίλης, Διδάκτωρ Δημοσίου και Ευρωπαϊκού Δικαίου (Freiburg), Πρόεδρος της Ενώσεως Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), Συμβούλου ΑΣΕΠ, "Η σύννομη κακοδιοίκηση", άρθρο (θεματική ενότητα υπ' αριθμόν 11), αναρτηθέν στις 21-2-2018 στο http://gefragoulis.blogspot.com/2018/02/blog-post_98.html, εντοπισμός στις 20-7-2021

μέσου συνेतού ανθρώπου, η συντριπτική πλειοψηφία των διοικουμένων επιθυμεί την ταχύτερη, ευχερέστερη και λιγότερο δαπανηρή **σύννομη** επίλυση των υποθέσεων αυτών. Σε ένα "κράτος δικαίου" όπως η Ελλάδα, όπου υφίστανται ακόμη κραυγαλέες ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου ανισότητες υπέρ του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α., π.χ. επιτόκιο υπερημερίας σε ποσοστό 6,00% αντί του 7,25%, μακρύτερες δικονομικές προθεσμίες ασκήσεως ενδίκων βοηθημάτων και μέσων (αναφορικάς στο έτος 2021, και κατόπιν συντμήσεως [!], οι ως άνω προθεσμίες ανεστάλησαν κατά το χρονικό διάστημα από της 1ης-7-2021 μέχρι και της 31ης-8-2021, αναφορικάς στα προηγούμενα έτη, κατά το χρονικό διάστημα από της 1ης-7-2021 μέχρι και της 15ης-9-2021, αντί του χρονικού διαστήματος από της 1ης-8 μέχρι και της 31ης-8 εκάστου έτους), απαγόρευση αναγκαστικής εκτελέσεως επί χρηματικών απαιτήσεων άνευ τηρήσεως εξηκονθημέρου προδικασίας κ.τ.λ.) ουδείς επιδιώκει δικαστικό αγώνα κατά του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.. Η ως άνω συντριπτική πλειοψηφία των διοικουμένων "εκρήγνυται" πρωτίστως είτε λόγω της αναιτιολογήτου απουσίας του υπαλλήλου εκ του χώρου εργασίας αυτού (το "αυτή την στιγμή απουσιάζει" σημαίνει "διεκπεραιώνει προσωπικές υποθέσεις εκτός του γραφείου του"), είτε λόγω της νοητικής (ο γράφων αναλαμβάνει την ευθύνη της "ναζιστικής" αποχρώσεως του χαρακτηρισμού) αδυναμίας αυτού να διακρίνει ακόμη και απλές έννοιες (π.χ. το ότι δεν επικυρούται πρωτότυπο έγγραφο αλλά φωτοτυπικό αντίγραφο αυτού)! Χαρακτηριστική η περίπτωση την οποία χειρίσθηκε ο γράφων κατά την άσκηση του επαγγέλματος αυτού και κατά την οποία υπάλληλος του Ι.Κ.Α. Μεγαλόπολης Αρκαδίας, αφ' ης αρχικώς αρνήθηκε να παραλάβει πρωτότυπο έγγραφο, εν συνεχεία "συμβιβάσθηκε" απαιτούσα...επικύρωση αυτού²²,

β) όταν η συμπεριφορά των οργάνων της δημοσίας διοικήσεως είναι μεν τύποις ευγενική, προσηνής και φιλική, πλην δε "καθεστωτικώς ντετερμινιστική και συγκεκαλυμμένη δι' επιφάσεων διαθέσεως συνεργασίας", γίνεται λόγος περί "**καθεστωτικής κακοδιοικήσεως**", η οποία χαρακτηρίζει την συμπεριφορά και τους χειρισμούς συνήθως υψηλόβαθμων δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών. Περισσότερο επικίνδυνη μορφή αυτής είναι "η ψιμυθιασμένη καθεστωτική-ντετερμινιστική κακοδιοίκηση", μη διαγιγνωσκόμενη δια του διοικητικού και πειθαρχικού ελέγχου. Εκφάνσεις αυτών των ασκήσεων εξουσίας επί των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των πολιτών είναι α) η απόκρυψη νομικώς προβλεπομένων δυνατοτήτων, β) η καλλιέργεια κλίματος απαισιοδοξίας και αδυναμίας εφαρμογής συννόμων επιεικών λύσεων, γ) η εξώθηση στην μη υποβολή γραπτής αιτήσεως [...] ή στην παραίτηση εκ μιας υποψηφιοτήτας, δ)

²² "Ζήτησαν επικύρωση πρωτοτύπου εγγράφου στο Ι.Κ.Α. Μεγαλόπολης", άρθρο της 25ης-5-2016, αναρτηθέν στο <https://www.arcadiaportal.gr/news/zitisan-epikyrosi-prototyroy-eggrafoy-sto-ika-megalopolis>, εντοπισμός στις 20-7-2021

η συσκότιση του τοπίου ή η αυθαίρετη περιπλοκή της υποθέσεως, ε) η αυθαιρέτως προειλημμένη απόφαση τηρήσεως συγκεκριμένης, καίτοι δυσμενούς ως προς τον διοικούμενο, νομίμου οδού [εδώ συμφύεται η καθεστωτική κακοδιοίκηση με την σύννομη κακοδιοίκηση επί διακριτικής ευχερείας], και, αίτια αυτής, η ιδιοτέλεια, η στρεβλή διάθεση επιβολής και ασκήσεως εξουσίας, η αρνητική προδιάθεση έναντι συγκεκριμένης κατηγορίας πολιτών (παρατήρηση γράφοντος: συνηθέστερα αλλοδαπών) ή απλώς και μόνον η οικογενειοκρατία-παρεοκρατία (παρατήρηση γράφοντος: ο "παλαιός καλός" κρατικός κορπορατισμός) [...] και η ιδιοκτησιακή λογική²³,

γ) στις υποθέσεις στις οποίες η κατά διακριτική ευχέρεια ασκούμενη διοικητική δράση είναι εν στενή εννοία σύννομος, πλην όμως δεν επιλέγεται η ευνοϊκότερη ή η σύμφωνη με την νόμιμη επιθυμία του διοικουμένου λύση. Στις περιπτώσεις αυτές δεν παραβιάζεται διάταξη τυπικού ή ουσιαστικού νόμου, αλλά είτε α) δεν γίνεται δεκτή η νόμιμη (κειμένη εντός των πλαισίων της διακριτικής ευχερείας της διοικήσεως) επιθυμία του διοικουμένου [...] είτε β) παραβιάζεται κατά τρόπο μη αναλογικό κάποιο υπερνομοθετικώς (στο Σύνταγμα, στο ευρωπαϊκό δίκαιο, στο διεθνές δίκαιο) κατοχυρωμένο θεμελιώδες δικαίωμα...", γίνεται λόγος περί **"συννόμου κακοδιοικήσεως επί διακριτικής ευχερείας"**²⁴. Κατά την κρίση του γράφοντος, εάν η "καθεστωτική κακοδιοίκηση" δεν διαγιγνώσκεται εκ του διοικητικού και πειθαρχικού ελέγχου, η "σύννομος κακοδιοίκηση επί διακριτικής ευχερείας" δεν διαγιγνώσκεται ή διαγιγνώσκεται δυσχερώς υπ' αυτού τούτου του δικαστικού ελέγχου. Αποτρεπτικός λόγος διαγνώσεως αυτής είναι αφενός μεν ο χαρακτήρας αυτής ως "συννόμου" αφετέρου δε η έλλειψη προθέσεως συρρικνώσεως της διακριτικής ευχερείας της δράσεως προς όφελος των νομίμων επιλογών των διοικουμένων και η υπέρ αυτών διαφύλαξη της "αυθεντικότητας" της κρίσεως περί των άκρων ορίων της διακριτικής ευχερείας των διοικούντων (συμπυκνούμενη στην φράση "δεν θα μου μάθετε εσείς την δουλειά μου"),

δ) στις περιπτώσεις στις οποίες διαπιστούται "η βάσει των κανόνων της οικονομικής επιστήμης προβληματική-πλημμελής, αν και ενίοτε τύποις νόμιμη, διαχείριση των οικονομικών πόρων μιας δημόσιας υπηρεσίας", γίνεται λόγος περί **"οικονομικής κακοδιαχειρίσεως"**²⁵, η οποία δεν συνιστά απαραίτητως και παρανομία. Κατά την κρίση του γράφοντος, στην "απόπειρα" περιπτώσιολογικής οριοθετήσεως αυτής "όταν υπάρχει απώλεια δημοσίου χρήματος ή και όταν δεν γίνεται επωφελής διαχείριση του δημοσίου πλούτου", εμφιλοχωρούν πλείστοι όσοι κίνδυνοι δημοσιονομικής φύσεως (π.χ. η τοποθέτηση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων σε

²³ Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 20, παράγραφος 12

²⁴ Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 20, παράγραφος 13

²⁵ Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 20, παράγραφος 14

χρηματιστηριακά προϊόντα, πληρούσε, ει μη και "υπαγορεύετο" υπό, κατά τον χρόνο κατά τον οποίο έλαβε χώρα, την επιταγή περί "επωφελούς διαχειρίσεως του δημοσίου πλούτου"!)

ε) στις περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώνεται ότι η διοικητική δράση είναι μεν σύμφωνη στα ρητά κελεύσματα των ισχυόντων τυπικών ή ουσιαστικών νόμων, τα οποία όμως έρχονται σε αντίθεση με την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων ή / και με γενικές αρχές του συνταγματικού δικαίου, όπως η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του πολίτη και η αναλογικότητα", γίνεται λόγος περί **"αντισυνταγματικής συννόμου κακοδιοικήσεως"**²⁶. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, και μόνον εξ απλής αναγνώσεως της "διακριτικής ενδείξεως" αυτής (και "αντισυνταγματική" και "σύννομος"), αναδεικνύεται εναργέστατα η "παράνοια" στην οποία οδηγεί η διάγνωση αυτής. Και τούτο διότι στην ελληνική έννομη τάξη δεν νοείται τυπικός ή ουσιαστικός νόμος αντικείμενος στο Σύνταγμα! **Κατά την κρίση του γράφοντος**, την πλήρη ευθύνη του φαινομένου αυτού υπέχει το ΣτΕ, το οποίο ελέγχει και αυτεπαγγέλτως (και συνηγορεί υπέρ) της συνταγματικότητας απάντων των νομοθετημάτων, οιασδήποτε τυπικής ισχύος!

2.ΑΡΧΕΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΔΙΑΦΥΛΑΤΤΟΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

2Α.Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Σε επίπεδο υπερεθνικού δικαίου, η αρχή της χρηστής διοικήσεως εδράζεται στο άρθρο 41 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., βάσει του οποίου κατοχυρώνεται το "δικαίωμα στην **αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεων**", το οποίο περιλαμβάνει ιδίως το δικαίωμα **προηγούμενης ακροάσεως**, το δικαίωμα **προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως** και την υποχρέωση της διοικήσεως προς αιτιολόγησιν των αποφάσεων αυτής, το "δικαίωμα **αποκαταστάσεως ζημίας** προξενηθείσης υπό θεσμικών οργάνων ή υπαλλήλων" και το "δικαίωμα **απευθύνσεως** στα θεσμικά όργανα και **λήψεως απαντήσεως** υπ' αυτών"²⁷.

Σε εθνικό επίπεδο: α) το δικαίωμα προηγούμενης ακροάσεως εδράζεται στο άρθρο 20 του Συντάγματος, βάσει του οποίου το δικαίωμα της **προηγούμενης ακροάσεως** του ενδιαφερομένου ισχύει και αναφορικός σε πάσα **διοικητική ενέργεια ή μέτρο** λαμβανόμενο εις βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων αυτού²⁸,

²⁶ Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 20, παράγραφος 15

²⁷ <https://fra.europa.eu/el/eu-charter/article/41-dikaioma-hristis-dioikisis>, εντοπισμός στις 21-7-2021

²⁸ <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-20/>, εντοπισμός στις 21-7-2021

β) το δικαίωμα **προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως**, δικαίωμα εργαλειακού χαρακτήρος το οποίο παρέχεται προς εξυπηρέτησιν άλλων διαδικαστικών δικαιωμάτων²⁹, εδράζεται i) στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του Συντάγματος, βάσει του οποίου η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα παροχής πληροφοριών και χορηγήσεως εγγράφων εντός προθεσμίας όχι μεγαλύτερας των 60 ημερών, ενώ, εν περιπτώσει παρόδου αυτής απράκτου, καταβάλλεται και **ειδική χρηματική ικανοποίηση** στον αιτούντα³⁰ και ii) στο άρθρο 5 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, βάσει του οποίου ο έχων έννομο συμφέρον δικαιούται, κατόπιν γραπτής αιτήσεως αυτού, όπως λαμβάνει γνώσιν των ιδιωτικών εγγράφων των φυλασσομένων στις δημόσιες υπηρεσίες και των σχετικών με υπόθεση αυτού εκκρεμούσης ενώπιον αυτών. Βάσει δε της παραγράφου 3 του ως άνω άρθρου το ως άνω δικαίωμα δεν υφίσταται εάν το έγγραφο αφορά στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου ή εάν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται υπό ειδικών διατάξεων³¹. Αναφορικός στην παράγραφο 3 του ως άνω άρθρου, **κατά την κρίση του γράφοντος**, το ως άνω δικαίωμα υφίσταται υπό την προϋπόθεση υποβολής αιτήσεως και λήψεως αδείας παρά της ανεξαρτήτου Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρος (Α.Π.Δ.Π.Χ.) και, επομένως, δεν αποκλείεται άνευ άλλου τινός,

γ) η υπό της Διοικήσεως **υποχρέωση σαφούς, ειδικής, επαρκούς και προκυπτούσης εκ των στοιχείων του φακέλου της υποθέσεως αιτιολογίας** των πράξεων αυτής εδράζεται στο άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (τα οποία αποτελούν ειδικότερη έκφραση του άρθρου 93 παράγραφος 3 του Συντάγματος)³²,

δ) το **δικαίωμα αποζημιώσεως ζημίας** εδράζεται στα άρθρα 105-106 Εισαγωγικού Νόμου Αστικού Κώδικα, βάσει δε του άρθρου 106 Εισ.Ν.Α.Κ. οι ως άνω διατάξεις εφαρμόζονται και αναφορικός στην ευθύνη των **δήμων...** εκ πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων αυτών³³. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, δια της φράσεως "εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος" δύναται, λόγω της

²⁹ Πρεβεδούρου Β. Ευγενία, Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Α.Π.Θ., Επίκαιρα θέματα-"Πρόσβαση στα έγγραφα και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με αφορμή πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης", εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελίδα 8 (66), <https://www.prevedourou.gr/uploads/2013/08>, εντοπισμός στις 21-7-2021

³⁰ <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-10/>, εντοπισμός στις 22-7-2021

³¹ Ν. 2690/1999 (Φ.Ε.Κ. 45/9-3-1999, τεύχος Α) "Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις", <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/11641/nomos-2690-1999>, εντοπισμός στις 21-7-2021

³² Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 29

³³ www.ministryofjustice.gr > 2019/10 > Εισαγωγικός-Νόμος-Αστικού-Κώδικα, εντοπισμός στις 22-7-2021

αοριστίας και της πολυσχιδίας της εννοίας του "γενικού συμφέροντος", να λειτουργήσει αποκλειστικώς και μόνον υπέρ του διοικούντος και κατά του διοικουμένου, ενώ δια της φράσεως "με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών" απαντάται, έτι μία φορά, στο ελληνικό δίκαιο, αναιτιολόγητη ευμενής διάκριση υπέρ των "τέκνων ενός ανώτερου θεού"-υπουργών, και

ε) το **δικαίωμα απευθύνσεως στα θεσμικά όργανα ("αναφέρεσθαι στις αρχές")** εδράζεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 του Συντάγματος³⁴.

Μολονότι, λοιπόν, οι ειδικότερες εκφάνσεις της αρχής της χρηστής διοικήσεως εδράζονται σε νομοθετήματα ανωτέρας και ανωτάτης τυπικής ισχύος, δεν απαντάται ένας συγκεκριμένος ορισμός αυτής. Αντιθέτως, είναι πολυσήμαντος και ευρεία, υπολειπόμενη σε κανονιστική πυκνότητα, εξ ου και τμήμα της θεωρίας υποστηρίζει την αποσπασματική και ασυστηματοποίητη εφαρμογή της αρχής³⁵. Το ΣτΕ αρνείται ρητώς να αναγνωρίσει σε αυτήν συνταγματική ισχύ και θεωρεί ότι αυτή "εφαρμόζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο νομοθέτης δεν έχει προβεί στην δια ρητών διατάξεων αντιμετώπιση ορισμένου ζητήματος" (ΣτΕ 3242/2015)³⁶. Στις πλείστες των περιπτώσεων, η Δικαιοσύνη δεν είναι "γενναιόδωρη" στην διαπίστωση ότι η Διοίκηση ενήργησε κατά παράβαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως. Χαρακτηριστική η ΣτΕ 1378/2008, βάσει της οποίας "...οι σχετικές παραλείψεις της Διοίκησης...δεν επιτρέπεται...να αποβαίνουν σε βάρος του διοικουμένου, εφόσον όμως αυτός επισήμανε στη Διοίκηση τις εξ ενδεχομένης βραδύτητος της ενεργείας αυτής δυσμενείς γι' αυτόν επιπτώσεις, ιδίως με την πρόκληση δυσχερειών στο να ανταποκριθεί εμπροθέσμως σε ανειλημμένες έναντι της Διοίκησης υποχρεώσεις.". **Κατά την κρίση του γράφοντος**, πρώτη η Διοίκηση οφείλει να γνωρίζει πάντα τα ανωτέρω, ιδίως δε λαμβανομένου υπόψιν του άρθρου 4 παράγραφοι 1 και 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.³⁷ Επιπροσθέτως, λαμβανομένη υπόψιν προς καθορισμό των άκρων ορίων διακριτικής ευχερείας της Διοικήσεως, αυτή εκφράζει την αγαθή κρίση και επιείκεια η οποία δέον όπως διέπει τα διοικητικά όργανα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, ενόψει της εξυπηρετήσεως του δημοσίου συμφέροντος και της ευρύθμου λειτουργίας της διοικήσεως³⁸. Ευνόητον ότι αυτή δεν έχει εφαρμογή σε πράξεις δεσμίας αρμοδιότητας και στην

³⁴ Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 29

³⁵ Δαγτόγλου Δ. Π., "Γενικό Διοικητικό Δίκαιο", εκδόσεις Σάκκουλα, 2010, αρ. περ. 380-383

³⁶ Πρεβεδούρου Β. Ευγενία, "Διεύρυνση των περιπτώσεων υποχρέωσης ανάκλησης διοικητικών πράξεων ή εξέτασης σχετικού αιτήματος υπό το πρίσμα της αρχής της χρηστής διοικήσεως (ΣτΕ 92/2016), <https://www.prevedourou.gr/διεύρυνση-των-περιπτώσεων-υποχρέωσης/>, εντοπισμός στις 23-7-2021,

³⁷ http://www.adjustice.gr/webcenter/portal/ste/ypiresies/nomologies.jsessionid=1zi5TSLM_iEwQXJ9DzUqswIHm4cLxnzKRZRuEUa7ikcCFyvUgebu!664779255!-356482084?_afrLoop=18488871087673751, εντοπισμός στις 23-7-2021

³⁸ Σπηλιωτόπουλος Ε., "Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου", εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης, 2011, αρ. περ. 83

περίπτωση μεταβολής του κανονιστικού πλαισίου μιας καταστάσεως ή σχέσεως (π.χ. μεταβολής προσόντων προσλήψεως εκπαιδευτικών). Ενίοτε, αυτή συμπίπτει με την αρχή της αναλογικότητας, ιδίως στις περιπτώσεις επιβολής προστίμου, ή παρατίθεται προς ενίσχυση συνταγματικών αρχών (π.χ. του κράτους δικαίου, του δικαιώματος δικαστικής προστασίας, της ισότητας, της διαφάνειας και της ουδετερότητας της Διοικήσεως κατά την σύναψη δημοσίων συμβάσεων). Περαιτέρω, σε αυτήν προσκρούει η ανατροπή ευμενούς ως προς τον διοικούμενο καταστάσεως, προκληθείσης εκ παρανόμου διοικητικής πράξεως, ισχυσάσης επί εύλογο χρόνο³⁹ και εξ αυτής απορρέει η υποχρέωση ανακλήσεως παρανόμου διοικητικής πράξεως, ή, εν πάσει περιπτώσει, η υποχρέωση εξετάσεως αιτήματος ανακλήσεως αυτής⁴⁰. Συγκέντρωση των κατά τα ανωτέρω διασπαρεισών ποικίλων νοηματοδοτήσεων επιχειρείται σε οκτώ (8) "δομικά στοιχεία"- "αρμούς"⁴¹: 1.την τήρηση της αρχής της νομιμότητας. 2.τον σεβασμό προς τον πολίτη και την συνεργασία με αυτόν, 3.την μη κωλυσιεργία και την μη υπέρμετρη καθυστέρηση με τελικό αποτέλεσμα την μη εφαρμογή του ισχύοντος δικαίου, 4.την μη δημιουργία γραφειοκρατίας, περιπλοκών και διαδικαστικών προβλημάτων εκ του μη όντος, 5.την μη δογματική και τυπολατρική λειτουργία, κατά την άσκηση της διακριτικής ευχερείας της, 6.την διαφάνεια και την παροχή προσβάσεως στα έγγραφα και στην γνώση, 7.την αμεροληψία και την αξιοκρατία και 8.την απόφαση με σαφή, ειδική και πλήρη αιτιολογία. Εν κατακλείδι, και κατά τον Ε. Σπηλιωτόπουλο, "η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητες τους σύμφωνα με το αίσθημα δικαίου που επικρατεί, ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς και απλώς δογματικές ερμηνευτικές εκδοχές και να επιδιώκεται η προσαρμογή των κανόνων δικαίου προς τις επικρατούσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και απαιτήσεις"⁴².

2B.Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Η διαφάνεια, επίσης αρχή της χρηστής διοικήσεως κατά τον Ν. Διαμαντούρο⁴³, παρότι φέρει νομική διάσταση, δεν δύναται να περιληφθεί ή να εκφρασθεί πλήρως δια συγκεκριμένων

³⁹ Συμπεριφορά χαρακτηριζόμενη ως "venire contra factum proprium"

⁴⁰ ΣτΕ 92/2016, ΣτΕ 19/2015, ΣτΕ 4763/2014 και <http://www.humanrightscaselaw.gr/>-Καθ' ύλην ευρετήριο-Γενικά θέματα και αρχές-Ασφάλεια δικαίου-Δικαιολογ. εμπιστοσύνη, εντοπισμός στις 23-7-2021

⁴¹ Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 19, παράγραφος 9

⁴² Σπηλιωτόπουλος Ε., "Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου", εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης, 2010, σελίδα 96

⁴³ Διαμαντούρος Νικηφόρος, τέως Ευρωπαίος Διαμεσολαητής, "Χρηστή διοίκηση, λογοδοσία και κράτος δικαίου: ο ρόλος του ombudsman", παρουσίαση στο Πανεπιστήμιο Κύπρου - Τμήμα Νομικής (λέξεις:4289/130: 33 min),

κανόνων δικαίου. Συνδέεται αρρήκτως με αυτήν, με την αρχή της υπό της Διοικήσεως λελογισμένης χρήσεως της διακριτικής ευχερείας και με το αίτημα αυξημένης συμμετοχής των διοικουμένων στην λήψη αποφάσεων και στον δημόσιο έλεγχο. Αιτιολογική-γενεσιουργός ιδέα αυτής είναι η υπό των διοικουμένων εύκολη λήψη πληροφοριών τις οποίες χρειάζονται προκειμένου να συμμετέχουν αποτελεσματικότερα στο πολιτικό γίνεσθαι και να καλούν τις δημόσιες αρχές να λογοδοτούν. Αναπληροί την άσκηση των παραδοσιακών πολιτικών ελευθεριών, ιδίως της ελευθερίας της εκφράσεως, η οποία, ωστόσο, δεν υποχρεώνει τις δημόσιες αρχές να δημοσιεύουν ή να δίδουν στους διοικούμενους πρόσβαση σε πληροφορίες. Αντιθέτως, αυτές τις υποχρεώσεις τις επιβάλλει η αρχή της διαφάνειας, η οποία επιτάσσει ότι η πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες αποτελεί τον κανόνα και ότι οι περιορισμοί στην άσκηση αυτής προβλέπονται μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εξ επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος. Επιπροσθέτως, αυτή αντιστρέφει την παλαιότερη αντίληψη, συμφώνως προς την οποία τα έγγραφα θεωρούντο εμπιστευτικά, εκτός εάν τα όργανα, ασκούντα την διακριτική ευχέρεια αυτών, αποφάσιζαν να κοινοποιήσουν αυτά. Το αίτημα προς περισσότερη διαφάνεια αποτελεί, μεταξύ άλλων, έκφραση και παρεπόμενο της τεχνολογικής επαναστάσεως ως αποτέλεσμα της δημιουργίας της κοινωνίας της πληροφορίας. Τέλος, λαμβανομένου υπόψιν του πόσο θεμελιώδης είναι η έννοια της διαφάνειας στα δικαιοκρατικά συστήματα των σκανδιναβικών χωρών, ενδεχομένως δεν απαντάται πληρέστερη περιγραφή αυτής παρά στο άρθρο του Φινλανδού Tero Erkkila, καθηγητή πολιτικής επιστήμης στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι, ο οποίος συνδέει ευθέως τις έννοιες "διαφάνεια", "διακυβέρνηση", "πληροφορία", "λογοδοσία" και "εμπιστοσύνη", και συμφώνως προς τον οποίο "η διαφάνεια είναι μία από τις λέξεις-κλειδιά της σύγχρονης διακυβέρνησης"⁴⁴.

2Γ.Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ

Η Διοίκηση, σκοπούσα στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, δέον όπως λογοδοτεί στον διοικούμενο αναφορικώς στις πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων αυτής και στους πόρους τους οποίους αυτή χρησιμοποιεί. Ως "διοικητική λογοδοσία" δύναται να ορισθεί "η απόδειξη και αιτιολόγηση των υπαλλήλων αναφορικώς στο εάν οι πράξεις ή οι παραλείψεις αυτών ευρίσκονται εντός ή εκτός των ορίων εξουσίας αυτών". Αναλόγως της "διαστάσεως" της

Λευκωσία, 18 Σεπτεμβρίου 2012, http://www.europarl.europa.eu>static>files>el_xristi-dioikisi-logodosia-kai-kratos-dikaiou_cyprus_18.09.2012.final, εντοπισμός στις 24-7-2021,

⁴⁴ Erkkila Tero, "Transparency in Public Administration" άρθρο δημοσιευθέν στις 29-5-2020 στις Oxford Research Encyclopedias, <https://oxford.com/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1404>, εντοπισμός στις 25-7-2021

λογοδοσίας, αυτή δύναται να τυπολογηθεί σε τέσσερις κατηγορίες: ποίος θεωρείται υπόλογος, σε ποίον είναι υπόλογος, τα πρότυπα ή οι αξίες βάσει των οποίων είναι υπόλογος και τα μέσα δια των οποίων είναι υπόλογος. Αναλόγως του σε ποίον ο διοικών είναι υπόλογος, διακρίνονται τρεις "κατευθύνσεις" λογοδοσίας: α) η "κάθετη" (ή "εκλογική") λογοδοσία, ήτοι οι θεσμοί και οι δράσεις οι οποίες καθιστούν την κυβέρνηση υπόλογη στον λαό μέσω εκλογών ή πολιτικών κομμάτων (π.χ. διοικητική μεταρρύθμιση "Καποδίστριας"), β) η "οριζόντια" λογοδοσία, ήτοι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί της νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας προκειμένου η εκτελεστική εξουσία να καταστεί υπόλογη σε αυτές και γ) η "διαγώνια" λογοδοσία, ήτοι τα Μ.Μ.Ε. και η Κοινωνία των Πολιτών στα οποία η εκτελεστική εξουσία οφείλει να λογοδοτήσει λόγω π.χ. διαδόσεως πληροφοριών ή διαμαρτυριών ή άλλων μορφών δεσμεύσεως. Τέλος, τα μέσα δια των οποίων ο διοικών καθίσταται υπόλογος είναι: η "παραδοσιακή" λογοδοσία, η οποία επικεντρώνεται στην κανονικότητα των δημοσιονομικών συναλλαγών και στην πιστή συμμόρφωση καθώς και στην τήρηση νομικών απαιτήσεων και διοικητικών πολιτικών, η "διοικητική" λογοδοσία, η οποία σχετίζεται με την αποτελεσματικότητα και την οικονομία στην χρήση κεφαλαίων, περιουσίας, ανθρώπινου δυναμικού και άλλων πόρων, η "προγραμματική" λογοδοσία η οποία δίδει προσοχή στα αποτελέσματα των κρατικών λειτουργιών και η "διαδικαστική" λογοδοσία η οποία ενσωματώνει τις διαδικασίες και τις μεθόδους λειτουργίας. Τέλος, πανηγυρική απόδειξη το ότι "λογοδοσία" και "διαφάνεια" αποτελούν "συγκοινωνούντα δοχεία" αποτελεί το ότι δεν επιτυγχάνεται λογοδοσία άνευ διαφανείας, ήτοι παροχής αληθούς πληροφορήσεως, υπό του διοικούντος⁴⁵.

3.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ, ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

3Α.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ως προκύπτει εκ του πραγματικού της παραγράφου 1 άρθρου 77 Ν. 3852/2010 (ως αυτό αντικαταστάθηκε υπό του άρθρου 7 παράγραφος 1 Ν. 4623/2019), ως αντικειμενικές προϋποθέσεις επιλογής του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως τίθενται οι εξής:

α) (θετική αντικειμενική προϋπόθεση): "δήμοι άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων και νησιωτικοί δήμοι". Λαμβανομένου υπόψιν του άρθρου 2 Ν. 4555/2018 (Φ.Ε.Κ. 133/19-7-2018, τεύχος Α) "Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Εμβάθυνση της

⁴⁵ www.v-dem.net > media > filer_public > pb_22_final, εντοπισμός στις 27-7-2021

Δημοκρατίας Ενίσχυση της Συμμετοχής Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση

Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις", βάσει του οποίου

α) στους μεγάλους ηπειρωτικούς Δήμους υπάγονται και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης και της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας, με πληθυσμό άνω των 25.000 κατοίκων, καθώς και οι δήμοι οι οποίοι αποτελούν πρωτεύουσα νομού, β) στους μεσαίους ηπειρωτικούς Δήμους υπάγονται και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης και της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας, με πληθυσμό άνω των 10.000 και έως 25.000 κατοίκων, γ) στους μικρούς ηπειρωτικούς Δήμους υπάγονται και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων, δ) στους μεγάλους και μεσαίους νησιωτικούς Δήμους υπάγονται όλοι οι νησιωτικοί δήμοι με πληθυσμό άνω των 3.500 κατοίκων, και στ) στους μικρούς νησιωτικούς Δήμους υπάγονται όλοι οι νησιωτικοί δήμοι, με πληθυσμό έως 3.500 κατοίκους", ήτοι, των Δήμων της Περιφέρειας Κρήτης χαρακτηριζομένων συλλήβδην ως ηπειρωτικών και των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας με πληθυσμό μεν άνω των 10.000 κατοίκων χαρακτηριζομένων ως ηπειρωτικών, με πληθυσμό δε κάτω των 10.000 κατοίκων χαρακτηριζομένων ως νησιωτικών, **και αφ' ης τονισθεί ότι κατά κακίστη διατύπωσιν του Νόμου, ως "πρωτεύουσες νομών" νοούνται οι "πρωτεύουσες των ηπειρωτικών περιφερειακών ενοτήτων", των πρωτευουσών των νησιωτικών περιφερειακών ενοτήτων εκλαμβανομένων ως νησιωτικών Δήμων**, οι πληρούντες την ως άνω προϋπόθεση (ηπειρωτικοί) Δήμοι ανέρχονται στους εκατόν εξήκοντα έξι (166) (Κ.Ε.Δ.Ε.-Ε.Ε.Τ.Α.Α., "Οι Δήμοι σε αριθμούς", Αθήνα, Μάιος 2015). Οι νησιωτικοί Δήμοι (δικαιούμενοι όπως επιλέξουν Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, ανεξαρτήτως πληθυσμού), ανέρχονται στους εξήκοντα οκτώ (68). **Κατά την κρίση του γράφοντος**, ο Ν. 3852/2010, δια της θέσεως του ποσοτικού κριτηρίου των 20.000, κατοίκων ανταποκρίθηκε στον διακηρυγμένο σκοπό του περί περιστολής της δημοσιονομικής δαπάνης, πλην όμως δεν ανταποκρίθηκε στον ομοίως διακηρυγμένο σκοπό του περί ισορρόπου και δημοκρατικής αναπτύξεως των περιφερειών.

Εκ των (166 + 68 =) διακοσίων τριάκοντα τεσσάρων (234) (δυνητικών) Συμπαραστατών του Δημότη και της Επιχειρήσεως, κατά τον χρόνο συγγραφής της παρούσης έχουν επιλεγεί και υπηρετούν μόλις τριάκοντα τέσσερις (34), ήτοι στους δήμους (κατ' αλφαβητική σειρά) Αλεξανδρούπολης, Ανδραβίδας-Κυλλήνης, Βόλου, Γλυφάδας, Δίου-Ολύμπου, Δράμας, Δυτικής Λέσβου, Ελασσόνας, Ελευσίνας, Ελληνικού-Αργυρούπολης, Εορδαίας, Ηρωικής Νήσου Ψαρών, Ηρωικής Πόλης Νάουσας, Ικαρίας, Ιωαννιτών, Θερμαϊκού, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Καλαμάτας, Καλλιθέας, Λαμιέων, Μαλεβιζίου, Οινουσσών, Παγγαίου, Παλαιού Φαλήρου, Πάρου, Πειραιώς,

Ραφήνας-Πικερμίου, Σαλαμίνας, Σπετσών, Τήλου, Τήνου, Φιλοθέης-Ψυχικού και Φλώρινας, **αντί των τριάκοντα οκτώ (38)**, ήτοι των επιλεγέντων και υπηρετησάντων **προ του χρόνου συγγραφής της παρούσης**. Στο δε "Δίκτυο των Συμπαραστατών του Δημότη και της Επιχειρήσεως" (ιδρυθέν στην Αθήνα κατά τον μήνα Δεκέμβριο έτους 2012) φέρονται επιλεγέντες και υπηρετούντες 31, αριθμός ο οποίος δεν συμφωνεί με την παρούσα κατάσταση⁴⁶. Χρήζει επισημάνσεως ότι α) επτά (7) αυτών διάγουν την πρώτη θητεία αυτών, β) ένας (1) αυτών (συνταξιούχος δικηγόρος) είναι άμισθος, γ) στον Δήμο Αθηναίων δεν έχει επιλεγεί και δεν υπηρετεί Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως, και δ) εκτός των Δήμων Δυτικής Λέσβου, Ηρωικής Νήσου Ψαρών, Ικαρίας, Οινουσσών, Πάρου, Σαλαμίνας, Σπετσών, Τήλου και Τήνου, ουδείς νησιωτικός Δήμος έχει επιλέξει Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως,

β) θετική (υποκειμενική) προϋπόθεση: άτομο "εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας" (φράση κατ' αντιγραφήν της παραγράφου 3 άρθρου 1 Ν.3074/2002 αναφορικώς στον Γενικό Επιθεωρητή Δημοσίας Διοικήσεως). Καίτοι δεν υφίστανται σαφείς νομολογιακές και βιβλιογραφικές αναφορές, πιθανολογείται σφόδρα ότι β1) δια του όρου "εγνωσμένου κύρους" εννοείται η υψηλή επιστημονική κατάρτιση στην νομική επιστήμη (προκειμένου να ελέγχεται και η ευθεία παρανομία, πέραν της κακοδιοικήσεως), σε επίπεδο μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, ει δυνατόν με αντικείμενο στο διοικητικό δίκαιο ή στην νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, ως και η άριστη γνώση τουλάχιστον δύο ξένων γλωσσών, προκειμένου να παρακολουθείται το περιεχόμενο των συστάσεων των local ombudsmen στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.. Sine qua non ιδιότητες δέον όπως θεωρούνται η εν ευρεία εννοία υπαλληλική ευσυνειδησία, η διάθεση προσφοράς στον δημότη και στην επιχείρηση, το ήθος και η εντιμότητα. Τέλος, επιθυμητή είναι και τυχόν κοινωνική αναγνωρισιμότητα (π.χ. δια της συμμετοχής στο πολιτιστικό ή στο αθλητικό γίνεσθαι), β2) δια του όρου "εμπειρίας" εννοείται η επαγγελματική εμπειρία, και δη σε επίπεδο όχι απλώς γνωμοδοτικής αλλά μάχιμης δικηγορίας, προκειμένου να επιτυγχάνεται άλλοτε η μίμηση και άλλοτε η αποφυγή της δικαστικής κρίσεως, αλλά και η κοινωνική εμπειρία, καθώς άτομο, καίτοι κατηρτισμένο, κοινωνικώς άπειρο, ενεργεί "by the book" και δεν χαρακτηρίζεται υπό ευλυγισίας και εφευρετικότητας. Τέλος, επιθυμητή είναι τυχόν ad hoc γνώση των ιδιαιτεροτήτων και προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας και

γ) αρνητική (υποκειμενική) προϋπόθεση: αιρετός Δήμου ή περιφερείας ή βουλευτής. Πρόκειται περί προϋποθέσεως υπαγορευομένης αφενός μεν λόγω των πάσης φύσεως εξαρτήσεων και "συναλλαγών" τις οποίες δύναται να προκαλέσει η ως άνω αιρετότητα αφετέρου δε λόγω της γενικής απαγορεύσεως περί "συγκρούσεως καθηκόντων".

⁴⁶ <https://www.facebook.com/LocalOmbudsnetwork/>, εντοπισμός στις 2-9-2021

Επισημαίνεται ότι, βάσει της υπ' αριθμόν 59/74896/30-12-2010 Εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκεντρώσεως και Ηλεκτρονικής Διακυβερνήσεως, μη υπαρχούσης αντιθέτου ρυθμίσεως, ως Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται να επιλεγεί και δημότης άλλου Δήμου.

3B.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ως αναφέρθηκε ανωτέρω, βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 2 Ν. 3852/2010, η διαδικασία προς επιλογήν του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως δέον όπως έχει ολοκληρωθεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από της εγκαταστάσεως των δημοτικών αρχών, εν περιπτώσει δε μη επιτεύξεως επιλογής, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται κατά την αυτή ή μεταγενεστέρως συνεδρίαση δια της αυτής διαδικασίας και πλειοψηφίας, δια της οποίας και δι' ειδικώς αιτιολογημένης αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου επιτρέπεται η ανάκληση αυτού λόγω πλημμελούς εκτελέσεως των καθηκόντων αυτού. Ομοίως, ως αναφέρθηκε ανωτέρω, βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 1 Ν. 4623/2019, το άρθρο 77 του Ν. 3852/2010 επανήλθε σε ισχύ και τροποποιήθηκε κατά το ότι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως επιλέγεται δι' αποφάσεως λαμβανομένης κατόπιν μυστικής ψηφοφορίας και δια πλειοψηφίας των τριών πέμπτων (3/5) των παρόντων μελών του Δημοτικού Συμβουλίου. Επομένως, προς επιλογήν του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως απαιτείται, πλέον, πλειοψηφία των 3/5 των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου αντί πλειοψηφίας των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, η εγκαθίδρυση μικροτέρας απαιτούμενης πλειοψηφίας, και δη και ποσοτικής (το κλάσμα των 3/5 είναι μικρότερο αυτού των 2/3) και ποιοτικής (επί των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου και όχι επί του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου) κινείται αντιρρόπως προς τους διακηρυγμένους στόχους του Ν. 3852/2010. Π.χ. στον Δήμο Καλαμάτας, επί συνόλου 41 δημοτικών συμβούλων, του δημοτικού συμβουλίου ευρισκομένου σε απαρτία όταν παρίστανται οι 21 τούτων⁴⁷, η ως άνω επιλογή επιτυγχάνεται δια της θετικής ψήφου όχι πλέον 28 αλλά 16 δημοτικών συμβούλων, ήτοι, δια του σχεδόν ημίσεος αριθμού θετικών ψήφων. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν δύναται να γίνει λόγος περί δημοκρατικής συναινέσεως, συνεργασίας και αντιπροσωπευτικότητας μεταξύ δημοτικής συμπολιτεύσεως και αντιπολιτεύσεως και, ενδεχομένως, περί διαφανείας! Προ της ενάρξεως της μυστικής ψηφοφορίας, ο Πρόεδρος του

⁴⁷ Άρθρο 96 ("Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου) παράγραφος 2 "2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόν το ήμισυ πλέον ενός του αριθμού των μελών του." Ν. 3463/2006 (Φ.Ε.Κ. 114/30-6-2006, τεύχος Α) "Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων", https://www.eetaa.gr/apps/kodikas/k_arthra.jsp?arthro=96, εντοπισμός στις 3-9-2021

δημοτικού συμβουλίου δίδει τον λόγο στους υποψηφίους οι οποίοι το επιθυμούν, προκειμένου να τοποθετηθούν αναφορικώς στην υποψηφιότητα αυτών. Η ψηφοφορία είναι μυστική, λαμβάνουσα χώρα εντός ειδικώς διαμορφωμένου χώρου (παραβάν). Περισσότερα του ενός ψηφοδέλτια στον αυτό φάκελο ή ενιαίο ψηφοδέλτιο με περισσότερους του ενός σταυρούς προτιμήσεως, δεν λαμβάνονται υπόψιν. Εν περιπτώσει μη επιτεύξεως επιλογής στις δύο προβλεπόμενες συνεδριάσεις, εκδίδεται νέα προκήρυξη. Τέλος, ενδιαφέρον παρουσιάζει η (λόγω ή / και επ' ευκαιρία του Covid-19 ενθαρρυνόμενου social distancing) πρωτοβουλία του Δήμου Ωραιοκάστρου περί ηλεκτρονικής διεξαγωγής της ως άνω ψηφοφορίας, η οποία, εν μέσω κρατικών "παλινωδιών", εν τέλει δικαιώθηκε⁴⁸.

Περαιτέρω, αναφορικώς στα "πρακτικότερα" θέματα της ως άνω επιλογής, και συμφώνως προς την ως άνω Εγκύκλιο, η προθεσμία των δύο (2) μηνών από της εγκαταστάσεως των δημοτικών αρχών εντός της οποίας δέον όπως γίνει η ως άνω επιλογή, αρχικώς αποκλειστική, α) δια του άρθρου 58 παράγραφος 2 Ν. 3966/2011 (Φ.Ε.Κ. 118 /24-5-2011, τεύχος Α) "Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις.", δια της φράσεως "γίνεται εντός", τράπηκε σε "ενδεικτική", ούτως ώστε να παρέχεται η δυνατότητα επαναπροκηρύξεως της θέσεως ακόμη και κατόπιν παρόδου δύο μηνών από της εγκαταστάσεως της νέας δημοτικής αρχής και β) δια του άρθρου 4 Ν. 4257/2014 (Φ.Ε.Κ. 93/14-4-2014, τεύχος Α) "Επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών", επιμηκύνθηκε σε έξι μηνών, παραμένουσα ομοίως ενδεικτική, προκειμένου να τονισθεί ακόμη περισσότερο η ευχέρεια της δημοτικής αρχής να επιλέξει Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ακόμη και όταν έχει παρέλθει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, η ως άνω ποιοτική και ποσοτική μετατροπή δεν συνάδει με το αίσθημα σεβασμού προς τον θεσμό. Άλλο το θέμα εάν δικαιολογείται εκ της ειθισμένης κωλυσιεργίας της διοικητικής πρακτικής και προκειμένου να μην στοιχειοθετούνται πάσης φύσεως ευθύνες εις βάρος της νεοπαγούς (και με "νωπές τις δάφνες" της δημοκρατικής-εκλογικής νομιμοποίησεως) δημοτικής αρχής και να αποφεύγονται συνεχείς επαναπροκηρύξεις. Η διαδικασία της ως άνω επιλογής άρχεται από της δημοσιεύσεως της αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου η οποία καθορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο της προβλεπόμενης στον νόμο προκηρύξεως ή, ελλείψει αυτής, από της δημοσιεύσεως της προκηρύξεως και λήγει κατά τον χρόνο ολοκληρώσεως της επιλογής. Οι υποψηφιότητες των

⁴⁸ Άρθρο "Δήμος Ωραιοκάστρου: Πρωτοστάτησε στην ψηφιακή εκλογή "Συμπαραστάτη Δημότη", αναρτηθέν στις 15-4-2021 στο https://www.typosthes.gr/thessaloniki/247030_dimos-oraiokastro-protostatise-stin-psifiaki-eklogi-symparastati-dimoti, εντοπισμός στις 3-9-2021

ενδιαφερομένων υποβάλλονται δια δηλώσεως εκδηλώσεως ενδιαφέροντος στο Προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου, είτε αυτοπροσώπως είτε δια πληρεξουσίου δικηγόρου (και όχι ακόμη και δι' ειδικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου πληρεξουσιότητας προς πρόσωπο άλλης επαγγελματικής ειδικότητας [ο ορισμός της "ενισχύσεως" και "προαγωγής" επαγγελματικών συμφερόντων των δικηγόρων]). Η ως άνω προκήρυξη φέρει ένα ελάχιστο περιεχόμενο, παρέχουσα στο ευρύ κοινό τις λεπτομέρειες οι οποίες καθορίζονται υπό των παραγράφων 1 και 2 άρθρου 77 Ν. 3852/2010, αναφορικάς α) στα κωλύματα ή ασυμβίβαστα της θέσεως, β) στον χρόνο υποβολής της δηλώσεως υποψηφιότητας, γ) στην διαδικασία επιλογής, δ) στην δημοσιότητα της προκηρύξεως και ε) στον χρόνο θητείας στην θέση. Η προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων ορίζεται, εκ του νόμου, και συμπίπτει με την ημερομηνία διεξαγωγής της οικείας συνεδριάσεως του δημοτικού συμβουλίου. Ως εκ τούτου, στην ως άνω προκήρυξη δέον όπως γνωστοποιείται ότι η ημερομηνία υποβολής υποψηφιοτήτων θα προσδιορισθεί δια της εκδόσεως της οικείας προσκλήσεως υπό του Πρόεδρου του δημοτικού συμβουλίου, με θέμα "Επιλογή του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως", η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Δήμου και στην οποία αναγράφεται η ημερομηνία και η ώρα συνεδριάσεως του δημοτικού συμβουλίου. Δυνητικό περιεχόμενο της αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου δια της οποίας καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο της προκηρύξεως ή, ελλείψει αυτής, της προκηρύξεως, είναι κριτήρια ικανά να εξασφαλίσουν τα χαρακτηριστικά "του εγνωσμένου κύρους και της εμπειρίας". Η ως άνω προκήρυξη εκδίδεται υπό του Δημάρχου, και ως κανονιστική πράξη α) δημοσιεύεται υποχρεωτικώς, με αναγραφή ολοκλήρου του κειμένου αυτής, στο δημοτικό κατάστημα, β) αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου και γ) αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος «Διαύγεια». Η ισχύς της προκηρύξεως συναρτάται, αναγκαιώς, και καταλαμβάνει αμφότερες τις ψηφοφορίες οι οποίες προβλέπονται στην παράγραφο 2 άρθρου 77 Ν. 3852/2010. Στην ως άνω πρόσκληση του Προέδρου του δημοτικού συμβουλίου δεν απαιτείται η ως άνω επιλογή να ορίζεται ως μόνο θέμα της ημερησίας διατάξεως, καθώς δεν απαιτείται, ομοίως, ειδική προς τούτο συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου. Ωστόσο, εκ λόγων ευρείας δημοσιότητας και εκ του ότι, κατά τα ανωτέρω, η ημερομηνία συνεδριάσεως του δημοτικού συμβουλίου συμπίπτει με την ημερομηνία υποβολής υποψηφιοτήτων, το χρονικό διάστημα το οποίο μεσολαβεί από την ημέρα δημοσίευσής της προσκλήσεως μέχρι της συνεδριάσεως του δημοτικού συμβουλίου δέον όπως είναι μεγαλύτερο της ελαχίστης προθεσμίας των τριών (3) πλήρων ημερών (άρθρο 67 παράγραφος 4 Ν. 3852/2010).

3Γ. ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ-ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ

Η καταστατική θέση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως εδράζεται και στα κατωτέρω άρθρα του Ν. 3852/2010: α) στο άρθρο 52 ("Ορκωμοσία των δημοτικών αρχών"), β) στο άρθρο 54 ("Παραίτηση αιρετών") και γ) στο άρθρο 93 ("Ειδική άδεια κατά τη διάρκεια της θητείας των αιρετών του δήμου που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα")

Καίτοι, ως αναφέρθηκε ανωτέρω, η θητεία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ακολουθεί την θητεία των δημοτικών αρχών (εν προκειμένω, αυτήν η οποία λήγει στις 31-12-2023, είναι επιτρεπτή η ανάκληση αυτού, λόγω πλημμελούς εκτελέσεως των καθηκόντων του, κατόπιν ειδικώς αιτιολογημένης αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου, λαμβανομένη κατά την αυτή ως άνω διαδικασία και πλειοψηφία. Ως αποδεικνύεται και εκ των ως άνω άρθρων, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως υπεισέρχεται, εκ του νόμου, στην αυτή καταστατική θέση με τους δημοτικούς συμβούλους⁴⁹. Στο πλαίσιο αυτό: α) λαμβάνει **αντιμισθία**, ισόποση με την αντιμισθία του **Πρόεδρου του Δημοτικού Συμβουλίου**, β) υπέχει τις αυτές ευθύνες οι οποίες προβλέπονται αναφορικώς στους δημοτικούς συμβούλους, γ) εάν έχει ταυτοχρόνως και την υπαλληλική ιδιότητα, δικαιούται να επιλέξει είτε την ως άνω αντιμισθία είτε τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής θέσεως αυτού⁵⁰. Από χρηματικής απόψεως, βάσει της υπ' αριθμόν 54.698/2018 Κ.Υ.Α. (Φ.Ε.Κ. 4.704/22-10-2018, τεύχος Β) των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών) "Καθορισμός αποδοχών α) αιρετών οργάνων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και β) γενικών γραμματέων δήμων"⁵¹, α) η αντιμισθία των δημάρχων σε δήμους με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων είναι ισόποση με το ενενήντα τοις εκατό (90%) των πάσης φύσεως αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, των δημάρχων των δήμων με πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους είναι ισόποση με το εβδομήντα δύο τοις εκατό (72%) των ανωτέρω αποδοχών και των δημάρχων των δήμων με πληθυσμό κάτω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων είναι ισόποση με το πενήντα τέσσερα τοις εκατό (54%) των ανωτέρω αποδοχών, β) οι αντιδήμαρχοι λαμβάνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας η οποία αναλογεί στο δήμαρχο, ενώ γ) **οι πρόεδροι των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν το είκοσι ένα τοις εκατό (21%) αυτής**. Περαιτέρω, ο βασικός μισθός Γενικού Γραμματέα Υπουργείου ορίζεται στο ποσόν των 3.231,00 ευρώ,

⁴⁹ Άρθρο 77 παράγραφος 6 Ν. 3852/2010, όπου ανωτέρω, υπ' αριθμόν 1, εντοπισμός στις 4-9-2021

⁵⁰ Άρθρο 92 παράγραφος 5 Ν. 3852/2010, όπου ανωτέρω, υπ' αριθμόν 1, εντοπισμός στις 4-9-2021

⁵¹ <https://www.kallikratis.org/apodoches-dimarchoy-antidimarchoy-proedroy-dimotikoy-symvoylioy-geNIKoy-grammatea-dimoy-perifereiarchi-kai-antiperifereiarchi/>, εντοπισμός στις 4-9-2021

προσαυξανόμενο κατά το ποσόν των 1.400,00 ευρώ (επίδομα θέσεως ευθύνης) και, ακολούθως, καταλήγον στο ποσόν των 4.631,00 ευρώ⁵². Επομένως, i) αναφορικά στους μη νησιωτικούς Δήμους, η αντιμισθία Δημάρχου Δήμου ο οποίος δικαιούται να επιλέξει Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ανέρχεται είτε στο ποσόν των 4.167,90 ευρώ (αναφορικά στους Δήμους με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων) είτε στο ποσόν των 3.334,32 ευρώ (αναφορικά στους Δήμους με πληθυσμό 20.000-100.000 κατοίκων), και, ακολούθως, η αντιμισθία του Προέδρου του δημοτικού συμβουλίου και του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ανέρχεται είτε στο ποσόν των 875,26 ευρώ είτε στο ποσόν των 700,33 ευρώ, και ii) αναφορικά στους νησιωτικούς Δήμους με πληθυσμό έως 20.000 κατοίκων, οι ως άνω αντιμισθίες ανέρχονται στο ποσόν των 2.500,74 ευρώ και στο ποσόν των 525,16 ευρώ, αντιστοίχως. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, στο συγκεκριμένο σημείο ο Ν. 3852/2010 δεν πληροί τον διακηρυγμένο στόχο του περί ισορρόπου αναπτύξεως. Η μη καθιέρωση ειδικών μισθολογικών κινήτρων π.χ. στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Κυκλάδων, όπου, ούτως ή άλλως, υφίστανται αντικειμενικές δυσχέρειες επικοινωνίας, έχει καταλήξει στο ότι, εκτός των Δήμων Δυτικής Λέσβου, Ηρωικής Νήσου Ψαρών, Ικαρίας, Οινουσσών, Πάρου, Σαλαμίνας, Σπετσών, Τήλου και Τήνου, ουδείς νησιωτικός Δήμος έχει επιλέξει Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Ωστόσο, κατ' αυτόν τον τρόπο, αποστερούνται του θεσμού Δήμοι στους οποίους αυτός θα καθίστατο "υπερπολύτιμος", π.χ. ο Δήμος Θήρας και ο Δήμος Μυκόνου, στους οποίους, λόγω της επιτυχημένης αναπτυξιακής κατευθύνσεως αυτών (τουρισμός), οι αγορανομικές, περιβαλλοντικές, πολεοδομικές και τροχαίες παραβάσεις "κατακλύζουν" την καθημερινότητα!

Περαιτέρω, τα ως άνω τεθέντα κριτήρια "εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας" συνιστούν και τους πυρήνες και εχέγγυα της θεσμικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας αυτού, ακριβώς όπως αρμόζει σε ανεξάρτητη αρχή (και τέταρτη μορφή ελέγχου). Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν αποτελεί μέρος / βαθμίδα της διοικητικής ιεραρχίας αλλά βαίνει παράλληλα προς αυτήν. Έχει υποστηριχθεί ότι "Οι διοικητικοί διαμεσολαβητές είναι θεσμικά εξοπλισμένοι με το στοιχείο της ανεξαρτησίας, δηλαδή της μη υπαγωγής στην διοικητική ιεραρχία της δομής που ελέγχουν (είτε αυτή είναι το κράτος, είτε ο **δήμος**, είτε η περιφέρεια), καθώς **δεν υπάγονται σε ιεραρχικό έλεγχο ή σε διοικητική εποπτεία**. Έτσι, λειτουργώντας ως οιονεί δικαιοδοτικά όργανα, διαθέτουν το θεσμικό πλεονέκτημα της προαγωγής σύμφωνων με το Σύνταγμα λύσεων,

⁵² <https://www.minfin.gr/web/31511/nomoi-pou-aphoroun-te-misthodosia-demosion-ypallelon>, εντοπισμός στις 4-9-2021

ακόμη κι όταν η νομοθεσία είναι η πηγή της κακοδιοίκησης."⁵³ Κατά την γνωστή ρήση του Ν. Αλιβιζάτου, αποτελεί το "θεσμικό αντίβαρο" της πολιτειακής (εν προκειμένω στο επίπεδο της δημοτικής) εξουσίας. **Ως** πρόσωπο κοινής αποδοχής, τυγχάνων της εμπιστοσύνης τόσο των αιρετών όσο και των δημοτών, δέον όπως αποκηρύσσει "μετά βδελυγμίας" πάσα κομματική (και όχι πολιτική) συνάφεια και σχέση (πολλώ δε μάλλον εξάρτηση) και να συνεργάζεται μεν αλλά να μην εκλαμβάνει εαυτόν είτε ως υπάλληλο του δημάρχου είτε ως "Δήμαρχο στην θέση του Δημάρχου". Τέλος, **κατά την κρίση του γράφοντος**, πρόκειται περί μιας χαρακτηριστικώς αυτοτελούς οργανωσιακής (με την ευρύτερα δυνατή έννοια της οργανώσεως) μονάδας, η οποία α) από απόψεως λειτουργικής βαρύτητας επιδίδεται σε δραστηριότητες αρχικώς αξιολογήσεως και εν συνεχεία σχεδιασμού και β) από απόψεως δεξιοτήτων συγκεντρώνει και τις τρεις κατηγορίες διαφοροποιήσεως αυτών, ήτοι αρχικώς επικοινωνιακές και εν συνεχεία στρατηγικές, καθ' όλη δε την δράση αυτής, ελλείψει υπαλληλικού προσωπικού και υλικοτεχνικών υποδομών, και τεχνικές ή εφαρμογής⁵⁴. Βεβαίως, αυτό δεν σημαίνει ότι ο ελέγχων δεν ελέγχεται. Αντιθέτως, όχι μόνον ελέγχεται δια των ετησίων εκθέσεων και των προτάσεων αυτού, αλλά και δια της διαμεσολαβητικής διαδικασίας την οποία ακολουθεί, η οποία αντανάκλαται στην γνώμη των δημοτών αναφορικώς στο πρόσωπο αυτού, ήδη δε αναφέρθηκε ότι ακόμη και πλημμελής άσκηση των καθηκόντων αυτού δύναται να οδηγήσει σε ανάκληση της επιλογής του δι' αιτιολογημένης αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου. Εν κατακλείδι, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν διαθέτει διακριτή νομική προσωπικότητα, αλλά αποτελεί συμμετοχικό όργανο υπαγόμενο στο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) του Δήμου, λειτουργών, κατά τα ανωτέρω, ανεξαρτήτως.

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως αποτελεί ένα συμμετοχικό και διαμεσολαβητικό όργανο του Δήμου⁵⁵. Η λειτουργία του προϋποθέτει σχέση επικοινωνίας με τα υπόλοιπα όργανα της δημοτικής διοικήσεως. Ειδικότερον, η ως άνω σχέση διακρίνεται και διαμορφώνεται ως εξής:

α) σχέση με το Δημοτικό Συμβούλιο: το Δημοτικό Συμβούλιο είναι το δημοτικό όργανο το οποίο επιλέγει και ανακαλεί την επιλογή του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, ενώπιον του οποίου και κατά την ειδική απολογιστική συνεδρίαση του άρθρου 217 Ν. 3852/2010 αυτός

⁵³ Σωτηρόπουλος Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 18

⁵⁴ Τσέκος Θεόδωρος, ό. π., υπ' αριθμόν 16

⁵⁵ Σωτηρόπουλος Βασίλης, "Εγχειρίδιο του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως", Αθήνα, 2014, όπου ανωτέρω, αριθμός 18, όπου και υποσημείωση και παραπομπή "Ο χαρακτηρισμός προέρχεται από το άρθρο 1 του πρότυπου Κανονισμού Λειτουργίας Δημοτικού Συμβουλίου: http://www.eetaa.gr:8080/kallikratis/support/Kanonismoi/d_dimotiko_symvouliao.pdf, όπου ανωτέρω, υπ' αριθμόν 18,

παρουσιάζει αυτοπροσώπως την Ετήσια Έκθεση αυτού και προς το οποίο αυτός κοινοποιεί τις Ειδικές Προτάσεις τις οποίες υποβάλλει στον Δήμαρχο. Επομένως εγκαθιδρύεται σχέση εξαρτήσεως και σχέση ηπίας λογοδοσίας, αντιστοίχως. Η παρουσία του στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου δεν είναι υποχρεωτική, πλην όμως, οσάκις αυτή λαμβάνει χώρα, καταγράφεται στο οικείο πρακτικό αποφάσεως. Τέλος, κατά τον κανονισμό λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου και κατά την κρίση του προεδρεύοντος της συνεδριάσεως, επιτρέπεται η τοποθέτηση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως επί θεμάτων με τα οποία έχει προηγουμένως ασχοληθεί, είτε σε επίπεδο διαμεσολαβήσεως είτε σε επίπεδο ειδικής προτάσεως προς τον Δήμαρχο,

β) σχέση με την Δημοτική Αρχή: δεδομένου ότι οι Αντιδήμαρχοι και ο Δήμαρχος προΐστανται πολιτικώς των υπηρεσιών προς τις οποίες ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως απευθύνεται και διαμεσολαβεί κατόπιν καταγγελιών, εγκαθιδρύεται σχέση επικοινωνίας, στα πλαίσια της οποίας, και προς διαφύλαξιν των αρχών της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας, απαγορεύεται οιαδήποτε υπόδειξη περί του τρόπου ασκήσεως των αρμοδιοτήτων αυτού. Πλην όμως, η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων αυτού προϋποθέτει την συνεννόηση, την ανταλλαγή απόψεων, την εκατέρωθεν ενημέρωση και την καλλιέργεια σχέσεων διαλόγου και παρακολουθήσεως της πολιτικής του Δήμου. Πέραν του θεσμικού τρόπου επικοινωνίας αυτού με την δημοτική αρχή, ήτοι της υποβολής των Ειδικών Προτάσεων οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 77 παράγραφος 5 Ν. 3852/2010, οι κατ' ιδίαν συναντήσεις προς αντιμετώπισιν σημαντικών προβλημάτων δύνανται να αποδειχθούν ιδιαιτέρως χρήσιμες,

γ) σχέση με τα συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων: τύποις, αφ' ης αυτά αποτελούν αιρετά όργανα διοικήσεως και όχι υπηρεσίες του Δήμου, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν έχει αρμοδιότητα διαμεσολαβήσεως προς αυτά. Ουσία, όταν υποβάλλονται καταγγελίες αναφορικώς στις αποφάσεις αυτών, αυτός δύναται να μετέλθει του "τεχνάσματος" διαμεσολαβήσεως προς τα διοικητικά τμήματα υποστηρίξεως των συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων, χωρίς να ελλείπουν περιπτώσεις στις οποίες αυτά αναζήτησαν την συνδρομή αυτού,

δ) σχέση με την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής και ε) σχέση με την Οικονομική Επιτροπή: τύποις, αφ' ης αυτές αποτελούν αποφασιστικά διαπαραταξιακά όργανα αποτελούμενα υπό δημοτικών συμβούλων, των οποίων οι αποφάσεις προσβάλλονται ελλείψει νομιμότητας ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. της κατά τόπον αρμοδίας Αποκεντρωμένης Διοικήσεως (άρθρα 225-227 Ν. 3852/2010), και όχι δημοτικές υπηρεσίες, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν έχει αρμοδιότητα διαμεσολαβήσεως προς αυτές. Ωστόσο, η επικοινωνία αυτού με αυτές υπαγορεύεται εκ δύο λόγων: ι) αναφορικώς στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής ως προς την αδειοδότηση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος ή και άλλων κατηγοριών επιχειρήσεων, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως πληροφορείται αυτές κατόπιν

καταγγελίας. Λαμβανομένου υπόψιν ότι, στις πλείστες των περιπτώσεων, η απόφαση της ως άνω Επιτροπής είναι "διεκπεραιωτικού" χαρακτήρος, εδραζόμενη σε εισήγηση της καθ' ύλην αρμοδίας υπηρεσίας, αυτός δύναται να αναζητήσει την υπηρεσιακή προεργασία και να προτείνει τροποποιήσεις και επανεκτιμήσεις καταστάσεων και νομικών ερμηνειών. Εν προκειμένω, εν αντιθέσει προς τον υπό της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως ασκούμενο στενό έλεγχο νομιμότητας, η διαμεσολάβηση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως περιλαμβάνει και τον έλεγχο πάσης πιθανής μορφής κακοδιοικήσεως, κατά τα ανωτέρω, και ii) αναφορικός στις αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής, η οποία, εκτός της κυρίας αποστολής αυτής, ήτοι της παρακολουθήσεως του προϋπολογισμού, διεξάγει και διαγωνισμούς προμηθειών, συνηθέστατα αφορμή καταγγελιών, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται να "αφυπνίσει" την, αρμοδιότητας αυτής, σύναψη εξωδικαστικών συμβιβασμών του άρθρου 72 παράγραφος 1 αριθμός ι' Ν. 3852/2010, βάσει του οποίου αυτή αποφασίζει τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης με αντικείμενο ποσόν μέχρις εξήκοντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. ή εισηγείται την λήψη αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου όταν το ως άνω αντικείμενο υπερβαίνει το ως άνω ποσόν. Ως ορθώς έχει επισημάνει και ο Συνήγορος του Πολίτη, η αποχή από της ως άνω αρμοδιότητας συνιστά μορφή κακοδιοικήσεως,

στ) σχέση με την Δημοτική Επιτροπή Διαβουλεύσεως: εγκαθιδρύεται διττή σχέση θεσμικής "συγγενείας", συγκείμενη στο ότι αφενός μεν τόσο η διαμεσολάβηση όσο και η διαβούλευση αποσκοπούν στο να κατευθύνουν τον δημοτικό φορέα στον οποίο απευθύνονται στην λήψη αποφάσεως, αφετέρου δε στο ότι οι αποφάσεις αμφοτέρων των θεσμών είναι συμβουλευτικές και όχι τύποις δεσμευτικές. Αντιθέτως, η Δημοτική Επιτροπή Διαβουλεύσεως είναι δημοτικό όργανο εκπροσωπών τον δήμο εν περιπτώσει επισήμων διαβουλεύσεων και καταγράφον τις απόψεις της πλειοψηφίας, ενόψει λήψεως αποφάσεων γενικής εφαρμογής και μη "κατατριβούμενο" με την επίλυση ατομικών προβλημάτων δημοτών και επιχειρήσεων, και

ζ) σχέση με το Συμβούλιο Εντάξεως Μεταναστών: εγκαθιδρύεται σχέση αμφιδρόμου ενημερώσεως και παροχής πληροφοριών σχετικών τόσο με την ύπαρξη διαδικασίας μεσολαβήσεως όσο και με τα προβλήματα μεταναστευτικών κοινοτήτων του Δήμου, καθώς αυτό λειτουργεί ως πλατφόρμα απόψεων αυτών.

3Δ.ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Στους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας των Δήμων προβλέπεται η ύπαρξη αυτοτελούς "Γραφείου Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως", το οποίο υπάγεται στον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου (όπως και τα γραφεία των δημοτικών παρατάξεων) ή στην Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου, στους οποίους έχει ανατεθεί και η πρωτοβουλία οργανώσεως αυτού. Συνηθέστερα, το ως άνω γραφείο ευρίσκεται εντός του Δημαρχείου, τόσο

χάριν αμέσου προσβάσεως των δημοτών και των επιχειρήσεων σε αυτό όσο και χάριν ευρύθμου, ταχείας και, εν τέλει, αποτελεσματικής λειτουργίας αυτού και απωλείας εργατωρών. Ωστόσο, δεν αποκλείεται η στέγαση αυτού σε άλλον χώρο (π.χ. στον Δήμο Καλαμάτας, το ως άνω γραφείο δεν στεγάζεται στο νέο Δημαρχείο [οδός Αθηνών αριθμός 99], όπου έχει μεταφερθεί η συντριπτική πλειοψηφία των δημοτικών υπηρεσιών, αλλά στο παλαιό Δημαρχείο [οδός Αριστομένους αριθμός 28], όπου συστεγάζεται μετά της Δημοτικής Αστυνομίας. Οιοσδήποτε "συνειρμός" με την αρμοδιότητα αυτού περί ασκήσεως πειθαρχικής διώξεως "ευπρόσδεκτος")!. Αναφορικός σε "πρακτικότερα" θέματα του θεσμού, ως αυτό της οργανώσεως του γραφείου του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως⁵⁶, γραφείου διαμεσολαβητικής επιλύσεως διαφορών και όχι γραφείου παραπόνων ή εν στενή εννοία εξυπηρετήσεως των δημοτών (π.χ. παραλαβής και πρωτοκολλήσεως πάσης φύσεως αιτήσεων), αυτό, από απόψεως υλικοτεχνικής υποδομής, δέον όπως είναι εξοπλισμένο δια στοιχειωδών εργαλείων (τηλεφωνικής γραμμής και συσκευής, ηλεκτρονικού υπολογιστή με σύνδεση στο διαδίκτυο [και ει δυνατόν με συνδρομή σε τράπεζα νομικών πληροφοριών] και με εκτυπωτή, fax και scanner, φωτοτυπικού μηχανήματος και σχετικής γραφικής ύλης). Επίσης, δέον όπως συσταθεί λογαριασμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) προς διαδικτυακή επικοινωνία των πολιτών και επιχειρήσεων με αυτόν και αυτού με τις υπηρεσίες του Δήμου. Ως συμβουλευτικό όργανο διοικήσεως του Δήμου, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δέον όπως διαθέτει στρογγυλή σφραγίδα του Δήμου την οποία θα χρησιμοποιεί στα υπ' αυτού συντασσόμενα πάσης φύσεως έγγραφα. Τέλος, το ως άνω γραφείο δέον όπως εξοπλισθεί δι' ενός επικαιροποιημένου αντιγράφου του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου, ενός πλήρους καταλόγου των τηλεφώνων, των fax και των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) των υπηρεσιών και των αιρετών του Δήμου και, ενός χάρτη με τις οδούς του Δήμου προκειμένου να προσδιορίζεται ευχερώς και η τοπική αρμοδιότητα αυτού. Πάντα τα ανωτέρω δέον όπως διενεργούνται τάχιστα, προκειμένου το ως άνω γραφείο να καταστεί άμεσα λειτουργικό, ακόμη και προ της μετακινήσεως του ανθρωπίνου δυναμικού σε αυτό, αλλά η διενέργεια πάσης φύσεως προμηθείας δέον όπως είναι πλήρως διαφανής⁵⁷.

Από απόψεως ανθρωπίνου δυναμικού, και βάσει των επιταγών της παραγράφου 3 άρθρου 77 Ν. 3852/2010, καίτοι είναι γνωστά τα προβλήματα υποστελεχώσεως των Δήμων, απαιτείται η μετακίνηση τουλάχιστον ενός εργαζομένου του διοικητικού προσωπικού στο ως άνω γραφείο, ο

⁵⁶ Σωτηρόπουλος Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 18

⁵⁷ Σωτηρόπουλος Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 18, όπου και παραπομπή, Δήμος Χαλκιδέων, "Δέσμευση πίστωσης για κλειδί εισόδου στο Γραφείο Συμπαραστάτη του Δημότη, <https://diavgeia.gov.gr/decision/view/4AΘΕΩΗΑ-Σ>

ο οποίος, στην περίπτωση στην οποία ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν είναι νομικός, δέον όπως διαθέτει νομική εκπαίδευση (Π.Ε. κλάδου 13 Νομικών). Στους μεγαλύτερους Δήμους είναι αναγκαίος επιμελητής ο οποίος διακινεί έγγραφα από και προς το ως άνω γραφείο. Η επιλογή του ως άνω εργαζομένου δέον όπως διενεργηθεί με την συμμετοχή του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, κατόπιν προσκλήσεως εκδηλώσεως ενδιαφέροντος μετακινήσεως στο ως άνω γραφείο και συνεντεύξεων των ενδιαφερομένων.

Η τήρηση μητρώου εισερχομένων καταγγελιών, καίτοι μη προβλεπόμενη ρητώς υπό διατάξεως τινός, είναι απολύτως απαραίτητη και βοηθά στην σύνταξη της Ετησίας Εκθέσεως του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως η οποία υποβάλλεται βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 5 Ν. 3852/2010. Δια της τηρήσεως είτε εντύπου βιβλίου είτε ηλεκτρονικού αρχείου (είτε αμφοτέρων), ανεξαρτήτου και διαφόρου τόσο από το βιβλίο ή αρχείο εισερχομένων εγγράφων του ως άνω γραφείου όσο και από το βιβλίο ή αρχείο πρωτοκόλλου του Δήμου, εξατομικεύεται η καταγγελία, συστήνεται ο φάκελος αυτής και καθίσταται ευχερής η παρακολούθηση της πορείας ή της "εκβάσεως" της υποθέσεως και η διαπίστωση τυχόν καθυστερήσεως σε αυτήν. Ενδεικτικές στήλες του βιβλίου ή αρχείου είναι οι εξής: αύξων αριθμός καταγγελίας, ημερομηνία λήψεως, αριθμός πρωτοκόλλου (Δήμου), προέλευση, περίληψη εγγράφου, διαμεσολάβηση, έκβαση.

4.ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ, ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ, ΕΙΔΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ, ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

4Α.ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ευνόητον ότι η εν θέματι συζήτηση έχει αντικείμενο μόνον εφόσον ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως είναι νομικός, και δη δικηγόρος εγγεγραμμένος στο μητρώο του κατά τόπον αρμοδίου Δικηγορικού Συλλόγου. Βάσει, λοιπόν, της υπ' αριθμόν 27230/7-6-2011 Εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκεντρώσεως και Ηλεκτρονικής Διακυβερνήσεως όχι μόνον δεν υφίσταται κώλυμα επιλογής δικηγόρου στην ως άνω θέση αλλά και αυτός δεν τίθεται σε αναστολή, αφ' ης δεν περιλαμβάνεται στις περιοριστικώς αναφερόμενες περιπτώσεις του άρθρου 31 Ν. 4194/2013 (Φ.Ε.Κ. 208/27-9-2013, τεύχος Α) "Κώδικας Δικηγόρων"⁵⁸, ως συμβαίνει με τον Δήμαρχο και με τον Γενικό Γραμματέα του Δήμου. Ωστόσο, **κατά την κρίση του γράφοντος**, τυχόν ανάληψη έστω και εξωδίκου (πολλώ δε μάλλον δικαστικού) χειρισμού υποθέσεως στην οποία το ένα των διαδίκων μερών είναι ο Δήμος, όχι μόνον υπό του

⁵⁸ <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/76222/nomos-4194-2013>, εντοπισμός στις 5-9-2021

Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως αλλά και υφ' ετέρου δικηγόρου, μέλους της οικογενείας του ή μέλους του ιδιωτικού γραφείου του, "τορπιλίζει" την αξιοπιστία του θεσμού!

4B.ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

"Εν αρχή πάντων καταγγελία εστί"! Δεν νοείται ανάμειξη του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως και επιτέλεση της διαμεσολαβητικής λειτουργίας αυτού άνευ καταγγελίας κατά δημοτικής υπηρεσίας ή οργάνου. Λαμβανομένου υπόψιν ότι πρόκειται περί "προσωποποιημένου" θεσμού, οι καταγγέλλοντες δέον όπως δύνανται να έρχονται σε άμεση (είτε φυσική είτε ηλεκτρονική) επικοινωνία με τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Ωστόσο, επίσης λαμβανομένου υπόψιν ότι μεταξύ των καθηκόντων αυτού περιλαμβάνεται, πλην της ακροάσεως και καταγραφής της καταγγελίας, η επικοινωνία με την καθ' ύλην αρμοδία δημοτική υπηρεσία ή όργανο, η ακρόαση και καταγραφή των απόψεων αυτών, η σύνταξη και αποστολή του οικείου ερωτήματος και η παραλαβή και εξέταση των οικείων απόψεων, η γραπτή ενημέρωση των καταγγελλόντων και, τέλος, η διατύπωση Ειδικών Προτάσεων προς τον Δήμαρχο και η σύνταξη και υποβολή Ετησίας Εκθέσεως προς το Δημοτικό Συμβούλιο, καθίσταται ευχερέστατα αντιληπτό ότι οι ημέρες και ώρες υποδοχής και ακροάσεως των καταγγελλόντων δέον όπως είναι προκαθορισμένες (π.χ. στον Δήμο Καλαμάτας οι ως άνω ημέρες και ώρες είναι προ Covid-19 επί καθημερινής βάσεως (10.00-14.00) και επί Covid-19 εκάστη Τρίτη και Πέμπτη και ώρες 19.00-21.30, ωράριο το οποίο συχνάκις παρατείνεται λόγω της σοβαρότητας των θεμάτων)⁵⁹.

Η καταγγελία είναι ενυπόγραφο έντυπο (γραπτού τύπου, υπαγορευμένου εκ λόγων διαφανείας, αξιοπιστίας, αποδείξεως και δυνατότητας λογοδοσίας, βλ. και άρθρο 10 παράγραφος 1 του Σ), νομικώς υποχρεωτικό εκ του άρθρου 3 παράγραφος 3 Ν. 2690/1999 (σημειώνεται ότι, εν περιπτώσει υποβολής της καταγγελίας ηλεκτρονικώς, και εάν ο καταγγέλλων στερείται ηλεκτρονικής υπογραφής, η IP Address του e-mail θεωρείται, πλέον, επίσημο αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητας του καταγγέλλοντος) και ενισχύει το "συμμετοχικό" στοιχείο του θεσμού, δια της προσωπικής αναμείξεως του καταγγέλλοντος και της αναλήψεως προσωπικής ποινικής και αστικής ευθύνης. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, και προκειμένου περί καταγγελλόντων προκεχωρημένης ηλικίας, η μη "καθοδήγηση" κατά την περιγραφή των πραγματικών περιστατικών στα οποία αφορά η καταγγελία καθιστά τον θεσμό "χωλό" και λειτουργεί αποτρεπτικώς. Το έντυπο καταγγελίας έχει ως εξής:

⁵⁹ <https://www.kalamata.gr/el/dimos/symparastatis-tou-dimoti-kai-tis-epixeirisis>, εντοπισμός στις 6-9-2021

Αρ. Πρωτοκόλλου:

ΔΗΜΟΣ

ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

I. Ατομικά στοιχεία καταγγέλλοντος/καταγγέλουσας

ΟΝΟΜΑ:.....
ΕΠΩΝΥΜΟ / ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ:.....
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ / ΕΔΡΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ:.....
(ΔΗΜΟΣ):.....
ΟΔΟΣ:.....
ΑΡΙΘΜΟΣ:.....
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΛΤΙΟΥ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ / ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ:
ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ;
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ:.....

II. Καταγγελλόμενη υπηρεσία / επιχείρηση / νομικό πρόσωπο Δήμου Αθηναίων

.....

III. Το πρόβλημα κακοδιοίκησης που αντιμετωπίζει ο καταγγέλλων / η καταγγέλουσα

1. Πότε παρουσιάστηκε το πρόβλημα: (ημερομηνία)
2. Σύνομη περιγραφή του προβλήματος:
3. Ποιά δικαίωμά σας θίγεται;
4. Με ποιον εκπρόσωπο του Δήμου συζητήσατε; (προαιρετικό):
5. Ποια ήταν η τυχόν απάντηση του Δήμου;.....
6. Ποιο είναι το αίτημά σας τώρα;
7. Έχετε απευθυνθεί και σε άλλες αρχές για την επίλυσή του; Σε ποιες;.....

IV. Προσκομιζόμενα έγγραφα

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Η καταγγελία μπορεί να υποβληθεί:

- Στο πρωτόκολλο του Δ. (οδός αριθμός γραφείο:.....)
- Με e-mail, στην ηλεκτρονική διεύθυνση...@....gr
- Με fax στο

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά στους ενδιαφερόμενους εντός τριάντα (30) ημερών.

(Δήμος),

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Ο ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΩΝ / Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΣΑ

(υπογραφή)

Κατά την κρίση του γράφοντος, στο "Έντυπο Καταγγελίας" ελλείπει η μνεία περί γνώσεως των συνεπειών του Νόμου, εν περιπτώσει ψευδούς καταγγελίας (ήδη "ψευδούς καταθέσεως" κατ' άρθρον 224 Π.Κ. και "συκοφαντικής δυσφημίσεως" κατ' άρθρον 363 Π.Κ.). Επί της ως άνω καταγγελίας είναι νομικώς υποχρεωτική (άρθρο 4 παράγραφος 5 Ν. 2690/1999) η χορήγηση αποδείξεως παραλαβής.

4Γ.ΕΙΔΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Το είδος ελέγχου το οποίο δύναται να ασκήσει ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως κρίνεται ως "ελεγκτική διαμεσολάβηση", "δικαιοκρατική, επιεικής και νόμιμη επίλυση των διαφορών πολίτη-δημόσιας υπηρεσίας". Βεβαίως, η διαφύλαξη της δημοτικής νομιμότητας, η προστασία των δικαιωμάτων του δημότη και της επιχειρήσεως και η καταπολέμηση της δημοτικής κακοδιοικήσεως δεν συνιστούν τρεις αυτοτελείς στόχους, αλλά έναν ενιαίο στόχο με τρεις (εκ συστημικών λόγων διαζευξίμους και μη πλήρως εννοιολογικώς διακριτές) υποεκφράσεις. Ως αναφέρθηκε ανωτέρω, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως είναι αρμόδιος α) να διαμεσολαβεί μεταξύ Δήμου και Δημότη ή Επιχειρήσεως στις περιπτώσεις είτε ευθείας παρανομίας είτε "συννόμου" κακοδιοικήσεως, β) προτείνων λύσεις εντός της νομιμότητας, γ) υπέρ των δικαιωμάτων και των εννόμων συμφερόντων του δημότη και

της επιχειρήσεως και δ) με σταθερό γνώμονα την αρχή της "νομικώς δυνατής επιεικείας", ήτοι της ευνοϊκότερας δυνατής εξωδίκου διεκπεραιώσεως της υποθέσεως. Εν κατακλείδι, η λειτουργία του είναι, ταυτοχρόνως, ελεγκτική, διαμεσολαβητική, συνηγορική των δικαιωμάτων του Δημότη και της Επιχειρήσεως και εξωδίκως επιλυτική.

Από απόψεως κυρωτικού χαρακτήρος των αποφάσεων αυτού και των μέσων τα οποία μετέρχεται, ο έλεγχος του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως είναι, κατά τον Γ. Καμίνη, ηπίως ελεγκτικός, ενώ οι αποφάσεις αυτού δεν έχουν την δύναμη του δεδικασμένου και την εκτελεστότητα δικαστικής αποφάσεως ή διοικητικής πράξεως. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, στο σημείο αυτό παρατηρείται το εξής παράδοξο: η πράξη του (δημοτικού) διοικητικού οργάνου, το οποίο υπάγεται στην διοικητική ιεραρχία και ως προς το οποίο, τουλάχιστον στην πραγματικότητα της ελληνικής (δημοτικής) διοικήσεως, οι εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας είναι (επιεικώς) "αναιμικές", δεν στερείται εκτελεστότητας! Επομένως, πόση εμπιστοσύνη αποδίδει αυτός τούτος ο νομοθέτης στον θεσμό; Περαιτέρω, κατά τον Ν. Διαμαντούρο, "η διαμεσολάβηση μπορεί να οδηγεί σε λύσεις θετικού αθροίσματος, μέσω της πειθούς, της αμεροληψίας και του ηθικού αναστήματος, διαχωριζόμενη της λογικής των κυρώσεων και του μηδενικού αθροίσματος", ενώ, κατά τον Β. Σωτηρόπουλο, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως έχει ως "αποστολή να αναδείξει τα κενά ή τα σφάλματα της νομοθεσίας ή της μη προβλεπόμενης νομοθετικά κακής διοικητικής πρακτικής, υποδεικνύοντας όμως και τον πρακτικό τρόπο για την υπερπήδησή τους.". Τέλος, καίτοι ούτε η γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. τυγχάνει υποχρεωτικώς αποδεκτή παρά των δικαστικών αρχών, ούτως ώστε να παραγάγει νομολογία, η βαρύτητα μεταξύ αυτής και της διαμεσολαβητικής προτάσεως του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν τίθεται καν σε σύγκριση!

Βάσει του άρθρου 2 παράγραφοι 2 και 3 Ν. 4640/2019 (Φ.Ε.Κ. 190/30-11-2019, τεύχος Α) "Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις Περαιτέρω εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 και άλλες διατάξεις."⁶⁰, ως διαμεσολάβηση νοείται διαρθρωμένη διαδικασία ανεξαρτήτως ονομασίας με βασικά χαρακτηριστικά την εμπιστευτικότητα και την ιδιωτική αυτονομία, στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη επιχειρούν εκουσίως, με καλόπιστη συμπεριφορά και συναλλακτική ευθύτητα, να επιλύσουν με συμφωνία μία διαφορά τους με τη βοήθεια διαμεσολαβητή. Ως διαμεσολαβητής, νοείται τρίτο πρόσωπο σε σχέση με τα συμμετέχοντα μέρη και τη διαφορά, το οποίο αναλαμβάνει να διαμεσολαβήσει με κατάλληλο, αποτελεσματικό και αμερόληπτο τρόπο, διευκολύνοντάς τα να βρουν μια κοινά αποδεκτή λύση για τη διαφορά τους.

⁶⁰ <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/580509/nomos-4640-2019>, εντοπισμός στις 7-9-2021

Η διαμεσολάβηση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως έχει τέσσερα βασικά στάδια⁶¹: α) την λήψη της καταγγελίας, β) την επικοινωνία με την καταγγελλομένη πλευρά, γ) την ανταπόκριση της καταγγελλομένης πλευράς και δ) την ενημέρωση του καταγγέλλοντος για την έκβαση της υποθέσεως, εκ των οποίων τα υπό στοιχεία β, γ και δ στάδια είναι δυνητικώς επαναλαμβανόμενα, αναλόγως της εκβάσεως της υποθέσεως. Κατά την πρώτη συνάντηση αυτού με το διοικητικό προσωπικό των υπηρεσιών, κατά την οποία συνιστάται η συλλογή στοιχείων επικοινωνίας αυτών και των διοικητικών και πολιτικών προϊσταμένων αυτών, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δέον όπως γνωστοποιήσει στους προϊσταμένους των διευθύνσεων, των τμημάτων και των γραφείων την έναρξη λειτουργίας του θεσμού και όπως υπενθυμίσει ότι η αρμοδιότητα αυτού είναι διαμεσολαβητική και όχι ευθέως ελεγκτική (ωστόσο, οι υπηρεσίες δέον όπως αντιληφθούν ότι έχουν υποχρέωση να ανταποκρίνονται στην πρόσκληση προς διαμεσολάβησιν και, ότι, εάν διαφωνούν με τις συστάσεις αυτού, υποχρεούνται να αιτιολογούν την αντίθεση αυτών εγγράφως), και ότι η επίλυση των προβλημάτων δια της διαμεσολαβήσεως είναι προτιμότερα πειθαρχικής ή άλλης διώξεως. Παρά ταύτα, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν καθίσταται γραφείο ή υποκατάστατο της νομικής υπηρεσίας του Δήμου, καθώς η παρέμβαση αυτού δεν περιορίζεται στο να είναι αμιγώς νομική (η κακοδιοίκηση είναι όρος ευρύτερος της παρανομίας). Τέλος, χρήσιμη είναι η κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των αρχών και των μεθόδων οι οποίες θα ακολουθούνται κατά την διαμεσολαβητική λειτουργία αυτού.

Εξάλλου, προκειμένου ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως να τύχει της εμπιστοσύνης των καταγγελλόντων, δέον όπως αυτοί πεισθούν περί του απορρήτου χειρισμού των καταγγελιών αυτών και της διασφάλισης της προστασίας των στοιχείων αυτών. Προς τον σκοπό αυτό, συνιστάται η ενημέρωση αυτών περί των αυστηρών νομικών δεσμεύσεων των υποχρεουσών αυτόν να τηρεί το υπηρεσιακό απόρρητο (εν προκειμένω, το άρθρο 252 παράγραφος 1 Π.Κ. "Παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου" ορίζει ότι δράστης του αδικήματος είναι ο υπάλληλος ο οποίος, κατά παράβασιν των καθηκόντων αυτού, γνωστοποιεί σε άλλον απόρρητα τα οποία εμπιστεύθηκαν σε αυτόν ή τα οποία αυτός γνωρίζει λόγω της υπηρεσίας του, ενώ χρήσιμη και ενδεδειγμένη θα ήταν η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 4 παράγραφος 2 εδάφιο β ' Ν. 3094/2003, το οποίο βεβαίως ισχύει επί του Συνηγόρου του Πολίτη, περί "ανωνύμου χειρισμού καταγγελίας", όπου οι δημότες και οι επιχειρήσεις είναι μεν υποχρεωμένοι να γνωστοποιήσουν τα στοιχεία αυτών άμα τη υποβολή του εντύπου καταγγελίας, αλλά, εάν το ζητήσουν, η επακολουθήσασα διαμεσολάβηση δύναται να διενεργηθεί άνευ ανακοινώσεως των στοιχείων αυτών στην καταγγελλομένη πλευρά.

⁶¹ Σωτηρόπουλος Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 18

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται να ακολουθήσει είτε την προφορική είτε την γραπτή διαμεσολάβηση, ενημερώνων, ωστόσο, πάντοτε τους αφορωμένους. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, δεν αναιρείται η υποχρέωση γραπτής απαντήσεως (και όχι επιλύσεως του προβλήματος) εντός τριάκοντα (30) ημερών (άρθρο 77 παράγραφος 3 Ν. 3852/2010). Η διαδικασία της διαμεσολαβήσεως περιλαμβάνει ως κεντρικό μέρος την εξέταση της καταγγελίας ως προς τους λόγους του παραδεκτού αυτής (εάν δηλαδή ο καταγγέλλων είναι και ο αμέσως θιγόμενος και εάν αφορά σε φερομένη πράξη ή παράλειψη δημοτικής υπηρεσίας ή οργάνου συμφώνως προς τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου ή εποπτευόμενο φορέα (νομικό πρόσωπο ή επιχείρηση του Δήμου) και την επικοινωνία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως με την καταγγελλομένη πλευρά, με μία πρόταση επιλύσεως της διαφοράς. Εάν η καταγγελία δεν εμπίπτει στα ανωτέρω, αυτός έχει μόνο την αρμοδιότητα διαβιβάσεως αυτήν προς την καθ' ύλην αρμοδία αρχή (άρθρο 4 παράγραφος 1α εδάφιο γ' Ν. 2690/1999) και σχετικής ενημερώσεως του καταγγέλλοντος. Εάν η καταγγελία εμπίπτει στα ανωτέρω, ακολουθεί η εξέταση αυτής ουσία.

Προκειμένου η ως άνω διαμεσολάβηση να είναι ευέλικτη και με ομοιόμορφα χαρακτηριστικά (προς αποφυγήν υπονοιών μεροληψίας) και να τελεσφορήσει, και βάσει των ως άνω Συστάσεων της Ε.Ε., ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δέον όπως διαθέτει ελεύθερη πρόσβαση σε έγγραφα, αρχεία και φακέλους της ελεγχόμενης δημοτικής υπηρεσίας ή οργάνου (εξαιρουμένων ακραίων υποθέσεων στις οποίες ισχύει η αρχή του κρατικού απορρήτου εκ λόγων αμύνης, εθνικής ασφαλείας κ.τ.λ.). Η δυνατότητα διεξαγωγής ερευνών και επισκέψεως και / ή αυτοψίας του σχετικού χώρου με την βοήθεια ειδικών όταν αυτή επιβάλλεται εκ των περιστάσεων δέον όπως χορηγείται σε αυτόν. Η καταγγελλομένη δημοτική υπηρεσία ή όργανο δέον όπως είναι διαθέσιμη να απαντά στις ερωτήσεις αυτού, όπως βοηθά αυτόν να ασκήσει την αποστολή αυτού, όπως εξετάζει τις συστάσεις, προτάσεις και άλλες πρωτοβουλίες αυτού και, εν πάσει περιπτώσει, όπως εκθέτει τους λόγους οι οποίοι αποτρέπουν αυτήν από το να ακολουθήσει αυτές. Η απόκριση αυτής δέον όπως λαμβάνεται εντός προκαθορισμένου χρόνου. Ακολούθως, σχετικές κυρώσεις εν περιπτώσει αρνήσεως, εμποδίου, παρεμποδίσεως ή άλλου τύπου δυστοκίας εκ μέρους αυτής δέον όπως προβλέπονται και επιβάλλονται. Ευκταίο ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως να δύναται να προσεγγίσει το όργανο της τοπικής αρχής το οποίο είναι υπεύθυνο θεσπίσεως διατάξεων αναφορικός στην διοικητική δράση, στον οργανισμό των υπηρεσιών, στους κανονισμούς, στις διαδικασίες κ.τ.λ., προκειμένου να προτείνει κάθε τρόπο (τροποποίηση, αναθεώρηση των ισχυόντων μέτρων, πρόταση νέων διατάξεων κ.τ.λ.), προς διευκόλυνσιν της αποτελεσματικής τηρήσεως των ατομικών δικαιωμάτων υπό της δημοτικής υπηρεσίας ή οργάνου. Επίσης να δύναται να κινήσει πειθαρχική δίωξη άμεσα

εναντίον του καταγγελλομένου και να αναφέρει σε ανώτερη αρχή την άρνηση του καταγγελλομένου να ακολουθήσει τις συστάσεις και τις προτάσεις αυτού. Εν περιπτώσει μη υπό της υπηρεσίας κοινοποίησης της απαντήσεως αυτής και προς τον καταγγέλλοντα, αλλά αποστολής αυτής μόνον στον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, ο τελευταίος οφείλει να ενημερώσει σχετικώς τον καταγγέλλοντα. Μεταξύ των καθηκόντων αυτού εντάσσεται και η λήψη της απόψεως του καταγγέλλοντος αναφορικώς στο κατά πόσον η απάντηση θεωρείται ικανοποιητική και, εν περιπτώσει αρνητικής απαντήσεως, η αναζήτηση νεωτέρου αιτήματος του καταγγέλλοντος, έστω και δι' ενός e-mail. Εν περιπτώσει μη υπαγωγής της καταγγελίας στην αρμοδιότητα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, είτε επειδή αυτή είναι νομικώς αβάσιμος είτε επειδή δεν υφίσταται περιθώριο διαμεσολαβητικής επίλυσεως, ο τελευταίος, ομοίως, οφείλει να ενημερώσει σχετικώς τον καταγγέλλοντα.

Περαιτέρω, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως εισέρχεται στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας διαμεσολαβήσεως όταν, εκ της γραπτής διαδικασίας, έχουν οριστικοποιηθεί οι ισχυρισμοί των μερών, αλλά δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία προς εξωδικαστική επίλυση, ενώ είναι υπαρκτά τα περιθώρια τιαούτης εξελίξεως. Η διοργάνωση μιας συσκέψεως διαμεσολαβήσεως, με παρόντες στην συζήτηση και τον καταγγέλλοντα και την καταγγελλομένη πλευρά (η οποία υποχρεούται όπως προσέλθει βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 3 Ν. 3852/2010) προϋποθέτει καλή προετοιμασία, σε τεχνικό, νομικό, αλλά και ψυχολογικό επίπεδο. Η πρόσκληση στην σύσκεψη γίνεται, κατά προτίμησιν, εγγράφως, τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες προ της πραγματοποιήσεως αυτής, κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 6 Ν. 2690/1999 περί προηγουμένης ακροάσεως, και σε "ουδέτερο" τόπο του δημαρχιακού μεγάρου (π.χ. στην αίθουσα τελετών ή στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου) και σε αυτήν τηρούνται πρακτικά υπό στελέχους του γραφείου του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Εάν η καταγγελλομένη πλευρά προβεί στην διατύπωση εναλλακτικής προτάσεως, αυτή αποτελεί, πλέον, το αντικείμενο της συσκέψεως διαμεσολαβήσεως. Εάν ο καταγγέλλων επιφυλαχθεί να απαντήσει, η ως άνω σύσκεψη δέον όπως διακοπεί και συνεχισθεί εκ νέου, είτε θετικώς (δι' αποδοχής της άνω προτάσεως υπό του καταγγέλλοντος) είτε αρνητικώς (δι' απορρίψεως της ως άνω προτάσεως υπό του καταγγέλλοντος), οπότε τα περιθώρια διαμεσολαβήσεως θα τείνουν να εξαντληθούν και ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως θα εξετάσει βασίμως την δυνατότητα αρχειοθετήσεως της υποθέσεως. Τέλος, μία σύσκεψη διαμεσολαβήσεως δύναται να εξελιχθεί σε ιδιαιτέρως έντονη διένεξη, οπότε οι προσωπικές επικοινωνιακές δυνατότητες του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως αποτελούν το μόνο εργαλείο ορθής και ακριβοδικαίας αντιμετώπισεως των εμπλεκόμενων μερών.

4Δ.ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 5 Ν. 3852/2010, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως **συντάσσει** (υποχρεούται να συντάξει) ετησία έκθεση. Άλλωστε, η υποχρεωτικότητα συντάξεως και υποβολής αυτής υπαγορεύεται και υπό του άρθρου 217 ("Απολογισμός Πεπραγμένων Δημοτικής Αρχής") Ν. 3463/2006.

Η υποβολή και παρουσίαση της ετησίας εκθέσεως στο Δημοτικό Συμβούλιο αποτελεί μορφή λογοδοσίας αυτού στο ανώτατο αποφασιστικό όργανο του Δήμου και επίσημη μορφή επικοινωνίας αυτού με αυτό, καθώς οι διαμεσολαβήσεις αυτού αφορούν στις δημοτικές υπηρεσίες και όχι στα αιρετά όργανα διοικήσεως, ενώ, κατά τα κατωτέρω, οι Ειδικές Προτάσεις απευθύνονται στον Δήμαρχο και απλώς κοινοποιούνται στο Δημοτικό Συμβούλιο. Αναφορικά στον χρόνο παρουσιάσεως αυτής, αυτή παρουσιάζεται σε ειδική απολογιστική συνεδρίαση, η οποία, στους μεν Δήμους με πληθυσμό μέχρι 50.000 κατοίκων λαμβάνει χώρα μέχρι του τέλους του μηνός Ιουνίου του επομένου έτους και ανακοινώνεται προ δεκαπέντε (15) ημερών, στους δε Δήμους με πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων και στους Δήμους πρωτευουσών νομών, ανεξαρτήτως πληθυσμού, λαμβάνει χώρα μέχρι του τέλους του μηνός Ιανουαρίου του επομένου έτους, σε αμφότερες δε τις περιπτώσεις εντός τριάκοντα (30) ημερών από της υποβολής αυτής. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, δύο είναι τα προβλήματα της ως άνω ρυθμίσεως: α) αναφορικά στους Δήμους με πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων ή στους Δήμους πρωτευουσών νομών ανεξαρτήτως πληθυσμού, η ως άνω ρύθμιση συνεπάγεται την υποβολή της ετησίας εκθέσεως το αργότερο την 1η του μηνός Ιανουαρίου επί έτους λήγοντος την 31η Δεκεμβρίου, ήτοι την αμέσως προηγούμενη ημέρα! Τυχόν ερμηνεία ότι η φράση "του επόμενου έτους" αφορά αληθώς στο "μεθεπόμενο έτος" (π.χ. η ετησία έκθεση του έτους 2021 δύναται να υποβληθεί το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2023 και όχι 2022), δεν είναι σύμφωνη με το πνεύμα του νομοθέτη, καθώς, εν τοιαύτη περιπτώσει, το Δημοτικό Συμβούλιο θα συζητά περί πεπραγμένων διετίας! και β) η ως άνω διαφοροποίηση αποκλίνει ομοίως από του διακηρυγμένου στόχου του ως άνω Νόμου περί ισορρόπου αναπτύξεως. Και τούτο διότι: στους Δήμους με πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων και στους Δήμους πρωτευουσών νομών ανεξαρτήτως πληθυσμού, αναμένεται, κατά την λογική πορεία των πραγμάτων, μεγαλύτερος αριθμός καταγγελιών, διαμεσολαβήσεων και ειδικών προτάσεων, και ακολούθως, μεγαλύτερος χρόνος προετοιμασίας της ετησίας εκθέσεως. Η "σπουδή" του νομοθέτη αναφορικά σε αυτούς καταλείπει μία "επίγευση" περιφρονήσεως στους μικρότερους Δήμους, στους οποίους η διαπίστωση και επίλυση προβλημάτων κακοδιοικήσεως "μπορεί να περιμένει, δεν χάλασε και ο κόσμος". Η σύνταξη, υποβολή και παρουσίαση της ετησίας εκθέσεως συμβάλλει κατ'

αποφασιστικό τρόπο στην αξιολόγηση των παρεμβάσεων και στον δημοκρατικό έλεγχο του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως υπό του επιλέξαντος αυτόν αιρετού οργάνου.

Καίτοι αυτό δεν καθορίζεται ρητώς υπό του νομοθέτη, αυτού καταλείποντος στον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ευρυτάτη διακριτική ευχέρεια, αυτή δέον όπως, κατ' ελάχιστον, περιέχει⁶²: "1.εισαγωγή-πρόλογο του Συμπαραστάτη, 2.περιγραφή του θεσμικού πλαισίου βάσει του οποίου λειτουργεί ο Συμπαραστάτης στον εκάστοτε δήμο (νομοθεσία, απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για την επιλογή του Συμπαραστάτη), 3.ορισμένα στοιχεία για την οργάνωση του Γραφείου Συμπαραστάτη (στελέχωση, διεύθυνση, ώρες λειτουργίας, τηλέφωνο, fax, e-mail κλπ), 4.περίληψη των υποθέσεων που χειρίστηκε ο Συμπαραστάτης κατά το προηγούμενο έτος, 5.είναι χρήσιμο επίσης να εξάγονται και ορισμένα στατιστικά στοιχεία, όπως το ποσοστό των επιτυχών διαμεσολαβήσεων του Συμπαραστάτη, 6.περίληψη των Ειδικών Προτάσεων τις οποίες υπέβαλε ο Συμπαραστάτης στον Δήμαρχο κατά το προηγούμενο έτος, 7.άλλες δραστηριότητες του Συμπαραστάτη (ομιλίες, συμμετοχή σε εκδηλώσεις κλπ), 8.προτάσεις βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, 9.στόχους που θέτει ο Συμπαραστάτης για το επόμενο έτος".

Περαιτέρω, στα πλαίσια της αρμοδιότητας αυτεπαγγέλτου παρεμβάσεως αυτού, και, ομοίως, βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 5 Ν. 3852/2010, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως **δύνανται** (και δεν υποχρεούται, "**μπορεί** επίσης να προβαίνει") να διατυπώνει ειδικές προτάσεις προς βελτίωσιν δημοτικής διοικήσεως και των σχέσεων αυτής με τους δημότες και τις επιχειρήσεις. Οι ως άνω προτάσεις, πάντοτε έγγραφες, υποβάλλονται στον Δήμαρχο και κοινοποιούνται στο Δημοτικό Συμβούλιο και στον Γενικό Γραμματέα του Δήμου. Ενίστε, αυτές αποτελούν την κορύφωση της διαμεσολαβητικής δυνατότητας αυτού, εμπεριέχουσες την πρωτοβουλία αυτού προς επίλυσιν προβλήματος υπό της δημοτικής αρχής.

Καθ' υπαγόρευσιν και προς επίρρωσιν της αρχής της διαφανείας, και η ετήσια έκθεση και οι ειδικές προτάσεις του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως αναρτώνται υποχρεωτικώς στην ιστοσελίδα του Δήμου τη επιμελεία των δημοτικών υπηρεσιών. Ο χρόνος της ως άνω δημοσιεύσεως, ελλείψει ρητής νομοθετικής διατάξεως, δέον όπως ταυτίζεται με τον χρόνο υποβολής της ετήσιας εκθέσεως και όχι με τον χρόνο παρουσιάσεως αυτής ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως υποχρεούται να παρουσιάσει αυτοπροσώπως αυτήν ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου.

⁶² Σωτηρόπουλος Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 18

5.ΦΥΣΙΚΗ, ΕΝΤΥΠΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

"Εν αρχή ην" η ιστοσελίδα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, η οποία περιλαμβάνει πάσα πληροφορία αναφορικός στο πρόσωπο αυτού (ονοματεπώνυμο, επαγγελματική-επιστημονική ιδιότητα, διεύθυνση, αριθμός και τηλέφωνο γραφείου, αριθμός fax, διεύθυνση e-mail, και ενδεχομένως, θεσμικός λογαριασμός στο facebook, twitter, youtube κ.τ.λ.) και στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας αυτού (αριθμός και ημερομηνία αποφάσεως επιλογής αυτού, ημερομηνία ενάρξεως και λήξεως της θητείας αυτού, νομοθετική θεμελίωση, "νομολογική παραγωγή" [ετήσιες εκθέσεις και ειδικές προτάσεις, καταγγελία και πλήρης πορεία αυτής, έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό πάσης φύσεως δραστηριοτήτων αυτού] και ημέρες και ώρες ακρόασης αυτού) και παρέχει υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβερνήσεως με όρους διαφανεότητας και σεβασμού των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρος των καταγγελλόντων (άρθρο 6 Ν. 3979/2011, Ν. 2472/1997 και ήδη Γ.Κ.Π.Δ.). Επί ετησίας βάσεως, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δημοσιεύει ηλεκτρονικό κατάλογο προς εντοπισμόν του συνόλου των εγγράφων των αφορώντων στις υποθέσεις τις οποίες χειρίσθηκε.

Πέραν αυτής, προς επίτευξιν της ουσιαστικής και αποτελεσματικής λειτουργίας του θεσμού, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δέον όπως σχεδιάσει και εφαρμόσει μία επικοινωνιακή στρατηγική η οποία α) θα καταστήσει γνωστό τον θεσμό, β) θα προβάλλει τις παρεμβάσεις του, γ) θα ενημερώσει τους δημότες και τις επιχειρήσεις αναφορικός στο δικαίωμα αυτών προς εξωδικαστική επίλυσιν των διαφορών αυτών με τον Δήμο και δ) θα καταστήσει γνωστό στις δημοτικές υπηρεσίες ότι η άρνηση εφαρμογής των συστάσεων αυτού δύναται να λάβει ευρεία αρνητική δημοσιότητα.

Προς δημιουργίαν της "οπτικής ταυτότητας" του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται να χρησιμοποιηθεί, επί των εξερχομένων εγγράφων, το εθνόσημο ή το σήμα του Δήμου και η αναφορά στην Ελληνική Δημοκρατία, το οποίο υπογραμμίζει ότι ο θεσμός είναι δημόσιος και νομοθετημένος, ή ιδιαίτερο γραφιστικό σήμα (logo), το οποίο υπογραμμίζει την ανεξαρτησία του θεσμού εν σχέσει προς την δημοτική αρχή ή τις δημοτικές υπηρεσίες. Εν συνεχεία, ενδείκνυται η εκτύπωση και διανομή σχετικού ενημερωτικού φυλλαδίου, ή και η ανάρτηση αυτού σε ψηφιακή μορφή στην ιστοσελίδα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Ευνόητον ότι το δικαίωμα του Δημότη και της Επιχειρήσεως προς υποβολήν καταγγελίας δέον όπως αναφέρεται στον "Οδηγό του Δημότη" και στην "Χάρτα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων" (άρθρο 214 Ν. 3463/2006). Επιπλέον, ενδείκνυται η δημιουργία ενός δελτίου ενημερώσεως (newsletter), ήτοι η ανάπτυξη ενός ψηφιακού εγγράφου δημοσιευομένου επί μηνιαίας βάσεως στην ιστοσελίδα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, αποστελλομένου δι' e-mail στα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου και συνοψίζοντος

τις δραστηριότητες του θεσμού. Περαιτέρω, ενδείκνυται η αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, δια της δημιουργίας θεσμικών "λογαριασμών" στο facebook, το twitter, το youtube κ.τ.λ., όπου ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται όχι μόνον να μεταδίδει ενδιαφέρουσες πληροφορίες περί της λειτουργίας αυτού αλλά και να αναπτύσσει έναν ζωντανό διάλογο με τον Δημότη και την Επιχείρηση. Επιπροσθέτως, σε Δήμους όπου υπάρχει τοπική ραδιοφωνία (π.χ. στον Δήμο Καλαμάτας, "κληρονομία" του σεισμού του έτους 1986), ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται να ηχογραφήσει ένα πληροφοριακό ραδιοφωνικό μήνυμα, το οποίο, κατόπιν εγκρίσεως υπό του Ε.Σ.Ρ., μεταδίδεται υποχρεωτικώς (της οικείας αρνήσεως επιφερούσης κυρώσεις) δωρεάν υπό των ραδιοφωνικών σταθμών, ως εμπίπτον στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 περίπτωση β της υπ' αριθμόν 1686/2018 (Φ.Ε.Κ. 2037/5-6-2018, τεύχος Β) Κ.Υ.Α. των Υπουργών Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημερώσεως και Υγείας "Δωρεάν μετάδοση μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς"⁶³ ως μήνυμα κοινωνικού περιεχομένου του άρθρου 3 παράγραφος 21 Ν. 2328/1995 (Φ.Ε.Κ. 159/3-8-1995, τεύχος Α) "Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας. Ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις"⁶⁴, ήτοι μήνυμα το οποίο "πληροφορεί το κοινωνικό σύνολο για θέματα που αφορούν σε..."β. (...) λειτουργία θεσμών δημοκρατικού πολιτεύματος και άλλα συναφή θέματα.". Ευνόητον ότι στο ως άνω μήνυμα δεν θα υπάρχουν ενδείξεις της εταιρίας παραγωγής του spot και οποιαδήποτε άλλη ένδειξη χορηγού ή λογότυπο εταιρείας κερδοσκοπικού χαρακτήρος, αριθμοί τηλεφώνων ή sms υψηλής χρεώσεως ή τραπεζικοί λογαριασμοί. Περαιτέρω, ενδείκνυται η αρθρογραφία στον τοπικό τύπο και σε ενημερωτικές ιστοσελίδες και ιστολόγια. Τέλος, και πιθανότατα το σημαντικότερο όλων, ενδείκνυται η επικοινωνία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως με την Κοινωνία των Πολιτών, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, συλλόγους και ενώσεις της κατά τόπον αρμοδιότητας αυτού (καθώς, δια της πραγματοποιήσεως ομιλιών στο πλαίσιο συγκεντρώσεων τοπικών φορέων επιτυγχάνεται αμφίδρομη σχέση) και, ει δυνατόν, η διοργάνωση συζητήσεων, εκδηλώσεων και ημερίδων (μετά της - προ και κατόπιν αυτών - ενημερώσεως του Δημότη και της Επιχειρήσεως, είτε δια δελτίου τύπου είτε δι' αναρτήσεως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είτε δια μαγνητοσκοπήσεως και ελευθέρως προβολής στην ιστοσελίδα αυτού ή σε χώρο δωρεάν φιλοξενίας οπτικοακουστικού υλικού).

⁶³<https://www.e-nomothesia.gr/enemerose-tupos-radiophono-teleorase/koine-upourgike-apophase-1686-2018.html>, εντοπισμός την 1η-10-2021

⁶⁴<https://www.e-nomothesia.gr/enemerose-tupos-radiophono-teleorase/n-2328-1995.html>, εντοπισμός την 1η-10-2021

Πάντα τα ανωτέρω εκπορεύονται και εκ του άρθρου 20 του παραρτήματος του ως άνω Ψηφίσματος 80/1999 του Συμβουλίου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, βάσει του οποίου ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως χρησιμοποιεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προς ενημέρωσιν του κοινού αναφορικός στις αρμοδιότητες αυτού, καθώς και προς συγκέντρωσιν πληροφοριών αναφορικός σε σοβαρά φαινόμενα κακοδιοικήσεως.

6.ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΝΟΜΟΥ ΤΑΞΕΩΣ

Η λειτουργία του θεσμού του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως προϋποθέτει την αλληλεπίδραση, επικοινωνία και συνεργασία με άλλους θεσμούς, με φορείς της κοινωνίας των πολιτών και με άλλους ελεγκτικούς θεσμούς. Στα πλαίσια αυτά, η σχέση αυτού (ομοιότητες και διαφορές) με άλλους θεσμούς της ελληνικής εννόμου τάξεως έχει ως εξής:

A) σχέση με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση: τα όργανα της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως (ήτοι, του κατά τόπον αρμοδίου Κράτους) ασκούν τον έλεγχο νομιμότητας επί των δημοτικών αποφάσεων, ο οποίος δύναται να καταλήξει και στην ακύρωση αυτών (και δη, και εκ λόγων σκοπιμότητας, "βαπτιζομένων" ως μόνοι επιτρεπτός ελεγκτέοι λόγοι νομιμότητας). **Κατά την κρίση του γράφοντος**, εν προκειμένω "προδίδεται" η έλλειψη εμπιστοσύνης αυτού τούτου του νομοθέτη στον θεσμό, καθώς ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως, χαιρών, τουλάχιστον τύποις, υπαλληλικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και, κατά κανόνα, νομικός, παρεμβαίνει μόνον διαμεσολαβητικώς και σε επίπεδο υποβολής προτάσεων προς επίλυσιν προβλημάτων κακοδιοικήσεως και, ακολούθως, οι "αποφάσεις" αυτού στερούνται εκτελεστότητας και αποδεικνύονται χρήσιμες μόνον προς ανάδειξιν περιπτώσεως ευθείας παρανομίας. Αντιθέτως, οι αποφάσεις των οργάνων της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως, τα οποία υπάγονται στην υπαλληλική και ιεραρχική εποπτεία (πολλώ δε μάλλον δεν διαθέτουν νομική επιστημονική κατάρτιση) δεν στερούνται εκτελεστότητας!

B) σχέση με τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχειρήσεως: δια του Ν. 3852/2010 καταργήθηκε η ιεραρχική σχέση μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας, ως ίσχυε με τις πάλαι ποτέ Νομαρχίες, και ιδρύθηκαν δύο βαθμοί Τ.Α. με διακριτές αρμοδιότητες. Ακολούθως, οι δύο θεσμοί δεν διέπονται υπό σχέσεως υφισταμένου / προϊσταμένου αλλά υπό παραλλήλων και στην συντριπτική πλειοψηφία αυτών ομοίων ρυθμίσεων. Ωστόσο, εν προκειμένω, εντοπίζονται οι εξής διαφορές: α) στην καταστατική θέση αυτών: ο μεν Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως εξομοιώνεται προς τους δημοτικούς συμβούλους, ο δε Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχειρήσεως εξομοιώνεται προς τον Πρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου και όχι προς τους Περιφερειακούς Συμβούλους, β)

στην πλειοψηφία επιλογής αυτών: ως αναφέρθηκε ανωτέρω, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως επιλέγεται δια πλειοψηφίας των τριών πέμπτων (3/5) των παρόντων μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, ενώ ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχειρήσεως επιλέγεται δια πλειοψηφίας των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου, γ) στα κωλύματα και ασυμβίβαστα εκλογής αυτών: αυτά τα οποία τίθενται στο πρόσωπο του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν ισχύουν στο πρόσωπο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχειρήσεως, ως προς τον οποίο ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των περιφερειακών συμβούλων (ειδικώς δε αναφορικός στην περιφερειακή περίοδο 2019-2023 ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα του άρθρου 117 Ν. 3852/2010) και δ) στην αντιμισθία αυτών: βάσει του άρθρου 179 παράγραφος 5 Ν. 3852/2010 "5.Ο περιφερειακός συμπαραστάτης λαμβάνει Αντιμισθία ισόποση με την Αντιμισθία του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου.". Ακολούθως, βάσει της υπ' αριθμόν 60458/5123/2018 (Φ.Ε.Κ. 5726/19-12-2018, τεύχος Β) Υ.Α. του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης "Τροποποίηση της 191745/05/6.2.2006 υπουργικής απόφασης (Β' 195)"⁶⁵ στον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου καταβάλλεται αντιμισθία ύψους 1.125,00 ευρώ άνευ περαιτέρω πληθυσμιακών διαφοροποιήσεων. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, στο συγκεκριμένο σημείο ο Ν. 3852/2010 ομοίως δεν πληροί τον διακηρυγμένο στόχο του περί ισορρόπου αναπτύξεως. Και τούτο διότι ο Δημοτικός Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως του Δήμου Αθηναίων, διαμεσολαβών θεωρητικώς σε υποθέσεις 789.166 δημοτών, λαμβάνει αντιμισθία ποσού 875,26 ευρώ, ενώ ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχειρήσεως ανεξαρτήτως πληθυσμού της Περιφέρειας (επομένως, και αυτής με τον μικρότερο πληθυσμό) λαμβάνει αντιμισθία ποσού 1.125,00 ευρώ!

Γ) σχέση με τον Συνήγορο του Πολίτη: βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 4 Ν. 3852/2010, η υποβολή αναφοράς ή καταγγελίας στον Συμπαραστάτη δεν αναιρεί τις σχετικές αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη. Και δη, οσάκις ο πολίτης / δημότης / επιχείρηση απευθύνεται σε αμφοτέρους τους θεσμούς, επιβάλλεται η επικοινωνία και ο συντονισμός της αυτοτελούς παρεμβάσεως εκάστου αυτών.

Αναφορικός στις ομοιότητες αυτών: α) αμφότεροι αυτών αποτελούν ανεξάρτητες αρχές, με την παρατήρηση ότι ο Συνήγορος του Πολίτη είναι κατοχυρωμένος δια του Συντάγματος ενώ ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως είναι κατοχυρωμένος δια κοινού νομοθετήματος (βεβαίως, η ως άνω "ταξική" διαφοροποίηση αίρεται εάν υιοθετηθεί η άποψη

⁶⁵ <https://www.e-nomothesia.gr/kat-demosia-dioikese/n-3051-2002.html>, εντοπισμός στις 2-10-2021

ότι ο Ν. 3852/2010 δεν υπαγορεύθηκε απλώς αλλά συνιστά την ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού ενωσιακού δικαίου στο ελληνικό δίκαιο, και, ως εκ τούτου, εξομοιούται με το συνταγματικό δίκαιο [άρθρο 28 του Συντάγματος]), β) αμφότεροι αυτών απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, δεν δέχονται εντολές παρά της εκτελεστικής εξουσίας, δεν τελούν σε σχέση ιεραρχικής εξαρτήσεως και εκφεύγουν τον έλεγχο των πράξεων αυτών, γ) αμφότεροι αυτών προσομοιάζουν στην αποστολή και στον σκοπό αυτών, διότι αμφότεροι αυτών **διαμεσολαβούν** μεταξύ διοικήσεως και πολιτών (φυσικών ή νομικών προσώπων) / δημοτών και επιχειρήσεων προς προστασίαν των δικαιωμάτων των δευτέρων δια της καταπολεμήσεως της κακοδιοικήσεως και της τηρήσεως της νομιμότητας. Επομένως, η αρμοδιότητα εκάστου των ως άνω θεσμών είναι συντρέχουσα αυτής του ετέρου αυτών, με την παρατήρηση ότι ο θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως επιτάσσεται υπό και πληροί τις αρχές της επικουρικότητας και εγγύτητας, δ) αμφότεροι αυτών περιορίζονται στον έλεγχο της παραβιάσεως των εννόμων συμφερόντων των πολιτών / δημοτών / επιχειρήσεων εξ ατομικών διοικητικών πράξεων των δημοσίων υπηρεσιών και όχι εκ κανονιστικών διοικητικών πράξεων, ε) το πρόσωπο το οποίο επιλέγεται σε αμφοτέρους αυτών δέον όπως είναι "εγνωσμένου κύρους" (βλ. αυτολεξεί διατύπωση άρθρου 3 παράγραφος 1 Ν. 3051/2002 [Φ.Ε.Κ. 220/20-9-2002] "Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις"), στ) αμφότεροι επιλέγονται δι' αυξημένης πλειοψηφίας, και δη ο Συνήγορος του Πολίτη επιλέγεται δια πλειοψηφίας των τριών πέμπτων (3/5) των μελών της (διακομματικής) Διασκέψεως των Προέδρων της Βουλής⁶⁶, ζ) οι αποφάσεις αμφοτέρων αυτών στερούνται εκτελεστότητας, η) η προσφυγή σε αμφοτέρους αυτών δεν διακόπτει την προθεσμία ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος, θ) αμφότεροι αυτών διαθέτουν το δικαίωμα παρεμβάσεως και αυτεπαγγέλτως (και όχι μόνον κατόπιν καταγγελίας-αναφοράς), ι) στο ύστατο στάδιο της διαμεσολαβήσεως, ο μεν Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει πόρισμα, το οποίο απευθύνει στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό, ο δε Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως συντάσσει ειδικές προτάσεις τις οποίες υποβάλλει στον Δήμαρχο και κοινοποιεί στο Δημοτικό Συμβούλιο και ια) αμφότεροι αυτών συντάσσουν (δημοσιευτέες) ετήσιες εκθέσεις: ο μεν Συνήγορος του Πολίτη υποβάλλει αυτές στον Πρωθυπουργό και στον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιεί αυτές στον Υπουργό Εσωτερικών, ο δε Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως υποβάλλει αυτές στο Δημοτικό Συμβούλιο στην ως άνω ειδική απολογιστική συνεδρίαση.

⁶⁶ Άρθρο 101Α παράγραφος 2 εδάφιο β' του Συντάγματος, <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-105/>, εντοπισμός στις 2-10-2021

Αναφορικός στις διαφορές αυτών: α) βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 3 Ν. 3852/2010, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως "δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων" και, εξ αντιδιαστολής, δεν διαθέτει καθ' ύλην αρμοδιότητα διαμεσολαβήσεως οσάκις η καταγγελία υποβάλλεται π.χ. υπό συλλόγων ή ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρος. Αντιθέτως, βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1 εδάφιο α' Ν. 3094/2003 "Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων.". Επομένως, χρήσιμη και ενδεδειγμένη θα ήταν η αναλογική εφαρμογή του ως άνω άρθρου και επί του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, β) το εύρος της διαμεσολαβήσεως του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως είναι τοπικού επιπέδου, ενώ αυτό του Συνηγόρου του Πολίτη εθνικού επιπέδου, γ) ο μὲν Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως υπερέχει λόγω της τοπικής εγγύτητας, της γνώσεως των ιδιαιτεροτήτων της τοπικής κοινωνίας και της εξ αυτής εξειδικεύσεως, ο δε Συνήγορος του Πολίτη υπερέχει λόγω της ικανότητας χειρισμού πλέον συνθέτων διοικητικών προβλημάτων (κειμένων και εκτός της εμβελείας του Δήμου), της ικανότητας συντονισμού δημοσίων υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο και ανθρωπίνου δυναμικού (δυνάμενος να επιλέξει μέχρι είκοσι πέντε [25] ειδικούς επιστήμονες, και, πέραν αυτών, βοηθούς επιστήμονες και αποσπασμένους υπαλλήλους), δ) ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως έχει επιπλέον αρμοδιότητα επί θεμάτων σχετικών με την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοτικών υπηρεσιών, όταν αυτό θίγεται υπό της υπηρεσίας αυτού, ε) ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων οι οποίες ανατρέπονται μόνον δια δικαστικής αποφάσεως, εκτός εάν συντρέχει παρανομία ή ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος (άρθρο 4 παράγραφος 3 Ν. 3094/2003). Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν υπόκειται στην ως άνω απαγόρευση, με την επιφύλαξη, βεβαίως, μη παραβιάσεως της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του δημότη / επιχειρήσεως, στ) ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δικαστικής αρχής. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν υπόκειται στην ως άνω απαγόρευση, με την επιφύλαξη, βεβαίως, μη παραβιάσεως των αρχών της διακρίσεως των εξουσιών και της μη παρακωλύσεως της Δικαιοσύνης (εξαιρείται η περίπτωση της τακτικής ανακρίσεως, ήτοι επί κακουργημάτων), ζ) ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται ενός θέματος μόνον εφόσον η αναφορά υποβάλλεται εντός αποσβεστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών αφότου ο αναφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων της διοικήσεως. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν υπόκειται στην ως άνω προθεσμία. Υπόκειται μόνον στην προθεσμία εγγράφου ή ηλεκτρονικής απαντήσεως στον

καταγγέλλοντα εντός τριάκοντα (30) ημερών από της υποβολής της καταγγελίας (τοιαύτη υποχρέωση δεν υπέχει ο Συνήγορος του Πολίτη), η) κατ' εξαιρέσειν, ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να ελέγξει και υλικές ενέργειες ή παραλείψεις **ιδιωτών**, όταν προσβάλλεται δικαίωμα παιδιού ή όταν υπάρχει άνιση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών σε εργασιακά ζητήματα και θ) από απόψεως αντιμισθίας, ο Συνήγορος του Πολίτη παρέχει τις υπηρεσίες αυτού δωρεάν.

Δ) σχέση με την Κοινωνία των Πολιτών: ως συμμετοχικός θεσμός, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δέον όπως αναπτύσσει σχέσεις επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τα σωματεία, τους επαγγελματικούς και εμπορικούς συλλόγους τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, τις ενώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις επιτροπές κατοίκων της κατά τόπον αρμοδιότητας αυτού, καθώς αυτοί δύνανται ευχερώς αφενός μεν να επισημαίνουν σε αυτόν περιπτώσεις κακοδιοικήσεως αφετέρου δε να ενημερώνουν τα μέλη αυτών περί της δυνατότητας υποβολής καταγγελίας, και

Ε) σχέση με λοιπούς Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως: η επίλυση συνθέτων διοικητικών ζητημάτων υπό του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως δύναται να αξιοποιηθεί ως καλή πρακτική από τον ομόλογο αυτού σε άλλον Δήμο. Εν περιπτώσει δε υποβολής παραδεκτής μεν αναρμοδίας κατά τόπον δε καταγγελίας, ο κατά τόπον αναρμόδιος Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως οφείλει να διαβιβάσει αυτήν στον κατά τόπον αρμόδιο ομόλογο αυτού εντός προθεσμίας τριών (3) ημερών (άρθρο 4 παράγραφος 1 [α] εδάφιο γ' Ν. 2690/1999).

7.Ο ΘΕΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ

Κατά τον Β. Τζέμο, τα συνοπτικά βήματα ευρωπαϊκής εξελίξεως του θεσμού έχουν ως εξής: α) κατά το έτος 1809 η πρώτη Ανεξάρτητη Αρχή Ombudsman θεσπίσθηκε και λειτούργησε στην Σουηδία, β) κατά το έτος 1919 η Φινλανδία απέκτησε επίσης Ombudsman, με ομοιότητες αλλά και με διαφορές με τον σουηδό "πρόγονο" αυτού, γ) κατά το έτος 1954 θεσπίσθηκε και στην Δανία Ombudsman, με αποκλίνοντα χαρακτηριστικά από τους δύο Σκανδιναβούς ομολόγους του, δ) κατά το έτος 1963 η Νορβηγία και ε) κατά το έτος 1967 η Μεγάλη Βρετανία απέκτησαν Ombudsmen κατά το δανικό μοντέλο, θεσμικό πρότυπο και σημείο αναφοράς των Ombudsmen διεθνώς και, τέλος, κατά το έτος 1969 οι Η.Π.Α. απέκτησαν local Ombudsman⁶⁷. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 και στις αρχές της δεκαετίας του 1970 ο θεσμός απέκτησε μεγάλη δυναμική, ενώ από την δεκαετία του 1990 εγκαθιδρύθηκε ως πανευρωπαϊκό θεσμικό αγαθό και κεκτημένο.

⁶⁷<https://www.usombudsman.org/municipal-government-ombudsman/>, ιστοσελίδα της United States Ombudsman Association, εντοπισμός στις 24-10-2021

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 και καθ' όλη την δεκαετία του 2000 οι χώρες της δυτικής, της κεντρικής και της ανατολικής Ευρώπης απέκτησαν Ombudsmen, στα πλαίσια της (γεωγραφικής) ολοκληρώσεως και της (θεσμικής) εμβαθύνσεως της Ε.Ε.⁶⁸. Γενεσιουργοί λόγοι της ως άνω κατά γεωμετρική πρόοδο επεκτάσεως είναι η μεταπολιτευτική εμπέδωση της Δημοκρατίας σε Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα, η ταχύρρυθμη ευρωπαϊκοποίηση - δυτικοποίηση των χωρών του πρώην ανατολικού μπλοκ και των Βαλκανίων και η κατά το έτος 1995 θέσπιση του Ombudsman σε επίπεδο Ε.Ε.. Ο θεσμός του Ombudsman, ήδη προ της εντάξεως αυτού στο θεσμικό οργανωτικό πλαίσιο της Ε. Ε., είχε υιοθετηθεί και λίγο ή πολύ εμπειρωθεί και στο θεσμικό επίπεδο της Γερμανίας και της Γαλλίας⁶⁹.

Σε αρκετά ευρωπαϊκά κράτη, πέραν του θεσμού του εθνικού Ombudsman, υφίστανται και γενικοί περιφερειακοί ή τοπικοί θεσμοί Ombudsmen. Το θεσμικό παράδειγμα και πρότυπο μέσον διαμεσολαβήσεως και ελέγχου του Ombudsman βαθμηδόν θεσμοθετείται και στην τοπική αυτοδιοίκηση, φαινόμενο σύνθητες σε ομοσπονδιακά κράτη, όπως η Γερμανία, αλλά και σε ιδιαιτέρως σύνθετες κρατικές οντότητες, όπως το Βέλγιο. Άλλα κράτη έχουν μόνο περιφερειακούς ή τοπικούς Ombudsmen, όπως η Ιταλία⁷⁰. Τοπικοί ή περιφερειακοί Ombudsmen υφίστανται και στην Χαβάη, στο Κεμπέκ του Καναδά κ.α.⁷¹. Πλέον συγκεκριμένως:

7Α.ΚΡΑΤΗ ΕΥΡΩΠΗΣ

7Α1.ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

1.ΒΕΛΓΙΟ: Ο ρόλος του τοπικού διαμεσολαβητή εντοπίζεται στον χειρισμό καταγγελιών αναφορικής στην τοπική αστυνομία. Διαμεσολαβητές του δημοσίου τομέως υπάρχουν και σε ομοσπονδιακό και σε περιφερειακό επίπεδο (**Le médiateur fédéral**)⁷². Κατά το έτος 1992⁷³, στην Φλάνδρα, θεσμοθετήθηκε Ombudsman, με πεδίο αναφοράς την περιφέρεια αυτής. Αυτός διορίζεται υπό της τοπικής κυβερνήσεως, ασκεί τις αρμοδιότητες αυτού εντός της περιφέρειας

⁶⁸ Μπιτσάνη Ευγενία, ό. π., υπ' αριθμόν 9

⁶⁹ www.digestaonline.gr > pdfs > 4.pdf, εντοπισμός στις 25-10-2021

⁷⁰ Kucsko-Stadlmayer Gabriele, "European Ombudsman-Institutions", 2008, σελίδα 251 επ., εντοπισμός την 1η-11-2021

⁷¹ https://www.researchgate.net/publication/281283594_Ombudsman_and_Local_Governments, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁷² <https://www.ombudsman.europa.eu/en/european-network-of-ombudsmen/members/all-members>, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁷³ Σωτηρόπουλος Βασίλης, "Ο Συμπαρασάτης του Δημότη σε πόλεις της Ευρώπης" άρθρο αναρτηθέν στις 11-12-2010 στο <http://elawyer.blogspot.com/2010/12/o.html>, εντοπισμός την 1η-11-2021

αυτής, αποτελεί όργανο διαμεσολαβήσεως μεταξύ διοικήσεως και διοικούμενων και συντάσσει ετήσια έκθεση την οποία υποβάλλει ενώπιον των οργάνων της τοπικής κυβερνήσεως. Εν συνεχεία, κατά το έτος 1994 θεσμοθετήθηκαν Ombudsmen και στις άλλες περιφέρειες της χώρας (Antwerp, Bruges, Mechelen, Ixelles, Charleroi και Courcelles) με αντίστοιχα καθήκοντα. Η Helena Nachtergaele, διάδοχος της επί 18 έτη ομολόγου αυτής Rita Passemiers, Ombudswoman του Δήμου της Γάνδης (Ghent), αναφέρει στην ιστοσελίδα αυτής⁷⁴ α) την ιδιότητα αυτής ως εμπιστευτική σύμβουλος στην οποία οι δημότες δύνανται να απευθυνθούν εάν πιστεύουν ότι το παράπονο αυτών αναφορικός σε δημοτική υπηρεσία του CPAS Gent, του Sogent ή του Ivago δεν έχει διεκπεραιωθεί επαρκώς ή εάν δεν συμφωνούν με την δοθείσα λύση, β) τα περί πλήρους ανεξαρτησίας κατά την επανεξέτασιν της υποθέσεως, η οποία "είναι εγγυημένη στους δημοτικούς κανονισμούς", "παρόλο που η διαμεσολαβήτρια είναι συνδεδεμένη με την πόλη", γ) τα περί διακριτικής μεταχειρίσεως του "παραπόνου", δ) τα περί επιλύσεως διαμεσολαβήσεως, ε) τα περί αναζητήσεως των αιτίων της καταγγελίας και στ) τα περί συστάσεων στο δημοτικό συμβούλιο προς αποφυγήν καταγγελιών στο μέλλον. Επίσης, η ετήσια έκθεση αναφέρεται ως καθήκον της διαμεσολαβήτριας και ως πάροχος μηνυμάτων βάσει των ληφθεισών καταγγελιών. Πάντως, δεν ελλείπουν οι διαφοροποιήσεις στα ποσοστά αποδοχής των καταγγελλόντων μεταξύ "εθνικού" και "τοπικού" διαμεσολαβητή: σε έρευνα περί α) "του τρόπου μεταχειρίσεως καταγγελίας" τα ποσοστά αποδοχής "ικανοποίησεως-μη ικανοποίησεως" κυμάνθησαν ως εξής: "εθνικός" διαμεσολαβητής 77,00%-11,00%, "τοπικός" διαμεσολαβητής της Φλάνδρας 75,00%-21,00% και "τοπικός" διαμεσολαβητής του Mechelen 82,00%-16,00% και β) "του αποτελέσματος της καταγγελίας" κυμάνθησαν ως εξής: "εθνικός" διαμεσολαβητής 50,00%-35,00%, "τοπικός" διαμεσολαβητής της Φλάνδρας 51,00%-41,00% και "τοπικός" διαμεσολαβητής του Mechelen 57,00%-38,00%⁷⁵.

2.ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ: Απότοκος του θεσμού του Εθνικού Διαμεσολαβητή (**Омбудсман на Република България**), ο οποίος παρεμβαίνει όταν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των πολιτών έχουν παραβιασθεί δι' ενεργειών ή παραλείψεων των διοικήσεων των κρατικών και των δημοτικών αρχών και των προσώπων τα οποία έχουν ορισθεί προς παροχήν δημοσίων και ιδιωτικών υπηρεσιών⁷⁶, από του έτους 1998 υφίσταται ο αντίστοιχος θεσμός σε επίπεδο δήμου. Κατά το έτος 2001⁷⁷, δι' αποφάσεως αυτού της 23ης-5-2001 (ήτοι, σχεδόν 10 έτη προ της αντιστοίχου

⁷⁴ <https://stad.gent/nl/contact-meldpunten/ombudsvrouw>, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁷⁵ Van Roosbroek, Steven ; Van de Walle, Steven, "The Relationship between Ombudsman, Government, and Citizens: A Survey Analysis", άρθρο, σελίδα 9, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁷⁶ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁷⁷ Ο. π., υπ' αριθμόν 73, εντοπισμός την 1η-11-2021

ελληνικής νομοθετικής πρωτοβουλίας), το Δημοτικό Συμβούλιο της Σόφιας ίδρυσε τον **"Δημοτικό Μεσολαβητή για το Κοινό"** και ψήφισε τον κανονισμό λειτουργίας και αρμοδιοτήτων αυτού, η δε νομοθετική επικύρωση αυτού υπό του Κοινοβουλίου της χώρας επισυνέβη κατά το έτος 2004. Ο θεσμός λειτούργησε το πρώτον κατά τον μήνα Μάρτιο του έτους 2002 και έκτοτε υπηρετήθηκε εκ δύο γυναικών και ενός ανδρός⁷⁸. Εν προκειμένω, αποστολή του "Δημοτικού Μεσολαβητή για το κοινό" είναι η εξέταση καταγγελιών τις οποίες υποβάλλουν φυσικά πρόσωπα, ανεξαρτήτως της ιθαγενείας αυτών, καθώς και νομικά πρόσωπα και οργανισμοί (στο σημείο αυτό ο θεσμός είναι πληρέστερος του αντιστοίχου ελληνικού), εναντίον "παρανόμων και παράλογων" (το "παράλογων" τίθεται, προφανέστατα, προς αντιμετώπισιν των περιπτώσεων "συννόμου" κακοδιοικήσεως) πράξεων των δημοτικών αρχών, παραβιάσεων δικαιωμάτων, καταστρατηγήσεως διαδικασιών, αδικιών, καθυστερήσεων, προσβολής της αξιοπρέπειας των πολιτών. Επιπλέον, ωστόσο, διαθέτει και εξουσίες εκπροσωπήσεως των πολιτών ενώπιον των δικαστηρίων και δημοσίων αρχών, αρμοδιότητα η οποία δεν προβλέπεται αναφορικώς στον Έλληνα Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Κατά τον μήνα Απρίλιο έτους 2008, ο Δήμος Σόφιας κήρυξε την έναρξη προεκλογικής περιόδου προς εκλογήν του "Δημοτικού Μεσολαβητή για το Κοινό", με προσόντα εκλογιμότητας αντίστοιχα με αυτά των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων. Ο θεσμός λειτουργεί σε περισσότερες από δέκα (10) πόλεις της χώρας και είναι απολύτως ανεξάρτητος, λειτουργεί συμφώνως προς το βουλγαρικό Σύνταγμα, την βουλγαρική νομοθεσία και τις κυρωμένες διεθνείς συνθήκες, με γνώμονα το κράτος δικαίου, την ανεξαρτησία, την δικαιοσύνη, την διαφάνεια και την ανεκτικότητα, διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους πολίτες, ενώπιον των οργάνων της τοπικής αυτοδιοικήσεως, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, εθνικότητας, κοινωνικής καταγωγής, ηλικίας, υλικής καταστάσεως, πολιτικών θέσεων **(παρατήρηση γράφοντος: στις αναπτυσσόμενες κοινωνίες του τέως ανατολικού μπλοκ, της "πανταχού παρούσης" πολιτικής ρευστότητας και των "πανταχού παρουσών" χαωδών οικονομικών ανισοτήτων, επισημαίνεται και η "υλική κατάσταση" και "οι πολιτικές θέσεις")**, και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Στοιχείο διαφοροποίησεως προς τον αντίστοιχο ελληνικό θεσμό, αποτελεί, ως αναφέρθηκε ανωτέρω, ότι στον "Δημοτικό Μεσολαβητή για το Κοινό" δύναται να απευθυνθεί παν φυσικό πρόσωπο, Βούλγαροι υπήκοοι ή αλλοδαποί, καθώς και πρόσωπα χωρίς υπηκοότητα, νομικά πρόσωπα, **ενώσεις πολιτών και ΜΚΟ, βιομηχανίες και άλλες οργανώσεις** δραστηριοποιούμενες εντός του Δήμου Σόφιας. Τέλος, αυτός δεν δύναται να

⁷⁸ <http://www.sofiaombudsman.bg/en.php>, εντοπισμός την 1η-11-2021

παρέμβει επί καταγγελίας "που σχετίζεται με "αδικήματα", που διαπράχθηκαν πριν από περισσότερα από 2 χρόνια."⁷⁹.

3.ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΑΣ: Ο Τσέχος δημόσιος υπερασπιστής των δικαιωμάτων (**Veřejný ochránce práv**) διερευνά καταγγελίες κατά διοικητικών αρχών σε κρατικό επίπεδο και, υπό ορισμένες συνθήκες, διοικητικών αρχών σε **τοπικό** επίπεδο⁸⁰ και ⁸¹.

4.ΔΑΝΙΑ: Ο Δανός Διαμεσολαβητής (**Folketingets Ombudsmand**) ασχολείται με καταγγελίες κατά της δημοσίας διοικήσεως τόσο σε κρατικό όσο και σε **τοπικό** επίπεδο⁸². Πρόκειται περί ενός "εθνικού φύλακα με επιλεκτικές (**στο πρωτότυπο κείμενο "selected", μετάφραση του γράφοντος, αντί του "επιλεγμένες"**) προτιμήσεις"⁸³. Εν προκειμένω, τα διαφοροποιητικά στοιχεία του θεσμού είναι τα εξής: εάν μία αρχή αρνηθεί να συμμορφωθεί σε σύσταση του διαμεσολαβητή, αυτός δύναται να συστήσει την χορήγηση δωρεάν νομικής συνδρομής στον καταγγέλλοντα προκειμένου η υπόθεση να παραπεμφθεί ενώπιον δικαστηρίου. Ο Έλληνας Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως στερείται της δυνατότητας αυτής. Βεβαίως, αυτό ενδεχομένως οφείλεται στο ότι το ποσοστό των υποθέσεων οι οποίες καταλήγουν στον Διαμεσολαβητή ανέρχεται συνήθως στο 20,00%, ποσοστό σημαντικώς υψηλότερο αναφορικώς σε υποθέσεις των τοπικών αρχών. Περαιτέρω, ο όρος "Διαμεσολαβητής" προστατεύεται νομικώς υπό της νομοθεσίας περί Διαμεσολαβητή προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε υποβάθμιση. Κατά τα τελευταία έτη, η εισαγωγή τοπικών φορέων ελέγχου σε ορισμένους δήμους της χώρας οδήγησε σε συζητήσεις σχετικώς με την χρήση του όρου. Παρά τις λειτουργίες αυτών, οι οποίες μοιάζουν με αυτές του Διαμεσολαβητή, οι ως άνω τοπικοί φορείς ελέγχου δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν τον όρο «Διαμεσολαβητής». Ο μόνος άλλος Διαμεσολαβητής στην χώρα, εκτός από τον Κοινοβουλευτικό Διαμεσολαβητή, είναι το Γραφείο του Συνηγόρου του Καταναλωτή, το οποίο διαθέτει ομοίως ρητή νομική βάση. Από του έτους 1997 και εξής, η πλήρης αρμοδιότητα του Διαμεσολαβητή περί ελέγχου της Τ.Α. οδήγησε σε ελαφρά αύξηση του αριθμού των τοπικών υποθέσεων οι οποίες υποβάλλονται ενώπιον αυτού, αλλά αυτός εξακολουθεί να προτιμά να στρέφει την προσοχή του στις αρχές της κεντρικής διοικήσεως της χώρας, και, ως εκ τούτου, τα δικαιώματα των πολιτών έναντι των τοπικών αρχών

⁷⁹ "The Long Way of the Emerging Ombudsman Institution in Bulgaria: Six Months Later", άρθρο, CSD, Center for the Study of Democracy, CSD Policy Briefs, 2004, σελίδες 1-5, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁸⁰ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁸¹ Kolman, Petr, "The Ombudsman in the Czech Republic", άρθρο, Strani pravni život, 2010, σελίδες 57-64

⁸² Όπου ανωτέρω, υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός την 1η-11-2021

⁸³ Götze, Michael, "The Danish ombudsman A national watchdog with selected preferences", άρθρο, Utrecht law review, 25-1-2010, τεύχος 6, σελίδες 33-50, εντοπισμός στις 2-11-2021

προστατεύονται μόνον σε κάποιο βαθμό υπ' αυτού. Από του έτους 2007 και εξής, η γενική διαρθρωτική μεταρρύθμιση ολοκλήρου του συστήματος της Τ.Α. της χώρας, βάσει της οποίας εκχωρούνται περισσότερες εξουσίες στους 98 δήμους και στις 5 περιφέρειες αυτής, απαιτεί πολύ μεγαλύτερη και εντατικότερη εστίαση του Διαμεσολαβητή στα τοπικά και περιφερειακά τμήματα της δημοσίας διοικήσεως της χώρας. Τέλος, μία πιθανή εξήγηση της "ευρωπαϊκής απροθυμίας" (ήτοι, της αρνήσεως συμμορφώσεως στις επιταγές της Ε.Ε.) η οποία παρατηρείται στην δράση των δανικών διοικητικών αρχών θα μπορούσε να είναι ότι ο Διαμεσολαβητής θεωρεί ότι οι δημόσιες αρχές της χώρας είναι η απόλυτη «κορυφαία κατηγορία» στην ευρωπαϊκή οικογένεια των κρατών μελών, αντίληψη επισήμως διατυπωθείσα, τεκμήριο της οποίας είναι ότι η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και υπό του Κράτους και υπό των τοπικών αρχών αποτελεί το σχεδόν ιδανικό πρότυπο. Η βασική λογική είναι ότι "δεν υπάρχει τίποτε σάπιο στο βασίλειο της Δανιμαρκίας".

5.ΓΕΡΜΑΝΙΑ: διαμεσολαβητές του δημοσίου τομέως υφίστανται σε 4 εκ των 16 περιφερειών. Επιπλέον, υφίσταται μία Επιτροπή Αναφορών σε ομοσπονδιακό επίπεδο, διοριζόμενη υπό της Ομοσπονδιακής Βουλής (Bundestag), η οποία έχει ως αρμοδιότητα την επεξεργασία και σταχυολόγηση αιτημάτων και παραπόνων, βάσει των κανόνων του Ομοσπονδιακού Νόμου οι οποίοι διέπουν την λειτουργία αυτής και η οποία, επί μηνιαίας βάσεως, υποβάλλει στο Σώμα αναφορά περί του αριθμού και του είδους των υποβληθέντων αιτημάτων και περί του αριθμού αυτών τα οποία έτυχαν ικανοποιήσεως και, επί ετησίας βάσεως, αναφορά περί του συνολικού έργου αυτής. Τέλος, υφίστανται και Επιτροπές Αναφορών σε έκαστο των 16 ομοσπόνδων κρατιδίων (bundeslander), ήτοι του Αμβούργου, της Βάδης-Βυρτεμβέργης, της Βαυαρίας, του Βερολίνου, της Βορείου Ρηνανίας-Βεστφαλίας, του Βραδεμβούργου, της Βρέμης, της Έσσης, της Θουριγγίας, της Κάτω Σαξονίας, του Μεκλεμβούργου-Δυτικής Πομερανίας, της Ρηνανίας-Παλατινάτου, του Σάαρλαντ, της Σαξονίας, της Σαξονίας-Άνχαλτ και του Σλέσβιχ-Χολστάιν^{84 και 85}, με την ονομασία "Επιτροπές Αναφορών" ("Petitionsausschuss")⁸⁶.

6.ΕΣΘΟΝΙΑ: Ο Καγκελάριος της Δικαιοσύνης (**Õiguskantsler**) της χώρας εποπτεύει την συνταγματικότητα της νομοθεσίας και ασχολείται με καταγγελίες οι οποίες υποβάλλονται λόγω καταχρήσεως εξουσίας τόσο σε κρατικό όσο και σε τοπικό επίπεδο⁸⁷. Αναφορικός δε στον

⁸⁴ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 2-11-2021

⁸⁵ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 2-11-2021

⁸⁶ Creutzfeldt, Naomi, "What do we expect from an ombudsman? Narratives of everyday engagement with the informal justice system in Germany and the UK", άρθρο, International journal of law in context, 12ος/2016, τεύχος 12, σελίδες 437-452, εντοπισμός στις 2-11-2021

⁸⁷ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 2-11-2021

Διαμεσολαβητή του Ταλίν, αυτός είναι "ένας ανεξάρτητος νομικός διαμεσολαβητής". Τα διαφοροποιητικά στοιχεία στην λειτουργία αυτού είναι ότι α) "προτείνει στην δημοτική αρχή ή το δημοτικό συμβούλιο να παρακολουθεί τις ενέργειες των θεσμών εάν εξακολουθούν να παραβιάζουν τον κανόνα και β) "παρουσιάζει μία επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο πρέπει να ακολουθούνται οι αρχές που διασφαλίζουν τα συνταγματικά δικαιώματα και ελευθερίες των πολιτών και την καλή διοικητική συμπεριφορά στην κυβέρνηση και τους θεσμούς της πόλης κάθε Φεβρουάριο."⁸⁸.

7.ΙΡΛΑΝΔΙΑ: Ο Εθνικός Διαμεσολαβητής της Ιρλανδίας (**Office of the Ombudsman**) εξετάζει καταγγελίες σχετικές με τις διοικητικές ενέργειες των Κυβερνητικών Υπηρεσιών, των Υπηρεσιών Υγείας, των **τοπικών** αρχών και των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών ("An Post")⁸⁹. Ο Ιρλανδός δημότης δύναται να εντοπίσει το τοπικό γραφείο του Διαμεσολαβητή επιλέγων την κομητεία του στην ιστοσελίδα "Εύρεση Υπηρεσιών στην Κομητεία μου". Επιπλέον, όλες οι εγκαταστάσεις μακροχρονίου περιθάλψεως δέον όπως δημοσιεύουν, σε ορατό σημείο, τον αριθμό τηλεφώνου του ως άνω γραφείου και την κρατική γραμμή CRISISline με αριθμό 1-800-231-4024.

8.ΙΣΠΑΝΙΑ: η χώρα διαιρείται διοικητικώς σε δήμους, επαρχίες και αυτόνομες κοινότητες. Βάσει της ως άνω διοικητικής διαιρέσεως. εκτός από τον Εθνικό Διαμεσολαβητή (**Defensor del Pueblo**), υφίστανται και αρκετοί περιφερειακοί και τοπικοί διαμεσολαβητές. Ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής δεν απαντάται σε άπασες τις αυτόνομες κοινότητες⁹⁰, ενδεχομένως διότι ο Εθνικός Διαμεσολαβητής διατρέπει άπαντα τα στρώματα της δημοσίας διοικήσεως⁹¹.

9.ΓΑΛΛΙΑ: Ο Γάλλος Υπερασπιστής των Δικαιωμάτων (**Défenseur des Droits**) είναι μία ανεξάρτητη διοικητική αρχή. Ο θεσμός ενσωματώνει-συνδυάζει τους τομείς αρμοδιότητας του Médiateur de la République (Γάλλος Διαμεσολαβητής), του Défenseur des Enfants (Συνήγορος του Παιδιού), της Haute Autorité de Lutte contre les Discriminations et pour l' Egalité (H.A.L.D.E., Υψηλή Αρχή του Αγώνος κατά των Διακρίσεων και υπέρ της Ισότητας) και της Commission Nationale de Deontologie de la Sécurité (C.N.D.S., Εθνική Επιτροπή της Δεοντολογίας της Ασφαλείας). Ως εκ τούτου, μία ενιαία αρχή είναι υπεύθυνη της προστασίας των δικαιωμάτων⁹². Περαιτέρω, σε τοπικό επίπεδο, ο διαμεσολαβητής της πόλης του Παρισιού ιδρύθηκε κατά το

⁸⁸ <https://www.tallinn.ee/eng/ombudsman/The-ombudsman-of-Tallinn-City>, εντοπισμός στις 2-11-2021

⁸⁹ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 3-11-2021

⁹⁰ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 3-11-2021

⁹¹ Grujić, Aleksandar, "LOCAL OMBUDSMAN INSTITUTION IN SERBIA AND SPAIN WITH A SPECIAL OVERVIEW OF THE PROCEDURE FOR THE LOCAL OMBUDSMAN ELECTION", άρθρο, Pravo, teorija i praksa, 1-9-2013, τεύχος 30, σελίδες 7-9, εντοπισμός στις 3-11-2021

⁹² Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 3-11-2021

έτος 2008. Ο ως άνω θεσμός ορίζεται ως «ανεξάρτητη αρχή υπεύθυνη για τη βελτίωση, μέσω της δράσης της, των σχέσεων των πολιτών με τη δημοτική διοίκηση της πόλης του Παρισιού». Παρεμβαίνει σε διαφορές μεταξύ πολιτών και δημοτικών υπηρεσιών επιχειρών να προσφέρει σε αμφότερα τα μέρη φιλικές λύσεις των διαφορών αυτών⁹³.

10.ΚΡΟΑΤΙΑ: Ο Λαϊκός Διαμεσολαβητής (**Pučki pravobranitelj**) ασχολείται με καταγγελίες κατά των κυβερνητικών οργάνων διοικήσεως, των φορέων δημοσίας εξουσίας ή των υπαλλήλων αυτών όταν αυτοί εκτελούν καθήκοντα εμπύπτοντα στις αντίστοιχες αρμοδιότητες αυτών⁹⁴. Στην από 15ης-9-2015 "πρωτότυπη επιστημονική εργασία" αυτού με τίτλο "Έλεγχος της Διοικήσεως μέσω Δημοσίου Επιτρόπου Διοικήσεως", ο Damir Aviani, τακτικός καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Σπλιτ, αναφέρει ότι ο θεσμός του Διαμεσολαβητή αυτή τη στιγμή οργανώνεται μόνο σε κρατικό (κεντρικό) επίπεδο. Υπάρχουν μόνο λαϊκοί (folk) Διαμεσολαβητές της Δημοκρατίας της Κροατίας, η αρμοδιότητα των οποίων είναι πολύ ευρεία, επεκτεινόμενη, μεταξύ άλλων, στην εποπτεία των **φορέων τοπικής αυτοδιοικήσεως**⁹⁵.

11.ΙΤΑΛΙΑ: Η Ιταλία δεν διαθέτει ακόμη ούτε εθνικό Διαμεσολαβητή ούτε εθνική Επιτροπή Αναφορών. Ωστόσο, σε εθνικό επίπεδο, υπάρχει ένα συνεταιριστικό όργανο προς διάδοσιν και ενίσχυσιν του θεσμικού ρόλου του Διαμεσολαβητή και αναφορικός στις σχέσεις αυτού με τον Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή: το Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Διαμεσολαβητών των Περιφερειακών και Αυτονόμων Επαρχιών (**Coordinamento Nazionale dei Difensori Civici delle Regioni e delle Province Autonome**⁹⁶ ή, κατά νεώτερη ορολογία, **Garantor**). Ωστόσο, ο θεσμός συστήθηκε, δια νομοθετημάτων αρχομένων από της 6ης-6-1988 μέχρι και της 20ης-10-1995, στις εξής περιφέρειες και αυτόνομες επαρχίες (διατηρείται η ιταλική ονομασία): Veneto, Valle d'Aosta, Umbria, Trento, Toscana⁹⁷, Sardegna, Puglia, Piemonte, Marche, Lombardia, Liguria, Lazio, Friuli-Venezia-Giulia, Emilia-Romagna, Campagna, Calabria, Bolzano, Basilicata και Abruzzo⁹⁸. Βάσει δε του άρθρου 127 του Νόμου της 15ης-5-1997 «Επείγοντα μέτρα για τον εξορθολογισμό των

⁹³ https://fr.wikipedia.org/wiki/Mediateur_de_la_ville_de_Paris, εντοπισμός στις 3-11-2021

⁹⁴ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 4-11-2021

⁹⁵ Aviani Damir, redoviti profesor, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu KONTROLA UPRAVE PUTEM PUČKOG PRAVOBRANITELJA, UDK: 351. 941 (497.5), Izvorni znanstveni rad, Primljeno: 15. rujna 2015, εντοπισμός στις 4-11-2021

⁹⁶ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 4-11-2021

⁹⁷ Περιφερειακός Νόμος της Τοσκάνης της 27ης-4-2009 (Regional Law of Tuscany, April 27, 2009, n. 19 [BURT 6 May 2009, n. 15] "Discipline of Regional Ombudsman", εντοπισμός στις 4-11-2021

⁹⁸ Carballo Armas, Pedro, "Episodios de la difusión del ombudsman en el constitucionalismo comparado: una aproximación analítica a los modelos de Italia, Portugal y la Unión Europea", άρθρο, Parlamento y Constitución. Anuario, 1999, σελίδες 153-181, εντοπισμός στις 4-11-2021

διοικητικών δραστηριοτήτων και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων και ελέγχου» (Φ.Ε.Κ. 113/17-5-1997) και του άρθρου 16 του Παραρτήματος αυτού, το οποίο τιτλοφορείται "Συνήγοροι του Πολίτη των περιφερειών και αυτόνομων επαρχιών", ο θεσμός τίθεται προς προστασίαν των πολιτών οι οποίοι διαμένουν στους δήμους των αντίστοιχων περιφερειών και αυτόνομων επαρχιών και η διαμεσολαβητική εξουσία αυτών αφικνείται μέχρι των θεμάτων αμύνης, δημοσίας ασφαλείας και δικαιοσύνης. Επίσης, αυτοί αποστέλλουν στους Προέδρους της Γερουσίας της Δημοκρατίας και της Βουλής έως τις 31 Μαρτίου έκθεση πεπραγμένων του προηγούμενου έτους.

12.ΚΥΠΡΟΣ: Ο Επίτροπος Διοικήσεως (Συνήγορος του Πολίτη) της Κυπριακής Δημοκρατίας διερευνά καταγγελίες κατά των δημοσίων υπηρεσιών αυτής των οποίων οι ενέργειες ενδέχεται να έχουν παραβιάσει τα ανθρώπινα δικαιώματα, την νομιμότητα ή τις αρχές της χρηστής διοικήσεως. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης να διερευνήσει την σωστή συμπεριφορά όταν η σχετική ενέργεια έχει επηρεάσει άμεσα ένα άτομο (**Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως**)⁹⁹. Η μόνη αναφορά του θεσμού σε Δήμο της Κύπρου (άνευ επιβεβαιώσεως του εάν, τελικώς, τελεσφόρησε) απαντάται στον Δήμο Λάρνακας, όπου ο υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος του ΔΗ.ΣΥ. στον ως άνω Δήμο Άκης Ζαννέτου, στο άρθρο του της 11ης-12-2016 "6γχρονομός του δήμου μας με 6πνες προτάσεις από τον υποψήφιο Άκη Ζαννέτου!", πρότεινε, μεταξύ άλλων, την πιλοτική εφαρμογή του θεσμού¹⁰⁰.

13.ΛΕΤΟΝΙΑ: Ο Διαμεσολαβητής (**Valsts Tiesībsarga birojs**) είναι υπεύθυνος για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προώθηση της τηρήσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως. Ο Διαμεσολαβητής διερευνά καταγγελίες και διενεργεί έρευνες σε αυτούς τους δύο τομείς¹⁰¹. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενεργεί για την προστασία των δικαιωμάτων και των εννόμων συμφερόντων ενός ατόμου σε καταστάσεις όπου οι κρατικές και **δημοτικές** αρχές έχουν παραβιάσει τα ανθρώπινα δικαιώματα τα οποία ορίζονται υπό του Συντάγματος και των διεθνών εγγράφων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹⁰².

14.ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ: Το Γραφείο Διαμεσολαβητών της Βουλής (**Seimo kontrolierij įstaiga**) της χώρας διερευνά καταγγελίες κατά της δημοσίας διοικήσεως τόσο σε κρατικό όσο και σε **τοπικό** επίπεδο¹⁰³. Το άρθρο 73 του Συντάγματος και ο Νόμος περί Κοινοβουλευτικών Διαμεσολαβητών προβλέπουν ότι οι Διαμεσολαβητές της Βουλής εξετάζουν καταγγελίες πολιτών αναφορικής σε

⁹⁹ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 4-11-2021

¹⁰⁰ <https://larnakaonline.com.cy/2016/12/11/eksigchronismos-tou-dimou-mas-exipnes-protasis-apo-ton-iprospifio-aki-zannetou/>, εντοπισμός στις 4-11-2021

¹⁰¹ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 5-11-2021

¹⁰² <https://www.tiesibsargs.lv/en/pages/about-us/tiesibsarga-institucija>, εντοπισμός στις 5-11-2021

¹⁰³ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 5-11-2021

κατάχρηση εξουσίας ή γραφειοκρατική αδιαλλαξία των κρατικών και **δημοτικών** λειτουργιών (εξαιρουμένων των δικαστών)¹⁰⁴.

15.ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ: Ο Εθνικός Διαμεσολαβητής (**Ombudsman**) διερευνά καταγγελίες κατά της δημοσίας διοικήσεως σε εθνικό και σε **τοπικό** επίπεδο¹⁰⁵. Αρμοδιότητες Συνηγόρου του Πολίτη ασκεί η Επιτροπή Αναφορών, η οποία αποστέλλει τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων στα μέλη της Κυβερνήσεως ή στις κοινοβουλευτικές επιτροπές με υποχρέωση των τελευταίων να προβούν σε εξηγήσεις κατόπιν απαιτήσεως του Κοινοβουλίου¹⁰⁶.

16.ΟΥΓΓΑΡΙΑ: Το Γραφείο Κοινοβουλευτικών Επιτρόπων (**Alapvető Jogok Biztosa**) της χώρας ασχολείται με καταγγελίες κατά των εθνικών, περιφερειακών και **τοπικών** αρχών. Αποτελείται από τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο για τα Πολιτικά Δικαιώματα, τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο για τις Μελλοντικές Γενεές, τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο για τα Δικαιώματα των Εθνικών Μειονοτήτων και τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο για την Προστασία των Δεδομένων και την Ελευθερία της Πληροφορήσεως¹⁰⁷. Οι Κοινοβουλευτικοί Επίτροποι στερούνται τοπικών οργάνων και, ως εκ τούτου, διοργανώνονται επί τακτικής βάσεως (δύο ή τρεις ετησίως) επισκέψεις στις κομητείες ως μέσον άμεσου διαλόγου και διερευνήσεως προβλημάτων. Στις κομητείες τοποθετούνται κυτία, εντός των οποίων ρίπτονται επιστολές παραπόνων, συλλεγόμενες προ της επισκέψεως των Κοινοβουλευτικών Επιτρόπων. Εν συνεχεία, λαμβάνουν χώρα επιτόπιες επιθεωρήσεις και διαβουλεύσεις με τις τοπικές αρχές¹⁰⁸. Εν προκειμένω, το ενδιαφέρον είναι ότι ακόμη και στην περίπτωση εντοπισμού ευθείας αντιθέσεως διατάγματος της Τ.Α. στο Σύνταγμα ή σε κοινό νομοθέτημα, ο Κοινοβουλευτικός Επίτροπος στερείται του δικαιώματος απευθείας προσφυγής στην Δικαιοσύνη¹⁰⁹.

17.ΜΑΛΤΑ: Ο Εθνικός Διαμεσολαβητής (**Office of the Ombudsman**) διερευνά και επιλύει τα παράπονα των πολιτών αναφορικά σε κυβερνητικές υπηρεσίες και δημοσίους φορείς της χώρας¹¹⁰.

18.ΟΛΛΑΝΔΙΑ: Ο Εθνικός Διαμεσολαβητής (**Nationale Ombudsman**) ασχολείται με καταγγελίες κατά των δημοσίων αρχών σε εθνικό, επαρχιακό και **δημοτικό** επίπεδο¹¹¹. Σε αρκετές πόλεις της

¹⁰⁴"Reform of the Ombudsman Institutions in Lithuania", άρθρο, Edita Ziobiene Jurisprudencija, 1-1-2010, εντοπισμός στις 5-11-2021

¹⁰⁵ Ό. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 5-11-2021

¹⁰⁶ Ό. π., υπ' αριθμόν 72

¹⁰⁷ Ό. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 6-11-2021

¹⁰⁸ <https://www.ajbh.hu/documents/Hungarian+Ombudsman>, "The Hungarian Ombudsman Institution 1995-2008", εντοπισμός στις 6-11-2021

¹⁰⁹ Szabó, Máté, "Changes in the Institutional Context of the Ombudsman System in the Republic of Hungary in 2012", άρθρο Beijing law review, 1-9-2012, τεύχος 3, σελίδες 112-120, εντοπισμός στις 6-11-2021

¹¹⁰ Ό. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 6-11-2021

χώρας ο θεσμός λειτουργεί με πολύ καλή διαδικτυακή παρουσία. Ο Συνήγορος του Δημότη (**Ombudscomitee**)¹¹² στο Άμστερνταμ (με αρμοδιότητα και σε άλλες κοινότητες) καλεί τους δημότες να υποβάλλουν την καταγγελία αυτών διαδικτυακά και δημοσιεύει τα πορίσματα στην ιστοσελίδα αυτού, κατόπιν απαλείψεως των προσωπικών δεδομένων των καταγγελλόντων. Η οργάνωση του γραφείου αυτού αποτελείται εξ ενός front office (στο οποίο εργάζονται τα άτομα τα οποία συλλέγουν καταγγελίες σε γραπτή, τηλεφωνική, τηλεομοιοτυπική μορφή ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τα οποία έρχονται σε επαφή με το κοινό) και ενός back office (στο οποίο εργάζονται δέκα άτομα, τα οποία εξετάζουν τις καταγγελίες, οργανώνουν την διαμεσολάβηση με τις δημοτικές υπηρεσίες και επισκέπτονται αυτές προς εξεύρεση λύσεων στα καταγγελλθέντα προβλήματα. Ο θεσμός απαντάται επίσης στην Ουτρέχτη, στο Ρότερνταμ και στην Χάγη¹¹³.

19.ΑΥΣΤΡΙΑ: Η Αυστρία είναι ομοσπονδιακό κράτος το οποίο αποτελείται εξ εννέα αυτονόμων περιφερειών (Länder). Υφίσταται ένα Εθνικό Συμβούλιο Διαμεσολαβητών και δύο Περιφερειακοί Διαμεσολαβητές (**Volkswaltschaft**)¹¹⁴. Ο θεσμός, χρονολογούμενος από του έτους 1970, αποτελεί συλλογικό όργανο, εκλεγόμενο απευθείας υπό του Κοινοβουλίου και με θητεία έξι ετών¹¹⁵. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το Γραφείο του Διαμεσολαβητή της Βιέννης για την Προστασία του Περιβάλλοντος (Wiener Umweltnwaltschaft-WUA), το οποίο ιδρύθηκε κατά το έτος 1993 και αποτελεί ανεξάρτητο όργανο της Ομοσπονδιακής Επαρχίας της Βιέννης, μη υποκείμενο σε οδηγίες. Ο πρωταρχικός στόχος αυτού συνίσταται στην προστασία του τοπικού περιβάλλοντος¹¹⁶.

20.ΠΟΛΩΝΙΑ: Ο Διαμεσολαβητής (**Rzecznik Praw Obywatelskich**) (**Επίτροπος για την Προστασία των Πολιτικών Δικαιωμάτων**) προστατεύει τις ανθρώπινες και αστικές ελευθερίες και δικαιώματα τα οποία καθορίζονται στο Σύνταγμα και σε άλλα νομοθετήματα και βοηθά τους πολίτες στην προστασία των ελευθεριών ή των δικαιωμάτων αυτών τα οποία παραβιάζονται υπό οργάνων της δημοσίας διοικήσεως¹¹⁷. Εν προκειμένω, διαπιστώθηκε ότι τα προβλήματα του θεσμού στην χώρα είναι κατά πολύ σοβαρότερα αυτού της αποκεντρώσεως αυτού, αφορώντα σε αυτήν καθεαυτήν την ύπαρξη αυτού. Όπως παρατηρεί ο Ιρλανδός Ombudsman και Πρόεδρος του IOI (International Ombudsman Institute) Peter Tyndall σε ανάρτηση της 16ης-4-2021 "Η απομάκρυνση του Πολωνού Διαμεσολαβητή από τα καθήκοντά του είναι ένα ακόμη πλήγμα κατά της ανεξάρτητης προστασίας των δικαιωμάτων των πολωνών πολιτών. Ακολουθεί και είναι

¹¹¹ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 6-11-2021

¹¹² <https://www.nationaleombudsman.nl/organisation#whos-who>, εντοπισμός στις 6-11-2021

¹¹³ Ο. π., υπ' αριθμόν 73

¹¹⁴ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 7-11-2021

¹¹⁵ Ο. π., υπ' αριθμόν 73

¹¹⁶ <https://www.wien.gv.at/english/environment/ombuds-office/>, εντοπισμός στις 7-11-2021

¹¹⁷ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 7-11-2021

συνέπεια της πολιτικοποίησης της διαδικασίας διορισμού των δικαστών που έχει αναφερθεί ξεχωριστά.¹¹⁸ και ¹¹⁹.

21.ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: Ο Εθνικός Διαμεσολαβητής (**Provedor de Justiça**), θεσμός χρονολογούμενος από του έτους 1976, ασχολείται με καταγγελίες αναφορικές σε ενέργειες ή παραλείψεις των δημοσίων αρχών¹²⁰, αντλεί την νομιμοποίηση αυτού παρά του Κοινοβουλίου υπό του οποίου εκλέγεται, προβαίνει σε συστάσεις στην Διοίκηση, προτείνει τροποποιητικές διατάξεις νόμων και προβαίνει σε καταγγελίες στις αρμόδιες εισαγγελικές και δικητικές αρχές¹²¹.

22.ΡΟΥΜΑΝΙΑ: Ο Λαϊκός Συνήγορος (**Avocatul Poporului**) ασχολείται με καταγγελίες κατά των δημοσίων αρχών σε εθνικό και σε τοπικό επίπεδο¹²². Ενδιαφέρον παρουσιάζει σχετική έρευνα, βάσει της οποίας, κατά το χρονικό διάστημα 2007-2012, ο αριθμός των καταγγελιών οι οποίες υποβλήθηκαν στις 41 κομητείες και στα 15 συνολικώς γραφεία (ήτοι, στα 14 περιφερειακά γραφεία και στο 1 Κεντρικό Γραφείο του Διαμεσολαβητή στο Βουκουρέστι) ήταν μεγαλύτερος στα 14 περιφερειακά γραφεία και ότι, καίτοι οι ως άνω κομητείες έχουν μεγαλύτερο αριθμό πληθυσμού, ο υψηλός αριθμός καταγγελιών θα δύνατο να εξηγηθεί λόγω της προσβασιμότητας σε αυτά και των περισσότερων εκστρατειών ευαισθητοποίησης οι οποίες πραγματοποιούνται στις συγκεκριμένες κομητείες¹²³.

23.ΣΛΟΒΕΝΙΑ: Ο Διαμεσολαβητής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (**Varuh človekovih pravic RS**) ασχολείται με καταγγελίες αναφορικές σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και σε άδικη και κακή διοίκηση υπό της δημοσίας διοικήσεως και λοιπών κατόχων δημοσίας εξουσίας σε εθνικό και σε **τοπικό** επίπεδο¹²⁴. Βάσει σχετικής ερεύννης, οι περιπτώσεις της εκ της Τ.Α. προερχομένης παραβιάσεως των αρχών διαφανεσίας και χρηστής διοικήσεως κατά τα έτη 2015, 2016 και 2017 ανήλθαν στις 10, 7 και 11, αντιστοίχως, υπολειπόμενες μόνον των εκ της κεντρικής κρατικής διοικήσεως τοιούτων¹²⁵.

¹¹⁸ <https://www.ombudsman.ie/news/removal-of-polish-ombudsm/>, ανάρτηση της 16ης-4-2021,

¹¹⁹ "Removal of Polish Ombudsman is a blow to rights of Poland citizens", άρθρο, European Union News, 17-4-2021, εντοπισμός στις 7-11-2021

¹²⁰ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 7-11-2021

¹²¹ Ο. π., υπ' αριθμόν 73

¹²² Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 8-11-2021

¹²³ Hossu A. Laura ; Dragos C. Dacian, "Decentralization of the Ombudsman Institution in Romania: How Effective Is It?", άρθρο, ROMANIAN JOURNAL OF EUROPEAN AFFAIRS, τεύχος 13, αριθμός 4, Δεκέμβριος 2013, εντοπισμός στις 8-11-2021

¹²⁴ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 8-11-2021

¹²⁵ Marzel Kornelija, "Role of the Human Rights Ombudsman in Ensuring Good Administration in Slovenia", άρθρο, Central European public administration review (Online), 1-5-2019, τεύχος 17, σελίδες 25-222, εντοπισμός στις 8-11-2021

24.ΣΛΟΒΑΚΙΑ: Ο Δημόσιος Υπερασπιστής Δικαιωμάτων (**Kancelária verejného ochrancu práv**) διερευνά καταγγελίες κατά διοικητικών αρχών τόσο σε κρατικό όσο και σε **τοπικό** επίπεδο, καθώς και εναντίον άλλων φορέων με εξουσίες λήψεως αποφάσεων στον τομέα της δημοσίας διοικήσεως (όπως της Εταιρείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και της Εταιρείας Γενικών Ασφαλίσεων Υγείας)¹²⁶. Αναφορικός στον Διαμεσολαβητή, βάσει έρευνας, ουδεμία των καινοτόμων προτάσεων αυτού έχει υιοθετηθεί. Προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικώς ο "βρόχος ανατροφοδότησεως" ("feedback loop"), ήτοι η διαδραστική σχέση μεταξύ του θεσμού και των πολιτών, δέον όπως λάβουν χώρα αλλαγές σε πολλά επίπεδα, και δη βελτίωση της ικανότητας ελέγχου του Ανωτάτου Ελεγκτικού Γραφείου (Supreme Audit Office), λιγότερη πολιτικοποίηση στον τομέα της δημοσίας διοικήσεως και μεγαλύτερες ικανότητες απορροφήσεως και υλοποιήσεως καινοτομιών εκ μέρους των δημοσίων φορέων των αρμοδίων εισαγωγής αυτών. Η περίπτωση της χώρας περιλαμβάνει ένα επιπλέον συγκεκριμένο χαρακτηριστικό, τον μεγάλο κατακερματισμό: η χώρα έχει πληθυσμό 5,5 εκατομμυρίων κατοίκων, πλην όμως σχεδόν 3.000 Δήμους, οι περισσότεροι των οποίων με πληθυσμό μικρότερο των 1.000 κατοίκων. Τοιαύτες μικροσκοπικές διοικητικές μονάδες αντιμετωπίζουν προβλήματα στον χειρισμό των βασικών καθημερινών εργασιών του δήμου και στην ικανότητα εισαγωγής και απορροφήσεως καινοτομίας¹²⁷.

25.ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ: Ο Κοινοβουλευτικός Διαμεσολαβητής (**Eduskunnan oikeusasiamies**) ασχολείται με καταγγελίες κατά δημοσίων αρχών, δημοσίων αξιωματούχων και άλλων μερών τα οποία ασκούν δημόσια καθήκοντα, προς διασφάλισιν της αρχής της χρηστής διοικήσεως και του σεβασμού των συνταγματικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹²⁸.

26.ΣΟΥΗΔΙΑ: Στην χώρα-κοιτίδα του θεσμού, οι Κοινοβουλευτικοί Διαμεσολαβητές (**Riksdagens ombudsmän - JO**) ασχολούνται με καταγγελίες κατά των δημοσίων αρχών και δικαστηρίων¹²⁹. Κατά την άποψη του Claes Eklundh (τέως επικεφαλής των Διαμεσολαβητών), ενώ ο κύριος σκοπός του Διαμεσολαβητή είναι η προστασία της αρχής του Νόμου και των δικαιωμάτων και ελευθεριών των ατόμων, ως αυτά εξειδικεύονται στο Σύνταγμα, παράλληλως αυτός εγγυάται ότι τα Δικαστήρια (και εδώ έγκειται η διαφορά με τον ελληνικό θεσμό) και η Κυβέρνηση, κατά την άσκηση των καθηκόντων αυτών, θα δρουν αντικειμενικώς, αμερολήπτως και άνευ παραβιάσεως των δικαιωμάτων και της ελευθερίας των πολιτών. Από του έτους 1957, ο θεσμός επεκτάθηκε

¹²⁶ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 8-11-2021

¹²⁷ Nemes, Juraj ; Orviska, Marta ; Lawson, Colin, "The Role of Accountability Arrangements in Social Innovations: Evidence from the UK and Slovakia", άρθρο, NISPACEE journal of public administration and policy, 1-6-2016, τεύχος 9, σελίδες 73-96, εντοπισμός στις 8-11-2021

¹²⁸ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 9-11-2021

¹²⁹ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 9-11-2021

προκειμένου να περιλαμβάνει άπασα τα κυβερνητικά σώματα και σε κεντρικό και σε **τοπικό** επίπεδο¹³⁰.

7Α2.ΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΚΡΑΤΗ

27.ΑΛΒΑΝΙΑ: Ο Λαϊκός Συνήγορος (**Avokati i Popullit**) προστατεύει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τα νόμιμα συμφέροντα οποιουδήποτε προσώπου εκ παρανόμου ή ακαταλλήλου δημοσίας διοικήσεως¹³¹. Κατά το έτος 2012, στα εμβρυικά βήματα του θεσμού στην χώρα, πληροφορούμεθα ότι το έργο χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση της Δανίας, αξίας 1,5 εκατομμυρίου ευρώ, το οποίο, συμφώνως προς την Iglj Totozani, θα επηρεάσει όχι μόνο την ενίσχυση των ικανοτήτων του Συνηγόρου του Πολίτη, αλλά και την ενίσχυση των ικανοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ, συμφώνως προς τον Δανό Συνήγορο του Πολίτη Jorgen Steen Sorensen, "αν και η προβληματική των πολιτών και των δύο χωρών είναι πολύ διαφορετική, τα βασικά ζητήματα έχουν την ίδια ουσία"¹³².

28.ΒΟΡΕΙΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: Ο Εθνικός Διαμεσολαβητής (**Народниот правобранител**) προστατεύει τα συνταγματικά και νόμιμα δικαιώματα των πολιτών όταν αυτά παραβιάζονται υπό των οργάνων της κρατικής διοικήσεως και άλλων δημοσίων αρχών¹³³. Αυτή την στιγμή λειτουργούν 6 Περιφερειακά Γραφεία του θεσμού στην χώρα¹³⁴. Εν προκειμένω, η αναγκαιότητα του θεσμού τίθεται επί σημαντικότερας βάσεως, αυτής της καταπολεμήσεως της διαφθοράς των κρατικών και τοπικών αξιωματούχων, η οποία συνεχίζει να αποτελεί την ειθισμένη πρακτική. και η οποία δημιουργεί την δικαιολογημένη εξέγερση και δυσαρέσκεια των πολιτών και την δυσπιστία τους στους θεσμούς, κυρίως στους ανώτερους αξιωματούχους¹³⁵.

29.ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ: Ο Διαμεσολαβητής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών (**Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore**) ασχολείται με καταγγελίες κατά των κρατικών αρχών, των

¹³⁰ Asmara, Galang, "Characteristics of Ombudsman Institution in Indonesia Compared with Ombudsman Institution in Sweden, United Kingdom, France and Netherlands", άρθροα, Padjadjaran: Jurnal Ilmu Hukum, 1-4-2016, τεύχος 3, σελίδες 43-62, εντοπισμός στις 9-11-2021

¹³¹ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 9-11-2021

¹³² <https://top-channel.tv/english/ombudsman-office-in-every-city/>, "Ombudsman office in every city", άρθρο και video της 3ης-5-2012 στο "Top Channel", εντοπισμός στις 9-11-2021

¹³³ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 10-11-2021

¹³⁴ <https://ennhri.org/our-members/north-macedonia/>, εντοπισμός στις 10-11-2021

¹³⁵ Tudjarovska Gjorgjievska, Emilija, "The 'Silent Guardians' in the Fight against Corruption: The Case of North Macedonia", άρθρο, Central European public administration review (Online), 1-5-2020, τεύχος 18, σελίδες 165-184, εντοπισμός στις 10-11-2021

αρχών **τοπικής αυτοδιοίκησης**, των δημοσίων υπηρεσιών και άλλων κατόχων δημοσίων εξουσιών¹³⁶.

30.ΣΕΡΒΙΑ: Ο Προστάτης των Πολιτών (**Заштитник грађана**) είναι ένα ανεξάρτητο και αυτόνομο κυβερνητικό όργανο (άρθρο 138 του Συντάγματος), υπεύθυνο προς προστασίαν και προαγωγή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών. Ο Προστάτης των Πολιτών εστιάζει ιδιαιτέρως στην προστασία των δικαιωμάτων των εθνικών μειονοτήτων, των δικαιωμάτων των παιδιών, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, των δικαιωμάτων των ατόμων τα οποία στερούνται της ελευθερίας και των δικαιωμάτων του φύλου¹³⁷. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι ο Νόμος περί του Προστάτη των Πολιτών (άρθρο 1) και η απόφαση περί του Διαμεσολαβητή του Βελιγραδίου ("**Заштита и контрола поштовања права грађана**") (άρθρο 2) έχουν την αυτή διάταξη. Πέραν του ελέγχου (δυνατότητας ασκήσεως) και της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών, ο Διαμεσολαβητής ελέγχει επίσης το έργο της δημοτικής αρχής και των δημοτικών υπηρεσιών του Βελιγραδίου¹³⁸. Ο θεσμός υφίσταται σε 22 Δήμους. Οι Marko Davinic και Ivana Krstic υποστηρίζουν ότι το βασικό πρόβλημα της αργής επεκτάσεως του θεσμού εντοπίζεται στον μη υποχρεωτικό χαρακτήρα αυτού (ενν. στην μη εκτελεστικότητα των αποφάσεων αυτού) και στην απροθυμία των τοπικών πολιτικών ελίτ να υπόκεινται σε ανεξάρτητη εποπτεία του έργου αυτών, το οποίο δύναται να επιλυθεί δια της υιοθετήσεως αυτοτελούς Νόμου αναφορικός στους Τοπικούς Διαμεσολαβητές, ο οποίος θα ρυθμίζει συστηματικώς το υποχρεωτικό καθεστώς αυτών, την διαδικασία στα πλαίσια της οποίας θα ενεργούν και την διασφάλιση περαιτέρω εγγυήσεων της (ιδίως οικονομικής) ανεξαρτησίας αυτών¹³⁹.

31.ΤΟΥΡΚΙΑ: Ο Εθνικός Διαμεσολαβητής (**Kamu Denetçiliği Kurumu**) παρέχει έναν ανεξάρτητο και αποτελεσματικό μηχανισμό καταγγελιών αναφορικός στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών και ερευνά και συστήνει την συμμόρφωση της διοικήσεως με τον Νόμο και την Δικαιοσύνη. Φυσικά και νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων αλλοδαπών υπηκόων, μπορούν να υποβάλλουν καταγγελίες στο Ίδρυμα του Διαμεσολαβητή¹⁴⁰. Αναφορικός στον τοπικό Διαμεσολαβητή (**Yerel Yönetim Ombudsmanı**), "ο τομέας αποστολής αυτού είναι να συνδέονται οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης (σημείο στο οποίο διαφοροποιείται του ελληνικού θεσμού). Είναι ένας

¹³⁶ Ό. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 10-11-2021

¹³⁷ Ό. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 10-11-2021

¹³⁸ <https://ombudsman-beograd.rs/>, εντοπισμός στις 10-11-2021

¹³⁹ Davinic, Marko ; Krstic, Ivana, "The Institution of Local Ombudsman in the Republic of Serbia - Success Story or Missed Opportunity?", άρθρο, Lex localis-journal of local self-government, 30-7-2018, τεύχος 6, σελίδες 551-568

¹⁴⁰ Ό. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 11-11-2021

σημαντικός διαμεσολαβητής στο σημείο της καλής εξυπηρέτησής και του ελέγχου, καθώς η κεντρική Κυβέρνηση έχει μεταβιβάσει τις πολλές εξουσίες της στις τοπικές κυβερνήσεις.¹⁴¹

7Α3.ΚΡΑΤΗ ΜΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

32.ΙΣΛΑΝΔΙΑ: Ο Διαμεσολαβητής (**Umboðsmaður Alþingis**) ασχολείται με καταγγελίες κατά της δημοσίας διοικήσεως τόσο σε κρατικό όσο και σε **τοπικό** επίπεδο¹⁴².

33.ΝΟΡΒΗΓΙΑ: ο Διαμεσολαβητής (**Sivilombudsmannen**) ασχολείται με καταγγελίες κατά της δημοσίας διοικήσεως τόσο σε κρατικό όσο και σε **τοπικό** επίπεδο¹⁴³. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι "Ο Δήμος του Όσλο διόρισε έναν μόνιμο υπάλληλο για την καταπολέμηση του εκφοβισμού στα σχολεία της νορβηγικής πρωτεύουσας από την ηλικία του παιδικού σταθμού και άνω-το πρώτο ραντεβού του είδους του στη χώρα. Ο Kjerstin Owren, στο παρελθόν υποδιευθύντης σε ένα από τα σχολεία της πόλης, επιλέχθηκε από 116 υποψήφιους για τη θέση" αναφέρει το τηλεοπτικό δίκτυο NRK¹⁴⁴.

34.ΡΩΣΙΑ: Ο τοπικός Διαμεσολαβητής (**местный омбудсмен**) δεν υπάγεται στο Γραφείο της Μόσχας και επιτρέπεται να ενεργεί με σχετική ανεξαρτησία συμφώνως προς την τοπική νομοθεσία. Αυτό καταλήγει σε ιδιαιτερότητες αναφορικής στις συνθήκες εργασίας και στις αρμοδιότητες των τοπικών Διαμεσολαβητών. Οι τοπικοί Διαμεσολαβητές εκλέγονται κυρίως υπό των τοπικών κοινοβουλίων αλλά οι προϋποθέσεις υποψηφιότητας αυτών ποικίλλουν. Άλλοτε διαθέτουν νομοθετική αρμοδιότητα, άλλοτε όχι. Το έργο αυτών επικεντρώνεται (στον χειρισμό) ατομικών και συλλογικών καταγγελιών αναφορικής σε παραβιάσεις δικαιωμάτων υπό κρατικών και **τοπικών** αρχών. Επιπλέον, σε αυτούς έχει ανατεθεί η εποπτεία (τηρήσεως) των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιφέρεια αυτών. Σε έκαστο αυτών παρέχεται επιτελείο το οποίο συνεργάζεται με περισσότερο παραδοσιακούς θεσμούς, όπως εισαγγελείς (prokuratura) και δικαστές. Αυτοί δύνανται να συνεπικουρούνται υπό συμβουλίου εμπειρογνομόνων εκ δικηγόρων και εκπροσώπων διάφορων δημοσίων οργανισμών. Κατά τον Sunguon, ο θεσμός του τοπικού Διαμεσολαβητή κινδυνεύει να υποβαθμισθεί σε "γραφείο προσφυγών" λόγω της

¹⁴¹ Necmettin H. Alpay Karasoy, Βοηθός Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Erbakan, "OMBUDSMAN IN TURKEY: ITS CONTRIBUTIONS AND CRITICISM", άρθρο, European Scientific Journal, Αύγουστος 2015, 11η έκδοση, Νο 22, σελίδα 4, εντοπισμός στις 11-11-2021

¹⁴² Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 11-11-2021

¹⁴³ Ο. π., υπ' αριθμόν 72, εντοπισμός στις 11-11-2021

¹⁴⁴ "Oslo appoints first 'daycare bullying ombudsman", άρθρο της 16ης-3-2017, άνευ αναγραφής συντάκτη, αναρτηθέν στο <https://www.thelocal.no/20170321/oslo-appoints-first-bullying-ombudsman/>, εντοπισμός στις 11-11-2021

καθιερωμένης πρακτικής των πολιτών να παρακάμπτουν τις τοπικές γραφειοκρατίες και να απευθύνονται κατευθείαν και δι' αλληλογραφίας σε ισχυρούς κομματικούς παράγοντες. Τέλος, βάσει της εκθέσεως του Κομί του έτους 2009, ο τοπικός Διαμεσολαβητής, ευτελιζόμενος, ενεργεί συχνά ως ενδιάμεσος μεταξύ των πολιτών και της διοικήσεως σε προβλήματα οικονομικής φύσεως¹⁴⁵.

35.ΕΛΒΕΤΙΑ: "Ο Pierre Heusser είναι ο προσφάτως διορισμένος Διαμεσολαβητής της Ζυρίχης (**médiateur municipal, kommunaler Ombudsmann**). Εξελέγη υπό του δημοτικού συμβουλίου (τοπικού κοινοβουλίου) κατά τον μήνα Ιανουάριο του έτους 2020 και κατά τον μήνα Αύγουστο του αυτού έτους διαδέχθηκε την συνταξιοδοτηθείσα λόγω ορίου ηλικίας Claudia Kaufmann Ο Pierre Heusser σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, από όπου έλαβε και το διδακτορικό του. Πριν αναλάβει τα καθήκοντά του, εργάστηκε για 20 χρόνια ως ανεξάρτητος δικηγόρος σε δικηγορικό γραφείο με κοινωνικό προσανατολισμό στην πόλη της Ζυρίχης. Το Γραφείο του Διαμεσολαβητή της πόλης της Ζυρίχης ιδρύθηκε το 1971 και ήταν το πρώτο Κοινοβουλευτικό Γραφείο Διαμεσολαβητή στην Ελβετία. Το Γραφείο του Διαμεσολαβητή είναι υπεύθυνο για όλα τα ερωτήματα και τις ανησυχίες που αφορούν ένα γραφείο ή τη διοίκηση στην πόλη της Ζυρίχης. Όλοι οι υπάλληλοι της πόλης μπορούν επίσης να επικοινωνήσουν με το Γραφείο του Διαμεσολαβητή σε περίπτωση ερωτήσεων σχετικά με τη νομοθεσία προσωπικού ή συγκρούσεων στην εργασία. Το 2019, το Γραφείο του Διαμεσολαβητή χειρίστηκε 577 υποθέσεις και απάντησε σε 890 έρευνες."¹⁴⁶

36.ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ: Κατά το έτος 1967 θεσπίσθηκε ο θεσμός του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου Διοικήσεως (Parliamentary Commissioner Administration) ο οποίος συνιστά αναμφισβητήτως έναν Parliamentary Ombudsman¹⁴⁷. Διορίζεται υπό της Βασιλίσσης κατόπιν σχετικής προτάσεως του Πρωθυπουργού και είναι επιφορτισμένος με την διεξαγωγή ερευνών επί αιτημάτων-παραπόνων πολιτών αναφορικής σε μορφές κακοδιοικήσεως ή κατόπιν εγγράφου αναφοράς μέλους του Κοινοβουλίου. Υποβάλλει την αναφορά αυτού είτε στον αιτούμενο-παραπονούμενο πολίτη είτε στο Κοινοβούλιο, αντιστοίχως. Περαιτέρω, σε τοπικό επίπεδο, υφίσταται ο θεσμός του **Local Government Ombudsmans**. Δεν υφίσταται ένας σε εκάστη πόλη αλλά μία τριμελής επιτροπή με αρμοδιότητες διαμεσολαβήσεως επί δημοτικών-περιφερειακών θεμάτων. Ο θεσμός έχει δεχθεί έντονη κριτική: τα 2/3 των προσφευγόντων είναι

¹⁴⁵ Gradszkova, Yulia, "Regional Ombudsmen, Human Rights and Women - Gender Aspects of the Social and Legal Transformation in North-West Russia (Based on Ombudsman Reports)", άρθρο, The Soviet and post-Soviet review, 2012, τεύχος 39, σελίδες 84-109, εντοπισμός στις 12-11-2021

¹⁴⁶ <https://www.theioi.org/ioi-news/current-news/new-ombudsman-for-the-city-of-zurich>, εντοπισμός στις 12-11-2021

¹⁴⁷ Ο. π., υπ' αριθμόν 73

δυσανεστημένα, αμφισβητείται η ανεξαρτησία αυτών έναντι των δημοτικών συμβουλίων και υπάρχουν κατηγορίες συγκαλύψεως παρανομιών και αδιαφανείας: κατά το χρονικό διάστημα 2004-2005 δημοσιοποιήθηκαν τα πορίσματα μόλις του 1,71% των υποθέσεων οι οποίες έτυχαν χειρισμού. Στο 25,29% των υποθέσεων υπήρξε "κλείσιμο" και ικανοποίηση, κατά την κρίση των συνηγόρων και των καταγγελλόντων. Ωστόσο, η υπηρεσία του Local Government Ombudsman αναφέρει ότι μόνον το 1% των συστάσεων αυτού δεν ακολουθείται υπό των δημοτικών συμβουλίων. Ο Διαμεσολαβητής Τοπικής Αυτοδιοικήσεως διερευνά καταγγελίες κακοδιοικήσεως. Επιτρέπεται να διερευνηθούν οι περισσότερες δημοτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων τομέων στεγάσεως, σχεδιασμού, εκπαιδύσεως, κοινωνικών υπηρεσιών, δημοτικού φόρου και αυτοκινητοδρόμων κατασκευασθέντων δια κρατικής επιχορηγήσεως. Είναι ανεξάρτητος φορέας χρηματοδοτούμενος υπό του Κράτους, του οποίου οι λειτουργίες ορίζονται στον Νόμο της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως του έτους 1974¹⁴⁸.

7B.ΚΡΑΤΗ ΛΟΙΠΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

37.ΚΙΝΑ: "Εν συγκρίσει προς την νομοθεσία περί Διαμεσολαβητή (**監察員, Jiānchá yuán**), το μοντέλο λειτουργίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στερείται σαφώς αποτελεσματικών και συγκεκριμένων μηχανισμών περιορισμού της εξουσίας αυτού. Και τούτο διότι εάν ο κλασικός Διαμεσολαβητής χαρακτηρίζεται από «ισχυρές διαδικαστικές εξουσίες και σχετικά αδύναμες ουσιαστικές εξουσίες», οι εποπτικές αρχές είναι μάλλον προικισμένες με εκτεταμένες ουσιαστικές εξουσίες με αδύναμα διαδικαστικά όρια: όχι μόνο παρέχεται σε αυτές η εξουσία να συμμετέχουν στην διερεύνηση εγκλημάτων, αλλά αυτές δύνανται και να επιβάλλουν εκτελεστές πειθαρχικές ποινές εις βάρος των δημοσίων λειτουργών. Πλέον συγκεκριμένως, ενώ σε άλλες χώρες οι περιπτώσεις κακοδιοικήσεως προβλέπονται δια καταστατικών, η Εθνική Επιτροπή Εποπτείας έχει την εξουσία να εκδίδει κανονισμούς σχετιζομένους με την εποπτεία και, ως εκ τούτου, δύνανται να ορίζει per se τις οικείες παραβιάσεις. Το ότι η οικεία νομοθετική εξουσία, ερμηνεία και εποπτεία επαφίενται στην Εθνική Επιτροπή Εποπτείας αντίκειται οπωσδήποτε στην αρχή διακρίσεως των εξουσιών."¹⁴⁹ και 150.

¹⁴⁸ Sandford Mark, "The Local Government Ombudsman", Briefing Paper, Number 04117, 17 Ιουλίου 2017, Summary, σελίδα 3, House of Commons Library, <https://www.researchbriefings.files.parliament.uk/documents>, εντοπισμός στις 12-11-2021

¹⁴⁹ Bian Su, λέκτωρ Συνταγματικού Δικαίου στη Σχολή Φιλελεύθερων Τεχνών και Δικαίου του Πανεπιστημίου Jiangsu Ocean, "Legalising Anti-Corruption Efforts in China History, Characteristics, and Dilemmas", άρθρο, αναρτηθέν στις 8-12-2021, <https://verfassungsblog.de/legalising-anti-corruption-efforts-in-china/>, εντοπισμός στις 9-12-2021

38.ΙΝΔΙΑ: η επικρατούσα διαφθορά και η έλλειψη διαφανείας διακυβερνήσεως, ιδιωτικών ή δημοσίων οργανισμών, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και συναφών γραφείων συστηθέντων προκειμένου να βοηθήσουν τους απλούς ανθρώπους να επωφεληθούν εκ των υπηρεσιών τις οποίες δικαιούνται έχουν προκαλέσει δυσφορία στους πολίτες, οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα όταν προσεγγίζουν διεφθαρμένα γραφεία και αναγκάζονται να δωροδοκήσουν τους αξιωματούχους. Προκειμένου να περιορισθούν αυτά τα φαινόμενα "που τρώνε σιγά σιγά και σταθερά το έθνος", παρατηρείται προθυμία στην θέσπιση του θεσμού του Διαμεσολαβητή (**Lokpal**), μιας αυτονόμου υπηρεσίας η οποία θα λαμβάνει υπόψη αυτής τις εκκλήσεις των πολιτών όταν αυτοί αντιμετωπίζουν ή παρατηρούν διαφθορά σε επίπεδο **τοπικό** / περιφερειακό / εθνικό, αλλά και θα προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες προς καταστολήν αυτών¹⁵¹.

39.ΙΑΠΩΝΙΑ: Κατά το έτος 1980 ο Οργανισμός Διοικητικής Διαχείρισεως (μετονομασθείς κατά το έτος 1984 σε Οργανισμός Διαχείρισεως και Συντονισμού (Somu-cho) ξεκίνησε μία σειρά διασκέψεων αναφορικών στο σύστημα του Διαμεσολαβητή (**地元のオンブズマン, Jimoto no onbuzuman**) και κατά το έτος 1986 δημοσίευσε μία τελική έκθεση. Το συμπέρασμα αυτής ήταν ότι η χώρα έπρεπε να υιοθετήσει ένα σύστημα Διαμεσολαβητή προκειμένου αυτός όχι μόνο να συνεργασθεί και να ενισχύσει το σύστημα διοικητικής συμβουλευτικής αλλά και να αναλάβει καθήκοντα τα οποία το τελευταίο αδυνατούσε να αναλάβει. Συγκεκριμένως, η έκθεση συνιστούσε την εγκατάσταση Επιτροπής Διαμεσολαβητών σε εκάστη των διοικητικών υπηρεσιών. Η ως άνω Επιτροπή θα αποτελέιτο εκ 3-5 Διαμεσολαβητών, συμπεριλαμβανομένου του επικεφαλής Διαμεσολαβητή. Ο Πρωθυπουργός, τη συναινέσει της δισωματικής νομοθετικής Βουλής (Diet) θα διορίζε τους Διαμεσολαβητές με ορισμένη θητεία. Προκειμένου να διατηρηθεί η ανεξαρτησία των Διαμεσολαβητών έναντι άλλων κυβερνητικών γραφείων, ουδείς Διαμεσολαβητής θα απομακρυνόταν ακουσίως της θέσεως αυτού προ της λήξεως της θητείας αυτού. Ο Διαμεσολαβητής θα είχε την εξουσία να ασχολείται με άπασες τις όψεις της δημοσίας διοικήσεως και να προβαίνει στην άσκηση απάντων των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων. Βασιζόμενος στα αποτελέσματα των ερευνών αυτού αναφορικών στα παράπονα των πολιτών, θα δύνατο να εκφέρει γνώμη και συμβουλή προς διόρθωσιν, βελτίωσιν και τροποποίησιν νόμων και διαταγμάτων. Τέλος, μετατιθεμένης στο μέλλον της συζητήσεως περί των προϋποθέσεων

¹⁵⁰Thomson, Stephen, "THE PUBLIC SECTOR OMBUDSMAN IN GREATER CHINA: FOUR "CHINESE" MODELS OF ADMINISTRATIVE SUPERVISION", άρθρο, University of Pennsylvania journal of international law, 22-12-2017, τεύχος 39, σελίδα 435, εντοπισμός στις 13-11-2021

¹⁵¹Srivastava, Praveen Ranjan, "An intelligent agent tool for anti-corruption body (ombudsman) via decision support environment", άρθρο, CSI Transactions on ICT, 20-6-2015, τεύχος 2, σελίδες 261-277, εντοπισμός στις 13-11-2021

παραδεκτού και της προθεσμίας υποβολής της αναφοράς, ο Διαμεσολαβητής θα υποχρεούτο να υποβάλλει λεπτομερείς ετήσιες αναφορές στο Υπουργικό Συμβούλιο και στην Βουλή και να δημοσιεύει αυτές, προς πληροφόρησιν και ευαισθητοποίησιν του κοινού¹⁵².

40.Η.Π.Α.: Η Ένωση Διαμεσολαβητών των Ηνωμένων Πολιτειών (U.S.O.A.) καταβάλλει προσπάθειες να υποστηρίξει την ιδέα του Διαμεσολαβητή επικουρούσα τις δικαιοδοσίες δημιουργίας νέων γραφείων Διαμεσολαβητών σε άπαντα τα επίπεδα διακυβερνήσεως. Στην χώρα ο θεσμός απαντάται στις εξής κομητείες και πόλεις: α) στην κομητεία King της Washington, όπου το γραφείο συστήθηκε βάσει του Χάρτη Εσωτερικού Κανονισμού του έτους 1968 και λειτουργεί ως ανεξάρτητο γραφείο εντός του νομοθετικού κλάδου της κυβερνήσεως της κομητείας. Το γραφείο διερευνά παράπονα αναφορικά στην διοικητική συμπεριφορά των υπηρεσιών της κομητείας και εικαζόμενες παραβιάσεις των κωδίκων αυτής αναφορικά στην δεοντολογία των εργαζομένων, στην προστασία των πληροφοριοδοτών και στην αποκάλυψη εκπροσώπων συμφερόντων. Ο Διαμεσολαβητής της κομητείας διορίζεται με ανανεώσιμη πενταετή θητεία υπό του Συμβουλίου αυτής και ανακαλείται μόνον εκ σπουδαίου λόγου¹⁵³, β) στην κομητεία του Los Angeles, όπου το Τμήμα Διαμεσολαβητών συστάθηκε κατά το έτος 1993 υπό του Συμβουλίου Εποπτών της κομητείας, ήταν το πρώτο του είδους στην πολιτεία της California και το πρώτο σε εθνικό επίπεδο το οποίο εμπλέκεται στην εποπτεία επιβολής του νόμου, γ) στο Detroit, όπου το Γραφείο του Διαμεσολαβητή λειτουργεί ως ανεξάρτητη εποπτική υπηρεσία παροχής εμπιστευτικής οδού προς αντιμετώπισιν των καταγγελιών¹⁵⁴ και δ) στην Νέα Υόρκη, όπου ο Δημόσιος Συνήγορος (Public Advocate) είναι ο Διαμεσολαβητής των δημοτών, διερευνά και απαντά σε τηλεφωνικά και γραπτά παράπονα ή / και ερωτήματα και παρέχει πληροφορίες αναφορικά στις δημοτικές υπηρεσίες και, τέλος, παραπέμπει στην καθ' ύλην αρμοδία αυτών¹⁵⁵.

8.ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ-ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

¹⁵² Άρθρο "The Ombudsman in Japan", WASEDA BULLETIN OF COMPARATIVE LAW, τεύχος 9, εντοπισμός στις 13-11-2021

¹⁵³ <https://kingcounty.gov/independent/ombuds.aspx>, εντοπισμός στις 14-11-2021

¹⁵⁴ <https://detroitmi.gov/government/ombudsman>, εντοπισμός στις 14-11-2021

¹⁵⁵ <https://ocfs.ny.gov/main/ombudsman/contact.php>, εντοπισμός στις 14-11-2021

8Α.ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

Οι τριάκοντα τέσσερις (34) εν ενεργεία Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως φέρουν τα εξής χαρακτηριστικά:

α) από απόψεως επαγγελματικής ιδιότητας, είκοσι τέσσερις (24) (είκοσι τρεις [23] εν ενεργεία και ένας [1] συνταξιούχος), ήτοι ποσοστό 70,58%, είναι δικηγόροι, ένας (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι βιολόγος, ένας (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι γεωπόνος, ένας (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι εκπαιδευτικός, δύο (2), ήτοι ποσοστό 5,88%, είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, μία (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι θεολόγος, ένας (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι πολιτικός μηχανικός-ενεργειακός επιθεωρητής, ένας (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι συνταξιούχος υπάλληλος Ο.Τ.Ε., ένας (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι φαρμακοποιός και μία (1), ήτοι ποσοστό 2,94%, είναι φιλόλογος (βλ. διάγραμμα [ραβδοδιάγραμμα] υπ' αριθμόν 1, σελίδα 99),

β) από απόψεως φύλου, είκοσι τέσσερις (24), ήτοι 70,58%, είναι άνδρες και δέκα (10), ήτοι ποσοστό 29,42%, είναι γυναίκες (βλ. διάγραμμα [κυκλικό διάγραμμα] υπ' αριθμόν 2, σελίδα 99),

γ) από απόψεως γεωγραφικής κατανομής, είκοσι πέντε (25) (εκ των δυνητικών εκατόν εξήκοντα έξι [166], ήτοι ποσοστό 15,06%) έχουν επιλεγεί και υπηρετούν σε ηπειρωτικούς Δήμους (ήτοι ποσοστό 73,53% επί του συνόλου αυτών) και εννέα (9) (εκ των δυνητικών εξήκοντα οκτώ [68], ήτοι ποσοστό 13,23%) έχουν επιλεγεί και υπηρετούν σε νησιωτικούς Δήμους (ήτοι ποσοστό 26,47% επί του συνόλου αυτών) και (βλ. διάγραμμα [ραβδοδιάγραμμα] υπ' αριθμόν 3, σελίδα 100) και

δ) από απόψεως αντιμισθίας, δύο (2), ήτοι ποσοστό 5,88%, παρέχουν τις υπηρεσίες αυτών αμισθί.

8Β.ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Το ακριβές κείμενο του ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε ηλεκτρονικώς στους ως άνω Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως έχει ως εξής:

"ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

("μπολντάρουμε" την επιθυμητή απάντηση ή / και συμπληρώνουμε αναλόγως)

1.Η οργάνωση και η στελέχωση του γραφείου του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως είναι επαρκής;

α) Ναι

β) Όχι (σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως αναγράφουμε τις δύο σημαντικότερες ελλείψεις (π.χ. ανεπάρκεια χώρου, έλλειψη γραμματειακής υποστηρίξεως, ύπαρξη νομικής βιβλιοθήκης, έλλειψη συνδρομής σε τράπεζα νομικών πληροφοριών).

2. Πόσες καταγγελίες λαμβάνετε κατά μέσο όρο ανά έτος;

3. Πέραν της κακοδιοικήσεως, εντοπίζονται και περιπτώσεις ευθείας παρανομίας;

α) Ναι

β) Όχι

4. Πόσες φορές και πόσες ώρες εβδομαδιαίως έχετε ορίσει συναντήσεις-ακροάσεις των δημοτών;

5. Ποίος είναι ο τομέας της δημοτικής πολιτικής στον οποίο αφορά ο μεγαλύτερος αριθμός καταγγελιών (π.χ. πολεοδομία, εκτέλεση δημοτικών έργων, άδεια χρήσεως κοινοχρήστων χώρων, δημοτική αστυνομία, δημοτικές λαϊκές αγορές, δημοτικοί βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί); Αναφέρετε μέχρι τρεις τομείς.

6. Καίτοι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν εντάσσεται στην διοικητική ιεραρχία, έχετε δεχθεί παραινέσεις ή πιέσεις υπό αιρετού της δημοτικής αρχής, ή και βουλευτή της εκλογικής περιφέρειάς σας, προκειμένου να χειρισθείτε κάποια καταγγελία κατά συγκεκριμένο και αντίθετο στην αρχική κρίση σας τρόπο;

α) Ναι

β) Όχι

7. Ποίον τρόπο υποβολής καταγγελίας προτιμά ο δημότης;

α) Συμπλήρωση εντύπου καταγγελίας

β) Ηλεκτρονική αποστολή καταγγελίας

8. Ο δημότης εμπιστεύεται τον θεσμό του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ακόμη και όταν η προτεινόμενη λύση αφήνεται από την υπ' αυτού αρχικώς επιθυμητή;

α) Ναι

β) Όχι

9. Είστε ικανοποιημένοι εκ της υπό της δημοτικής αρχής αποδοχής των υπ' υμών προτεινομένων λύσεων;

α) Ναι

β) Όχι

10. Μεγάλος αριθμός δήμων είτε δεν επέλεξε ποτέ είτε αρχικώς επέλεξε και εν συνεχεία δεν διατήρησε τον θεσμό του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Πού αποδίδετε το ως άνω φαινόμενο (π.χ. μη αληθής εκτίμηση στον θεσμό υπό της δημοτικής αρχής, μη εμπιστοσύνη στον θεσμό υπό της δημοτικής αρχής, πρόθεση της δημοτικής αρχής δήμου ο οποίος δεν διαθέτει in house νομικό σύμβουλο να διαμοιράζει τις υποθέσεις των καταγγελιών σε πλείστους εξωτερικούς δικηγόρους-δυνητικούς ψηφοφόρους);. Αναφέρετε τον σημαντικότερο λόγο.

11. Αναφέρετε την σημαντικότερη πρόταση επικαιροποίησης / βελτίωσης του θεσμού.

Ευνόητον ότι, αφενός μεν δεν είστε υποχρεωμένοι να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις, αφετέρου δε, ανεξαρτήτως του ΓΚΠΔ, δεν θα αναφερθούν είτε τα προσωπικά στοιχεία είτε οι κατ' ιδίαν απαντήσεις στα ερωτήματα, οι δε τελευταίες θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικώς και μόνον στο εμπειρικό σκέλος αποτιμήσεως του θεσμού, προς ποσόστωση και εξαγωγή συμπερασμάτων."

Λαμβανομένου υπόψιν του φόρτου εργασίας των Συμπαραστατών του Δημότη και της Επιχειρήσεως (κατά πλειοψηφίαν δικηγόρων μη υπαγομένων σε αναστολή ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος), παραλείφθηκαν "τυπικές" ερωτήσεις είτε αναγόμενες στο θεωρητικό σκέλος (π.χ. στο πραγματικό των οικείων κανόνων δικαίου ή στο αντικείμενο αναλύσεως υπό της θεωρίας και της νομολογίας [π.χ. στην κρίση της αυξημένης πλειοψηφίας επιλογής και ανακλήσεως ή στην αξιολόγηση των προϋποθέσεων "εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας"]) και προκρίθηκαν ερωτήσεις σχεδόν αμιγώς αναγόμενες στο πρακτικό σκέλος (καίτοι, κατόπιν "δευτέρων" σκέψεων, απαλείφθηκε ερώτηση αφορώσα σε απόπειρα δωροδοκίας είτε υπό του καταγγέλλοντος είτε υπό του καταγγελλομένου). Τέλος, προτιμήθηκαν σχεδόν αμιγώς ερωτήσεις "κλειστού τύπου" και άνευ "κλίμακος Likert", προκειμένου οι ερωτώμενοι να "εξωθηθούν" σε ρητή, σαφή και κατηγορηματική απάντηση. Οι απαντήσεις εφ' εκάστης των ως άνω ερωτήσεων, συλλεγείσες κατά το χρονικό διάστημα 15-11-2021/15-12-2021, εμφανίζουν την κατωτέρω εικόνα:

1. Η οργάνωση και η στελέχωση του γραφείου του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως είναι επαρκής;

Οι απαντήσεις "ναι" ανήλθαν στις δεκαοκτώ (18), ήτοι σε ποσοστό 64,28%, και οι απαντήσεις "όχι" ανήλθαν στις δέκα (10), ήτοι σε ποσοστό 35,72%. Ως σημαντικότερες ελλείψεις καταγράφηκαν κατά σειράν η έλλειψη γραμματειακής υποστηρίξεως, η έλλειψη / ανεπάρκεια χώρου του γραφείου, η έλλειψη εξοπλισμού και η ανυπαρξία νομικής βιβλιοθήκης.

2. Πόσες καταγγελίες λαμβάνετε κατά μέσο όρο ανά έτος;

Μη καταμετρουμένων των μη πληρουσών τις προϋποθέσεις του Νόμου (γραπτός τύπος, πράξη ή παράλειψη δημοτικής αρχής ή δημοτικής υπηρεσίας) συμπεριφορών και ενεργειών του Δημότη / Επιχειρήσεως, το συνολικό άθροισμα των ετησίως λαμβανομένων καταγγελιών ανήλθε στις επτακόσιες εξήκοντα οκτώ (768) καταγγελίες, και, ακολούθως, ο μέσος όρος αυτών στις 27,45 καταγγελίες, με τις περισσότερες αυτών σε έναν Δήμο να ανέρχονται στις ογδοήκοντα (80) καταγγελίες και τις λιγότερες αυτών σε έναν Δήμο να ανέρχονται στις δέκα (10) καταγγελίες.

3. Πέραν της κακοδιοικήσεως, εντοπίζονται και περιπτώσεις ευθείας παρανομίας;

Οι απαντήσεις "ναι" ανήλθαν στις τρεις (3), ήτοι σε ποσοστό 10,72%, και οι απαντήσεις "όχι" ανήλθαν στις είκοσι πέντε (25), ήτοι σε ποσοστό 89,28%.

4. Πόσες φορές και πόσες ώρες εβδομαδιαίως έχετε ορίσει συναντήσεις-ακροάσεις των δημοτών; Μη δυναμένων να αθροισθούν δύο (2) Δήμων, στους οποίους οι συναντήσεις-ακροάσεις των Δημοτών / Επιχειρήσεων δεν είναι προκαθορισμένες αλλά λαμβάνουν χώρα οσάκις παραστεί ανάγκη και κατόπιν συνεννοήσεως, στους λοιπούς είκοσι έξι (26) Δήμους, πάντοτε επί εβδομαδιαίας βάσεως, οι μεν φορές (ημέρες) ανέρχονται στις ογδοήκοντα μία (81) φορές (ημέρες), και ακολούθως, ο μέσος όρος αυτών ανέρχεται στις 3,12 φορές (ημέρες), οι δε ώρες ανέρχονται στις διακόσιες δεκαεννέα (219) ώρες, και ακολούθως, ο μέσος όρος αυτών ανέρχεται σε 2,70 ώρες / ημέρα και σε 8,42 ώρες / Δήμο. Ο μεγαλύτερος αριθμός φορών (ημερών) και ωρών σε έναν Δήμο ανέρχεται στις πέντε (5) φορές (ημέρες) και στις οκτώ (8) ώρες ημερησίως (πλήρες ωράριο) και ο μικρότερος αριθμός φορών (ημερών) και ωρών σε έναν Δήμο ανέρχεται στην μία (1) φορά (ημέρα) και στις δύο (2) ώρες ημερησίως.

5. Ποίος είναι ο τομέας της δημοτικής πολιτικής στον οποίο αφορά ο μεγαλύτερος αριθμός καταγγελιών (π.χ. πολεοδομία, εκτέλεση δημοτικών έργων, άδεια χρήσεως κοινοχρήστων χώρων, δημοτική αστυνομία, δημοτικές λαϊκές αγορές, δημοτικοί βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί); Αναφέρετε μέχρι τρεις τομείς.

Η εκτέλεση δημοτικών έργων αναφέρθηκε δεκαεπτά (17) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 60,71%. Η πολεοδομία αναφέρθηκε δεκαπέντε (15) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 53,57%. Εκάστη των αδειας χρήσεως κοινοχρήστων χώρων και Δημοτικής Εταιρείας Υδρεύσεως-Αποχετεύσεως αναφέρθηκε έξι (6) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 21,43%. Η Υπηρεσία Καθαριότητας αναφέρθηκε πέντε (5) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 17,86%. Εκάστη των Δημοτικής Αστυνομίας, δημοτικών λαϊκών αγορών και Τεχνικής Υπηρεσίας αναφέρθηκε τρεις (3) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 10,71%. Τέλος, αναφέρθηκαν και οι βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, το Δημοτολόγιο και η Οικονομική / Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου (βλ. διάγραμμα [ραβδοδιάγραμμα] υπ' αριθμόν 4, σελίδα 100).

6. Καίτοι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν εντάσσεται στην διοικητική ιεραρχία, έχετε δεχθεί παραινήσεις ή πιέσεις υπό αιρετού της δημοτικής αρχής, ή και βουλευτή της εκλογικής περιφέρειάς σας, προκειμένου να χειρισθείτε κάποια καταγγελία κατά συγκεκριμένο και αντίθετο στην αρχική κρίση σας τρόπο;

Οι απαντήσεις "όχι" ανήλθαν στις είκοσι οκτώ (28), ήτοι σε ποσοστό 100,00%! **Κατά την κρίση του γράφοντος**, επειδή άπαντες έχουμε καταστεί μάρτυρες του επιπέδου και της νοοτροπίας των πολιτικών ταγών της χώρας τόσο σε αυτοδιοικητικό όσο και σε κεντρικό επίπεδο, είτε οι ερωτώμενοι δίστασαν να δηλώσουν την αλήθεια είτε αυτοί δεν θεωρούνται ακόμη υπολογίσιμοι "παράγοντες" ανατροπής των "ειωθότων"!

7. Ποίον τρόπο υποβολής καταγγελίας προτιμά ο δημότης;

Η "συμπλήρωση εντύπου καταγγελίας" προτιμάται υπό των καταγγελλόντων σε δεκατρείς (13) Δήμους, ήτοι σε ποσοστό 46,43%. Η "ηλεκτρονική αποστολή καταγγελίας" προτιμάται υπό των καταγγελλόντων σε δεκαπέντε (15) Δήμους, ήτοι σε ποσοστό 53,57%.

8. Ο δημότης εμπιστεύεται τον θεσμό του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ακόμη και όταν η προτεινόμενη λύση αφίσταται από την υπ' αυτού αρχικώς επιθυμητή;

Οι απαντήσεις "ναι" ανήλθαν στις είκοσι τρεις (23) (μία "μετ' επιφυλάξεως" και μία "κατά πλειοψηφία"), ήτοι σε ποσοστό 82,14%. Οι απαντήσεις "όχι" ανήλθαν στις τέσσερις (4), ήτοι σε ποσοστό 17,86%, ενώ υπήρξε και μία (1) "λευκή" ψήφος (αδυναμία εξαγωγής συμπεράσματος).

9. Είστε ικανοποιημένοι εκ της υπό της δημοτικής αρχής αποδοχής των υπ' υμών προτεινομένων λύσεων;

Οι απαντήσεις "ναι" ανήλθαν στις είκοσι πέντε (25) (η μία "σε γενικές γραμμές"), ήτοι σε ποσοστό 89,28%. Οι απαντήσεις "όχι" ανήλθαν στις τρεις (3), ήτοι σε ποσοστό 10,72%.

10. Μεγάλος αριθμός δήμων είτε δεν επέλεξε ποτέ είτε αρχικώς επέλεξε και εν συνεχεία δεν διατήρησε τον θεσμό του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Πού αποδίδετε το ως άνω φαινόμενο (π.χ. μη αληθής εκτίμηση στον θεσμό υπό της δημοτικής αρχής, μη εμπιστοσύνη στον θεσμό υπό της δημοτικής αρχής, πρόθεση της δημοτικής αρχής δήμου ο οποίος δεν διαθέτει in house νομικό σύμβουλο να διαμοιράζει τις υποθέσεις των καταγγελιών σε πλείστους εξωτερικούς δικηγόρους-δυσνητικούς ψηφοφόρους); Αναφέρετε τον σημαντικότερο λόγο.

Η "μη εμπιστοσύνη στον θεσμό υπό της δημοτικής αρχής" αναφέρθηκε ένδεκα (11) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 39,28%. Η "μη αληθής εκτίμηση στον θεσμό υπό της δημοτικής αρχής" αναφέρθηκε δέκα (10) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 35,71%. Η "αυξημένη πλειοψηφία και, ακολούθως, η 'δυστοκία' επιλογής και εξευρέσεως προσώπου κοινής αποδοχής" αναφέρθηκε πέντε (5) φορές, συγκεντρώνουσα ποσοστό 17,86%. Τέλος, αναφέρθηκαν "η δυσπιστία των δημοτών", "η επιθυμία των αιρετών να έρχονται οι ίδιοι σε επαφή με τους δημότες-ψηφοφόρους και να φαίνεται ότι αυτοί δίνουν τις λύσεις", η "μη συχνή

χρήση του θεσμού από τους Δημότες και τις Επιχειρήσεις", η "μη τήρηση (ενν. πρόθεση τηρήσεως) της ελληνικής και ενωσιακής νομοθεσίας" και "το μη αντικείμενο του θεσμού" (βλ. διάγραμμα [ραβδοδιάγραμμα] υπ' αριθμόν 5, σελίδα 101).

11. Αναφέρετε την σημαντικότερη πρόταση επικαιροποίησης / βελτιώσεως του θεσμού.

Εν προκειμένω προτάθηκαν α) η υποχρεωτικότητα επιλογής αυτού σε άπαντες τους Δήμους με πληθυσμό άνω των 20.000 κατοίκων και, εν περιπτώσει αδυναμίας επιλογής, η επανάληψη της διαδικασίας εντός ευλόγου χρόνου, β) η τροποποίηση του άρθρου 77 παράγραφος 2 Ν. 3852/2010, η κατάργηση της αυξημένης πλειοψηφίας και η καθιέρωση της συνήθους πλειοψηφίας επιλογής αυτού, γ) η εξασφάλιση της συνέχειας του θεσμού και η παραμονή αυτού στην θέση αυτού μέχρι της επιλογής διαδόχου (και όχι η λειτουργία αυτού με μέγιστη χρονική διάρκεια συμπίπτουσα με την θητεία δημοτικής αρχής), δ) η καλύτερη ενημέρωση των Δημοτικών Συμβούλων και των Δημοτών / Επιχειρήσεων περί των αρμοδιοτήτων του θεσμού (προς αποφυγήν προκλήσεως της εντυπώσεως υπό του Δήμου δωρεάν παροχής νομικών υπηρεσιών αναφορικώς σε ιδιωτικές υποθέσεις), ε) η διάδοση και επικοινωνήση του θεσμού ως αντικειμενικού και "ανυστερόβουλου" εργαλείου κατά της κακοδιοικήσεως, στ) η βελτίωση υπ' αυτών τούτων των υπηρετούντων τον θεσμό, δια της διοργανώσεως σεμιναρίων και συναντήσεων με υπηρετήσαντες τον θεσμό κατά το παρελθόν, ζ) η επέκταση των αρμοδιοτήτων του θεσμού, πέραν των ηπίων (διαμεσολάβηση, σύσταση κ.τ.λ.), σε αυστηρότερες (εκκίνηση πειθαρχικής διώξεως), η) η επίδειξη εμπιστοσύνης στον θεσμό υπό της Δημοτικής Αρχής και η στήριξη αυτού έναντι των υπηρεσιών και των υπαλλήλων, θ) η αναβάθμιση της αντιμισθίας του θεσμού και ι) η ψηφιακή αναβάθμιση και διεκπεραίωση των παρεχομένων υπηρεσιών. Τέλος, προτάθηκε και ια) η υπαγωγή του θεσμού σε άλλον φορέα π.χ. στον Συνήγορο του Πολίτη. **Κατά την κρίση του γράφοντος**, η ως άνω προτεινόμενη λύση θα "απελευθερώσει" τον θεσμό εκ της "μέγγενης" της δημοτικής αρχής, πλην όμως δι' αυτής ελλοχεύει ο κίνδυνος "απορροφήσεως" και, εν τέλει, εξαλείψεως του θεσμού.

Κατά την τρέχουσα θητεία (2019-2023), το ως άνω Δίκτυο, στα πλαίσια διαλόγου με την Κ.Ε.Δ.Ε., την Ε.Ν.Π.Ε. και το ΥΠ.ΕΣ, κατέθεσε τα κατωτέρω ειδικότερα "κλαδικά" αιτήματα-προτάσεις βελτιώσεως του θεσμού: "1. Να καταργηθεί η υποχρεωτικότητα της ειδικής άδειας άνευ αιτήσεως του άρθρου 93 Ν. 3852/2010 για τον συμπαραστάτη του δημότη. Προτείνεται η εξαίρεση του ΣτΔΕ από την χρήση της υποχρεωτικής άδειας και η χορήγησή της κατόπιν αιτήσεώς του (εναρμόνιση με το καθεστώς που ισχύει για τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου για Δήμους με πληθυσμό κάτω από 100.000 κατοίκους). 2. Ο χρόνος που διανύθηκε στη θέση του Δημοτικού / Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, εάν αυτός/ή τυγχάνει δημόσιος υπάλληλος, να αναγνωρίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας

υπηρεσίας και να λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας σε θέση προϊσταμένου Διεύθυνσης, διάταξη που είναι σε ισχύ για Περιφερειάρχες / Δημάρχους, Αντιπεριφερειάρχες / Αντιδημάρχους και Γ. Γραμματείς ΟΤΑ, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 3 Ν. 4275/2014. 3. Σε όλες τις Περιφέρειες καθώς και στους Δήμους άνω των 50.000 κατοίκων, συνιστάται υποχρεωτικά αυτοτελές τμήμα "Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης", το οποίο στελεχώνεται με ευθύνη του Συμπαραστάτη από τον οικείο ΟΤΑ, παρέχοντας του γραμματειακή και επιστημονική υποστήριξη. 4. Οι ειδικές προτάσεις βελτίωσης των υπηρεσιών που διατυπώνουν οι Συμπαραστάτες να εισάγονται υποχρεωτικά ως θέμα συζήτησης στο Δημοτικό / Περιφερειακό Συμβούλιο ευθύνη του Προέδρου. 5. Να καταργηθεί η αντιστοιχία στην καταστατική θέση και την αντιμισθία μεταξύ Συμπαραστάτη και Προέδρου (Δημοτικού ή Περιφερειακού) Συμβουλίου, και να αντιστοιχηθεί είτε α) με αυτή του Αντιπεριφερειάρχη / Αντιδημάρχου, είτε β) με αυτή του Γ. Γραμματέα του Δήμου / Περιφέρειας, ή, τέλος γ) με του Προϊσταμένου Γενική Δ/νσης."

Περαιτέρω, εκ των ετησίων εκθέσεων των ως άνω Συμπαραστατών του Δημότη και της Επιχειρήσεως εξήχθησαν τα εξής πορίσματα:

Οι ετήσιες εκθέσεις εμφανίζουν την εξής δομή: "Εισαγωγή II. Θεσμικό πλαίσιο (Ευρωπαϊκό και Εθνικό) III. Αρμοδιότητες Συμπαραστάτη IV. Επικοινωνιακό έργο Συμπαραστάτη V. Πανελλήνιο Δίκτυο Συμπαραστατών VI. Γραφείο Συμπαραστάτη VII. Καταγγελίες-Αναφορές Πολιτών VIII. Επίλογος". Ατυχώς, ακόμη και στις πληρέστερες αυτών, δεν απαντάται αναφορά στην ανά ευρωπαϊκή χώρα θεωρία και πράξη. Εν συνεχεία, στα πλαίσια περιγραφής του χώρου του γραφείου αυτών, εντοπίζονται τα εξής προβλήματα: παντελής στέρηση θερμάνσεως, στέγαση εκτός των λοιπών δημοτικών υπηρεσιών, στέρηση προσβάσεως σε ΑμΕΑ, ακόμη και στέρηση τηλεφωνικής εγκαταστάσεως και ηλεκτρονικής εγκαταστάσεως (συζεύξεως) μέσω γραμμών του Ο.Τ.Ε., παρά τις προσπάθειες της Διευθύνσεως Ψηφιακών Εφαρμογών του Δήμου (υπήρξε περίπτωση στην οποία ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως υποχρεώθηκε σε εκτροπή στην προσωπική τηλεφωνική γραμμή και στην διάθεση και χρήση του προσωπικού e-mail αυτού). Ως εκ τούτου, συνιστάται η περαιτέρω απλοποίηση της ηλεκτρονικής διαδικασίας προσβάσεως των Δημοτών / Επιχειρήσεων και η κεχωρισμένη / αυτοτελής των "Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών του Δήμου" καταχώρηση της ιστοσελίδας του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως αφενός μεν προς υπογράμμισιν της ανεξαρτησίας του θεσμού αφετέρου δε προς μεγαλύτερη διευκόλυνσιν προσφυγής του Δημότη / Επιχειρήσεως σε αυτόν. Επιπλέον, γίνεται αναφορά σε υπό τούτων συνταγέντα και αναρτηθέντα στην ως άνω ιστοσελίδα Κώδικα Λειτουργίας του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως. Οι γενικές τοποθετήσεις-

αξιολογήσεις είναι οι εξής: α) η επιβεβαίωση παραλαβής των καταγγελιών προς τους καταγγελλομένους λαμβάνει χώρα σχεδόν αυθημερόν και το οικείο έγγραφο κοινοποιείται στην καθ' ύλην αρμοδία δημοτική υπηρεσία εντός ελαχίστων ημερών, β) άπασες οι καταγγελίες έχουν απαντηθεί εμπροθέσμως, ήτοι εντός τριάκοντα (30) ημερών από της υποβολής αυτών, γ) η συνοπτική καταγραφή των καταγγελιών γίνεται δι' ανωνυμοποίησης των στοιχείων των καταγγελλόντων, ούτως ώστε να αποκλεισθεί οιαδήποτε περίπτωση ταυτοποίησης, δ) οι επώνυμες γραπτές καταγγελίες είναι πολύ λιγότερες των προφορικών αιτημάτων, φαινόμενο δυνάμενο να αποδοθεί στην κουλτούρα των Ελλήνων και στην έλλειψη εμπιστοσύνης προς τον θεσμό της διαμεσολάβησης, ε) οι συντριπτικώς περισσότερες καταγγελίες κατατίθενται υπό μεμονωμένων Δημοτών και όχι Επιχειρήσεων, στ) η προέλευση των αναφορών δεν παρουσιάζει ισομερή κατανομή ανά τοπικό διαμέρισμα, φαινόμενο δυνάμενο να αποδοθεί στην έλλειψη ενημέρωσης και ζ) η συνεργασία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως με την Δημοτική Αρχή και τις δημοτικές υπηρεσίες χαρακτηρίζεται καλή.

Ενδεικτικώς, οι καταγγελίες τις οποίες χειρίσθηκαν οι ως άνω Συμπαραστάτες του Δημότη είχαν τα εξής αντικείμενα:

- έντοκη καταβολή χρηματικών ποσών ως υπόλοιπα δεδουλευμένων αποδοχών τους βάσει διαδοχικών συμβάσεων εξηρημένης εργασίας, δυνάμει τελεσιδίκων δικαστικών αποφάσεων,
- πρόσβαση σε δημοτικά έγγραφα, λόγω μη απαντήσεως στο οικείο αίτημα επί εξήκοντα δύο (62) ημέρες,
- δέσμευση οικοπέδου εξαιτίας επί πολλά έτη καθυστέρησης ολοκλήρωσης της πράξεως εφαρμογής του ρυμοτομικού σχεδίου,
- αποζημίωση ζημίας οχήματος λόγω ελαττωματικού οδικού δικτύου
- μη ανταπόκριση του Δήμου να ασφαλοστρώσει οδό έμπροσθεν της οικίας Δημότη (εκ της διαμεσολάβησης προέκυψε ότι η ασφαλόστρωση οδών εκτός σχεδίου πόλεως δεν περιλαμβάνεται στις προτεραιότητες του Δήμου, ελλείπει οικονομικών πόρων),
- διεξαγωγή έρευνας επί απάτη εις βάρος του Δημοσίου (η καταγγελία τέθηκε στο αρχείο ως απαράδεκτος, ελλείπει αμέσου εννόμου συμφέροντος),
- μη ορθή νομική αντιμετώπιση θανάτου μητρός Δημότη (τον οποίο αποδίδει σε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως) (η καταγγελία τέθηκε στο αρχείο ελλείπει καθ' ύλην αρμοδιότητας),
- συχνές διακοπές υδροδοτήσεως λόγω τεχνικών εργασιών κατόπιν αντιστοίχως πολλών διαρροών εξαιτίας διαρρήξεων του δικτύου υδρεύσεως, ήτοι τομέως ευθύνης της Δ.Ε.Υ.Α., η οποία, καίτοι διαφώνησε αναφορικώς στον συνολικό αριθμό των διαρροών, θεώρησε ότι αυτές αποτελούν φυσιολογικό φαινόμενο σε ένα δίκτυο υδρεύσεως. Τυπικώς, το θέμα δεν κατέληξε σε διευθέτηση, πλην όμως οι διαρροές και οι διακοπές υδροδοτήσεως σταμάτησαν,

-μη σύννομη επέκταση του πεζοδρομίου επί της οδού, δια της οποίας αποκλείσθηκε η πρόσβαση των οχημάτων προς την οδό (μερικώς πεζόδρομο). Η πρόταση-πόρισμα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως ήταν η καθαίρεση του επεκταθέντος τμήματος του πεζοδρομίου επί της οδού και η διασφάλιση της πεζοδρομώσεως άλλως. Η σύγκλιση απόψεων δεν κατέστη δυνατή διότι ο Δήμος θεωρεί ως νόμιμη και επιβαλλομένη την κατασκευή της επεκτάσεως του πεζοδρομίου.

-μη καταβολή αποζημιώσεως ρυμοτομικής απαλλοτριώσεως ακινήτου, καίτοι η σχετική πράξη προσκυρώσεως και αναλογισμού έχει ήδη εκδοθεί από του έτους 1987. Δύο διαδοχικά αιτήματα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως στην Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου, προς επιβεβαίωσιν του ισχυρισμού του Δημότη, παραμένουν αναπάντητα, και, ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι ο καταγγέλλων δέον όπως εκκινήσει την διαδικασία προσδιορισμού προσωρινής τιμής μονάδας αποζημιώσεως και αναγνωρίσεως δικαιούχου ή αυτήν της άρσεως της ρυμοτομικής απαλλοτριώσεως λόγω παρελεύσεως ικανού χρόνου από της δεσμεύσεως της ιδιοκτησίας αυτού άνευ καταβολής της υπό του Νόμου προβλεπομένης αποζημιώσεως,

-μη ανάκληση αδείας λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, αναφορικός στο οποίο ο καταγγέλλων έχει υποβάλει σωρεία καταγγελιών και αναφορών. Κατόπιν σχετικού εγγράφου του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, η Υπηρεσία Πολεοδομίας του Δήμου, διενήργησε αυτοψία κατά προτεραιότητα, συντάχθηκε η σχετική Έκθεση Ελέγχου-Διαπιστώσεως Αυθαιρέτου Δομήσεως και ζητήθηκε παρά του μηχανικού-τεχνικού συμβούλου του καταγγέλλοντος σχετική αξιολόγηση των στοιχείων αυτής, η οποία και αναμένεται,

-χρεώσεις καταναλώσεως ύδατος λόγω μετρήσεων κατά παράβασιν του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας του Δικτύου Υδρεύσεως της Δ.Ε.Υ.Α.. Η διαμεσολαβητική λειτουργία οδήγησε σε τακτοποίηση του θέματος και πίστωση της επί πλέον χρεώσεως υπέρ του αμέσως επομένου λογαριασμού καταναλώσεως ύδατος,

-επιβολή τελών και προστίμων σε Δημότη μη ποιούμενο χρήσιν του οικείου ακινήτου. Στα πλαίσια της οικείας διαμεσολαβητικής λειτουργίας διαπιστώθηκε ότι "υπόχρεοι σε καταβολή των ανταποδοτικών δημοτικών τελών καθαριότητας και φωτισμού και του φόρου ηλεκτροδοτούμενων χώρων είναι τα πρόσωπα τα οποία ποιούνται χρήσιν των ακινήτων και πληρώνουν το λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος (μισθωτές). Τα κυρωτικού χαρακτήρα πρόστιμα είναι προσωποπαγή και δεν μπορούν να επιβληθούν το πρώτον σε κληρονόμο του δημότη που παρέβη υποχρέωση του απέναντι στο Δήμο.". Η Δημοτική Αρχή ευθυγραμμίσθηκε προς τις υποδείξεις του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως (κατόπιν και των παρομοίων απόψεων του Υπουργείου Εσωτερικών),

-έκδοση αδείας ανακαινίσεως, όπου διαπιστώθηκε ότι "οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, όταν υποβάλλονται αιτήσεις,

οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινόμενοι για τα αιτήματα τους μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Κατά την υποβολή αίτησης για έκδοση άδειας ανακαίνισης κατοικίας πρέπει να εφαρμόζεται και το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2690/1999, ΦΕΚ Α' 45/09-03-1999.",

-ανάκληση παρανόμων πλην όμως ευμενών ατομικών διοικητικών πράξεων, όπου διαπιστώθηκε ότι "Οι γενικές αρχές ανάκλησης των διοικητικών πράξεων αποτελούν σύνθεση των αρχών της νομιμότητας που επιβάλλει στη Διοίκηση την ανάκληση κάθε παράνομης διοικητικής πράξης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Οι παράνομες ευμενείς διοικητικές πράξεις ανακαλούνται εντός εύλογου χρόνου.",

-ιδιαίτερο νομικό, οικονομικό και κοινωνικό ενδιαφέρον εμφανίζει καταγγελία, εκ της οποίας η διαμεσολαβητική λειτουργία κατέληξε σε σημαντικότερα πορίσματα αναφορικά στην αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των δημοτών σε ενέργειες της Δημοτικής Αρχής, στην οφειλή της εισφοράς σε χρήμα βάσει του Ν. 1337/1983, στους υποχρέους προς καταβολήν αυτής, στην παραγραφή της αξιώσεως του Δήμου προς είσπραξιν της ως άνω εισφοράς σε χρήμα, στις επιπτώσεις της εκδόσεως ανακριβούς βεβαιώσεως υπό της δημοτικής υπηρεσίας και στην εφαρμογή του άρθρου 174 Ν. 3463/2006 ("Διαγραφή χρεών"). Πλέον συγκεκριμένως, "οι καταγγέλλοντες δημότες εξέθεσαν ότι με έγγραφο της αρμόδιας δημοτικής αρχής του Δήμου...κατέστη γνωστό σε αυτούς ότι οφείλεται εισφορά σε χρήμα του Ν. 1337/1983, βάσει πράξεως εφαρμογής, από τους αρχικούς ιδιοκτήτες για οικόπεδα που οι ίδιοι απέκτησαν εξ επαχθούς αιτίας από τους αρχικούς ιδιοκτήτες (πώληση) και επί των οποίων οικοδομήθηκαν πολυκατοικίες και αγοράστηκαν οριζόντιες ιδιοκτησίες (διαμερίσματα). Ωστόσο ήδη από το έτος 1994 είχαν εκδοθεί βεβαιώσεις δημοτικής αρχής σύμφωνα με τις οποίες οι αρχικοί ιδιοκτήτες δεν οφείλουν στο Δήμο Εισφορά σε Χρήμα. Με τις ανωτέρω βεβαιώσεις που απαιτούνταν ως νόμιμες προϋποθέσεις συντάχθηκαν και υπογράφηκαν αγοραπωλητήρια συμβόλαια με τα οποία μεταβιβάστηκαν στους δημότες-καταγγέλλοντες οικόπεδα και οριζόντιες ιδιοκτησίες (διαμερίσματα). Στα συμβόλαια αυτά που μεταγράφηκαν νόμιμα προσαρτήθηκαν και οι ανωτέρω βεβαιώσεις από τις οποίες πιστοποιείται ότι οι πωλητές δεν οφείλουν στο Δήμο φόρους από εισφορά σε χρήμα. Σημειωτέον ότι οι ίδιες βεβαιώσεις χρησιμοποιήθηκαν από την Πολεοδομία του Δήμου κατά την έκδοση των οικοδομικών αδειών.". Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως έκρινε ότι "ο χρόνος της παραγραφής των αξιώσεων των δήμων και κοινοτήτων είναι είκοσι ετών, αρχόμενος από της λήξεως του οικονομικού έτους εντός του οποίου αυτές βεβαιώθηκαν οριστικώς". Η δημοτική αρχή δεν ανταποκρίθηκε ακόμη στο κάλεσμα αυτού προς διαγραφήν του ως άνω χρέους,

-νομιμότητα απασχολήσεως στον Δήμο, δια συμβάσεως εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, εκπαιδευτικού δευτεροβαθμίου εκπαιδύσεως και υπαλλήλου Ιεράς Μητροπόλεως. Στην ερώτηση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως εάν οι ως άνω συμβάσεις είναι νόμιμοι, η καθ' ύλην αρμοδία Δημοτική Επιτροπή Προσλήψεων απάντησε, μεταξύ άλλων, ότι "δυνάμει του μητρώου υπηρεσιών και φορέων της ελληνικής διοίκησης του υπουργείου διοικητικής ανασυγκρότησης (ΑΔΑ: 6ΦΦΗ465ΧΦΨ-ΘΜΦ) η Εκκλησία της Ελλάδας δεν εντάσσεται στο πλαίσιο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.",

-παρακράτηση φόρου επί επιδικασθείσης (δυνάμει τελεσιδίκου δικαστικής απόφασεως) αποζημιώσεως απολύσεως από δημοτική επιχείρηση. Η "διαμάχη" μεταξύ του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως και της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου κατέληξε σε "νίκη" του πρώτου, καθώς η αναπληρώτρια Προϊσταμένη του Κέντρου Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης, Παιδείας και Περιβάλλοντος του Δήμου δικαίωσε πλήρως τις διαμεσολαβητικές προσπάθειες αυτού, αναγνωρίζουσα ότι η καταγγέλλουσα είχε δίκαιο και προβαίνουσα στην επιστροφή του παρακρατηθέντος φόρου ποσοστού 20%,

-οριοθέτηση, αποχαρακτηρισμός και εξαγορά ρεμάτων, με την θετική σύμφωνη γνώμη του κατά τόπον αρμοδίου Τοπικού Συμβουλίου και με τις διαπιστώσεις ότι "η χρήση των αιτούμενων να εκποιηθούν τμημάτων δεν προσφέρει οποιαδήποτε ωφέλεια στο Δήμο καθώς δεν αποδεικνύεται ότι αυτά εξυπηρετούν δημοτικό ή άλλο σκοπό. Η εκποίησή τους μάλιστα θα αποφέρει στο Δήμο ωφέλεια που συνίσταται στο τίμημα της εκποίησης αυτής που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κοινωφελείς σκοπούς."

-στάθμευση δίτροχων καθ' όλη την διάρκεια του 24ώρου σε ειδικές θέσεις, επιβολή προστίμου λόγω παρανόμου σταθμεύσεως δυνάμει του εγκριθέντος δι' αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου Κανονισμού, επιβολή προστίμου λόγω παρανόμου σταθμεύσεως Ι.Χ.Ε. σε απόσταση μικρότερα των πέντε μέτρων από διάβαση πεζών ή ποδηλατιστών ή πάνω σε αυτήν,

-μη απόδοση στην κυκλοφορία οδών,

-παρατάσεις αδειών μουσικής, και, τέλος,

- "φοιτητικό παράδειγμα" στην εποχή του "αναστοχαστικού εκσυγχρονισμού", περί του οποίου αναλυτικότερον κατωτέρω, το (βάσει της ανηρτημένης στην ιστοσελίδα αυτού ετησίας εκθέσεως του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως του Δήμου Καλαμάτας κ. Γεωργίου Φερετζάκη) ζήτημα του ελέγχου των εργαζομένων, στο οποίο το βασικό ερώτημα αφορά στην έκταση και στην φύση της συλλογής δεδομένων υπό των εργοδοτών, θεμιτής και αποδεκτής προς προστασίαν της υγείας αυτών, της επεξεργασίας ακόμη και ευαίσθητων δεδομένων αυτών επιτρεπομένης κατ' εξαίρεσιν [ΓΚΠΔ άρθρο 9 (2β, η)], αλλά απορριπτομένης της συστηματικής και γενικευμένης συλλογής δεδομένων, πάντοτε υπό το πρίσμα της αρχής της "ελαχιστοποίησης / αναλογικότητας".

Τέλος, οι πλέον ενδιαφέρουσες διατυπωθείσες ειδικές προτάσεις αναφέρονταν:

-στην στείρωση και εμβολιασμό αδέσποτων σκύλων,

-στην αποτελεσματική λειτουργία της Δημοτικής Επιτροπής Διαβουλεύσεως και -στην έλλειψη ράμπας οδεύσεως πεζών και αμαξιδίων στην κεντρική Εκκλησία του νησιού, καθώς "κάθε είσοδος της εκκλησίας είναι προσβάσιμη μόνο με σκάλες και η προσέγγιση σε αυτήν υπ' ατόμων με κινητικές δυσκολίες καθίσταται δύσκολη έως και αδύνατη."

9.ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ Τ.Α. ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του θεσμού (2011-2014), αυτός δεν έτυχε όχι απλώς ενθουσιώδους αλλά ούτε καν στοιχειώδους υποδοχής και αποδοχής, καθώς α) Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως επιλέχθηκε σε μόλις τριάκοντα (30) Δήμους και β) εξ αυτών μόνον δεκαπέντε (15) επιλεγέντες Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως ολοκλήρωσαν την θητεία αυτών στις 31-8-2014. Κατά την δεύτερη περίοδο εφαρμογής του θεσμού (2014-2019), η θέση προκηρύχθηκε μόνον υπό ογδοήκοντα πέντε (85) Δήμων επί συνόλου διακοσίων τριάκοντα τεσσάρων (234) Δήμων (ποσοστό 36,32%), ενώ εξ αυτών επελέγησαν μόλις τριάκοντα ένας (31) Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως (ποσοστό 37,64% επί των προκηρυχθέντων, ποσοστό 13,25% επί του συνόλου). Κατά την τρίτη και τρέχουσα περίοδο εφαρμογής του θεσμού (2019-2023), επί συνόλου διακοσίων τριάκοντα τεσσάρων (234) Δήμων έχουν επιλεγεί μόνον τριάκοντα τέσσερεις (34) Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως (ποσοστό 14,53%), πλην όμως, δεν δύναται να γίνει λόγος περί προαγωγής του θεσμού, διότι, λαμβανομένου υπόψιν ότι, ως αναφέρθηκε ανωτέρω, προ του χρόνου συγγραφής της παρούσης, τα διαδικτυακά "ίχνη" του θεσμού οδήγησαν σε τριάκοντα οκτώ (38) Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχειρήσεως, συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο νυν αριθμός αυτών προκύπτει εκ "παλινωδιών" (προσθαφαιρέσεων) και ότι ο θεσμός εμφανίζει ελαφρά υποχώρηση.

Πέραν αυτού, και στα πλαίσια της εν θέματι ερεύνης, αυτό το οποίο προκάλεσε μεγίστη απορία (ει μη και αρνητικότερη εντύπωση) είναι η έλλειψη επικαιροποιημένου μητρώου αυτών, η άγνοια περί του αληθούς αριθμού αυτών και η αδυναμία μελών του Δ.Σ. του Δικτύου Συμπαραστατών του Δημότη και της Επιχειρήσεως και Περιφερειακών Συμπαραστατών του Πολίτη και της Επιχειρήσεως να συνδράμουν τον γράφοντα. Ως εκ τούτου, ο γράφων αναγκάστηκε να επιδοθεί σε χρονοβόρο αγώνα εντοπισμού αυτών, δι' επανειλημμένων τηλεφωνικών κλήσεων σε άπαντες των διακοσίων τριάκοντα τεσσάρων (234) Δήμων, και δη στο

γραφείο του Δημάρχου, στο γραφείο του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, στις Διοικητικές Υπηρεσίες και στις Οικονομικές Υπηρεσίες (σε μία των περιπτώσεων υπήρξε οδηγία περί απευθύνσεως στο...γραφείο πρωτοκόλλου). Στους Δήμους οι οποίοι δεν έχουν προβεί σε επιλογή του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως παρατηρήθηκε είτε άγνοια του θεσμού ("τι είναι αυτό;") είτε, προκειμένου περί νησιωτικών Δήμων, άγνοια περί της δια του Ν. 4623/2019 τροποποίησης ("είμαστε μικροί δήμοι, δεν έχουμε υποχρέωση"), είτε δυσπιστία έναντι του θεσμού και μη πρόθεση "διαταραχής των καλώς κειμένων" ("είμαστε μικρό νησί, όλα τα ελέγχει ο Δήμαρχος", "όλα περνούν από τον Δήμαρχο", "υποβάλετε γραπτή αίτηση και θα σας απαντήσουμε"), ενώ σε Δήμο του Βορείου Τομέως Αθηνών δόθηκε η εξής απάντηση: "δύο υπάλληλοι συλλέγουν, διεκπεραιώνουν και απαντούν στα παράπονα". Υπ' αυτές τις συνθήκες, και στις περιπτώσεις Δήμων οι οποίοι επέδειξαν ενδιαφέρον, υπήρξε "ενημερωτική"- "παιδευτική" συμβολή του γράφοντος.

Αναφορικός στις παθογένειες του θεσμού, ως αυτές αναδείχθηκαν και αποκρυσταλλώθηκαν εν τοις πράγμασιν, πέραν των ανωτέρω (στο κεφάλαιο 8 της παρούσης) αναφερθέντων, χρήζουν επισημάνσεως και αντιμετώπισεως τα εξής: α) η προαιρετικότητα επιλογής αυτού, β) η αυξημένη πλειοψηφία επιλογής αυτού (των 3/5 επί των παρόντων δημοτικών συμβούλων) η οποία εμφανίζει "ιάνεια" χαρακτηριστικά διότι ναι μεν εγγυάται την δημοκρατικότητα και αντιπροσωπευτικότητα της επιλογής αυτού, πλην όμως είτε δυσχεραίνει αληθώς την επιλογή αυτού λόγω του (βάσει του νέου συστήματος εκλογής) κατακερματισμού των δημοτικών συμβουλίων (μη ελλειπουσών των αιτιάσεων περί "υπόπτων" συναλλαγών) είτε παρέχει "προμετωπίδα" συγκαλύψεως της μη αληθούς προθέσεως επιλογής αυτού (λόγω μη εμπιστοσύνης στον θεσμό, μη κατανόησης της διαμεσολαβητικής λειτουργίας αυτού, υπερσυγκεντρωτισμού, στρεβλής απόψεως περί της φύσεως και της νομής της δημοτικής εξουσίας, αναθέσεως εξωδίκου και δικαστικού χειρισμού υποθέσεων ή "κατευθύνσεως" των καταγγελλόντων σε εξωτερικούς δικηγόρους ελέω ψηφοθηρίας και με την προσδοκία εκλογικής "αντιπαροχής"), γ) η μη διατήρηση της δυνατότητας επιλογής κατόπιν των δύο πρώτων άκαρπων προσπαθειών, κατ' ανάλογη εφαρμογή των ισχυόντων περί εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, δ) η μη υποχρεωτικότητα της οικείας επιστημονικής κατάρτισεως (και δη όχι μόνον της νομικής επιστήμης αλλά και της δια του Υπουργείου Δικαιοσύνης διαπιστεύσεως στην διαδικασία της διαμεσολαβήσεως) και η μη νομοθετική πρόβλεψη διαθέσεως Βοηθών αυτού (ως συμβαίνει επί του Συνηγόρου του Πολίτη), ε) η "συρρίκνωση" της δυνατότητας παρεμβάσεως μέσω των ειδικών προτάσεων και της ετησίας εκθέσεως, στ) η υποχρεωτικότητα διαδικτυακής αναρτήσεως των τελευταίων, η οποία προκαλεί φόβο στις "ανυπότακτες" δημοτικές αρχές και υπηρεσίες, ζ) η "συντρέχουσα αρμοδιότητα" της συνταγματικώς κατοχυρωμένης, νομικώς εξειδικευμένης, επικουρουμένης υπό Βοηθών, διαθετούσης εμπειρία και αρμοδιότητα στον

χειρισμό συνθέτων και "υπερδημοτικών" διοικητικών προβλημάτων, ανεξαρτήτου αρχής του Συνηγόρου του Πολίτη, η) η (στους μικρότερους Δήμους και λόγω του στενότερου κοινωνικού κύκλου) "δυστοκία" υποβολής καταγγελίας κατά δημοτικής αρχής ή δημοτικής υπηρεσίας-δημοτικού υπαλλήλου, θ) η μη επαρκής διοικητική υποστήριξη του θεσμού υπό των υπηρεσιών του Δήμου και ι) η μη σωστή επικοινωνήση του θεσμού στον δημότη και στην επιχείρηση και η τάση αυτών να θεωρούν αυτόν τμήμα ή συνέχεια της δημοτικής αρχής ή νομική υπηρεσία του Δήμου και, ως εκ τούτου, να μην αποδίδουν σε αυτόν την δέουσα αξιοπιστία και την *sine qua non* προϋπόθεση λειτουργίας του θεσμού της εμπιστοσύνης¹⁵⁶¹⁵⁶.

Πάντα τα ανωτέρω τέθηκαν υπόψιν του κ. Αναπληρωτού Υπουργού Εσωτερικών, δια του από της 27ης-10-2021 Δελτίου Τύπου του ως άνω Δικτύου, βάσει του οποίου "Το Σάββατο 16 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη στο Δημαρχιακό Μέγαρο της Θεσσαλονίκης, στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου, η 4η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη του Δικτύου των Περιφερειακών και Δημοτικών Συμπαραστατών με φυσική παρουσία και διαδικτυακή συμμετοχή. Το Δίκτυο αποφάσισε να αποσταλούν τα συμπεράσματα της ημερίδας στον αρμόδιο Αν. Υπουργό Εσωτερικών κ. Στ. Πέτσα προκειμένου να επιλυθούν βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θεσμός με βασικότερο όλων την παράνομη άρνηση ορισμένων Δήμων και Περιφερειών να προκηρύξουν την θέση του Συμπαραστάτη παραβιάζοντας τη νομική και ηθική υποχρέωση που έχουν απέναντι στους πολίτες τους."¹⁵⁷.

Περαιτέρω, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο "εμφύλιος" πόλεμος ο οποίος έλαβε χώρα κατά το έτος 2014, κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του θεσμού, μεταξύ του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως του Δήμου Αθηναίων και της Νομικής Υπηρεσίας αυτού αναφορικός στις άδειες καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος¹⁵⁸.

Τέλος, η έλλειψη κουλτούρας συναιθέσεως, εξωδικαστικής επιλύσεως και συνεννοήσεως και η απότοκη της μη ορθής επικοινωνήσεως του θεσμού κατάχρηση του θεσμού υπό "δικομανών"

¹⁵⁶ Αλεξιάδης Αλέξανδρος, ρεπορτάζ-συνέντευξη του Δημάρχου Πυλαίας-Χορτιάτη και Προέδρου της Περιφερειακής Ενώσεως Δήμων Κεντρικής Μακεδονίας, Ιγνάτιου Καϊτεζίδη, του Δημάρχου Νεάπολης-Συκεών Σίμου Δανηλίδη και του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως στον Δήμο Ηρωικής Πόλης Νάουσας Δημοσθένη Ταούλα στο GR.TIMES.gr, αναρτηθέν στις 29-10-2020 στο <https://www.grtimes.gr/ellada/dimoi/choris-symparastati-toy-dimoti-kai-tis-epicheirisis-i>, εντοπισμός στις 14-12-2021

¹⁵⁷ <https://www.facebook.com/LocalOmbudsnetwork/>, ό. π., υπ' αριθμόν 46

¹⁵⁸ Μπίτσικα Παναγιώτα, άρθρο της 22ας-1-2014, αναρτηθέν στο <https://www.tovima.gr/2014/01/21/society/symparastatis-dimoti-enantion-nomikis-ypiresias-dimoy-athinaiwn/>

δημοτών και επιχειρήσεων προστίθενται στα θέματα τα οποία δέον όπως αντιμετωπισθούν υπό του θεσμού.

Τουναντίον, καίτοι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως δεν συμβάλλεται μετά του Δήμου δια συμβάσεως έργου ή προμηθείας παροχής υπηρεσιών ορισμένου χρόνου, ούτως ώστε να ισχύει η συμβασιακή πολιτική του οικείου Δήμου, ήτοι οι όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία του Ν. 4412/2016 (Φ.Ε.Κ. 147/8-8-2016) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)"¹⁵⁹, ως προέκυψε εκ των ανωτέρω ετησίων εκθέσεων του πρωτογενούς ερευνητικού υλικού και των ομοίως διαδικτυακώς αναρτηθεισών ειδικών προτάσεων των κατά τόπους Συμπαραστατών του Δημότη και της Επιχειρήσεως, η διαμεσολαβητική λειτουργία αυτών καλύπτει το σύνολο του φάσματος των δημοσίων πολιτικών σε τοπικό επίπεδο¹⁶⁰. Όπως ενδεικτικώς, έχουν αναρτηθεί ειδικές προτάσεις περί Λεσχών Φιλίας Τρίτης Ηλικίας του Δήμου, θέσεως σε διαθεσιμότητα και σε αργία υπαλλήλων του Δήμου, όρων λειτουργίας Δημοτικής Αγοράς, επιβολής προστίμων σε πολίτες και επιχειρήσεις, απαγορεύσεων και κυρώσεων στην χρήση κοινοχρήστου χώρου, εφαρμογής των δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών του Δήμου, βελτιώσεως διαδικασιών στην αδειοδότηση και στον έλεγχο νομίμου λειτουργίας Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, καταλήψεως κοινόχρηστων χώρων, ιδίως πεζοδρομίων, διακαθισμάτων και άλλων κατασκευών υπό Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, με αποτέλεσμα την αναίρεση ή την παρακώλυση της χρήσεως υπό του κοινού, μείωσης μισθωμάτων σχολικών κυλικείων, νομιμότητας λειτουργίας πράσινης λαϊκής αγοράς του Σαββάτου, αξίας τέλους συνδέσεως και διακλαδώσεως αποχετευτικού δικτύου, μεταβιβάσεως δημοτικού χώρου camping στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ., μείωσης τιμών ζώνης ακινήτων, δεσποζομένων και αδεσπότην ζώνων συντροφιάς, χορηγήσεως αδείας εγκαταστάσεως και λειτουργίας ψυχαγωγικών παιχνιδιών (λούνα παρκ), μεταχρονολογημένων επιταγών και μη καταβολής μισθοδοσίας στο προσωπικό δημοτικών υπηρεσιών, προφορικών συμβάσεων και έργων παραληφθέντων καίτοι μη εκτελεσθέντων ή πληρωθέντων καίτοι μη εκτελεσθέντων συμφώνως

¹⁵⁹www.kodiko.gr > nomothesia > document > nomos-4412-2016, εντοπισμός στις 15-12-2021, και Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία, παραδόσεις στο μάθημα "Συμβασιακές πολιτικές της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο),

¹⁶⁰Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία, παραδόσεις στο μάθημα "Αυτοδιοίκηση και δημόσιες πολιτικές σε τοπικό επίπεδο" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο),

προς τις μελέτες, παρανόμων προσλήψεων, ηχορρυπάνσεως, μη καταβολής των εφάπαξ βοηθημάτων σε εργαζόμενους στα νομικά πρόσωπα ενιαίων παιδικών σταθμών, σχολικών επιτροπών και σχολικών κοινοτήτων, λειτουργίας των Χ.Υ.Τ.Α., κατασκευής ράμπας στην είσοδο των κτιρίων του Δήμου, ονομασίας και αριθμώσεως οδών, δημιουργίας τηλεφωνικής γραμμής του δημότη, παραχωρήσεως τίτλων κυριότητας οικοπέδων, κοινωνικού τιμολογίου στις χρεώσεις υδρεύσεως. Έτι σημαντικότερον, σε πολλές χώρες έχουν συσταθεί εθνικοί θεσμοί με χαρακτηριστικά λειτουργίας παρόμοια με αυτά των Ombudsmen και με βασική αρμοδιότητα την παρέμβαση σε ζητήματα αναφορικής στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος, με κύριο γνώμονα την προστασία των μελλοντικών γενεών¹⁶¹, οι οποίοι προσπαθούν να καλλιεργήσουν ένα πεδίο διαλόγου εντός της κοινωνίας αναφορικής στην βιωσιμότητα, να αυξήσουν τον προβληματισμό και να εμπεδώσουν την συνειδητοποίηση αναφορικής σε ζητήματα διαγενεακής ισότητας και περιβάλλοντος και σε θέματα αφορώντα στις τωρινές και μελλοντικές γενεές. Υπ' αυτό το πρίσμα, χαρακτηριστική ήταν η παρέμβαση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως του Δήμου Περάματος Δημητρίου Πετρά αναφορικής στα περιβαλλοντικά προβλήματα τα οποία προκαλούν οι εκεί εγκατεστημένες και λειτουργούσες πέντε εταιρείες πετρελαιοειδών, η CORAL, η CYCLON, η MAMIDOIL-JET OIL, η ΕΤΕΚΑ Α.Ε. και η ΕΚΟ, με 149 δεξαμενές.¹⁶²

Ως αναφέρθηκε ανωτέρω, διεθνείς θεσμοί (με προεξάρχοντες το ισραηλινό Κοινοβούλιο και τον θεσμό "Knesset Commission for Future Generations", προασπίζοντα τα δικαιώματα των μήπω γεννηθέντων, την ουγγρική Μ.Κ.Ο. "Vedegylet-Protect the Future" και τον θεσμό προς προστασίαν των δικαιωμάτων των "πλέον αδικημένων από τους αδικημένους", ήτοι των μελλοντικών γενεών, και τον ουαλικό θεσμό "Welsh Commissioner for Future Generations" με το σχέδιο "One Wales One Planet" και με τον Επίτροπο για το Βιώσιμο Μέλλον ["Commissioner for Sustainable Futures"]), ενεργούν με γνώμονα την βιώσιμη ανάπτυξη των μελλοντικών γενεών μέσω της οικολογικής αφυπνίσεως και του περιορισμού των φαινομένων της κλιματικής αλλαγής. Και, βεβαίως, βιώσιμη ανάπτυξη δεν νοείται και δεν επιτυγχάνεται άνευ της διασώσεως, της διατηρήσεως και της μεταλαμπαδεύσεως των άυλων πολιτισμικών αγαθών¹⁶³.

¹⁶¹Βρεττού Κ. Βασιλική, Δρ. Νομικής-Ειδική Επιστήμων, "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση, Ombudsman & Μελλοντικές Γενεές", εκδόσεις Μπαρμπουνάκης, Νοέμβριος 2020, σελίδα 42 κ.επ.

¹⁶²Μπαϊρακτάρη Βίκυ, "Κάθε άνθρωπος έχει ένα θεμελιώδες δικαίωμα για ένα περιβάλλον ποιότητας που επιτρέπει μια ζωή αξιοπρέπειας και υγείας", άρθρο της 1ης-6-2018, αναρτηθέν στο <https://www.halkidikipost.gr/2018/06/κάθε-άνθρωπος-έχει-ένα-θεμελιώδες-δικ/>, εντοπισμός στις 15-12-2021,

¹⁶³Μπιτσάνη Ευγενία, παραδόσεις στο μάθημα "Βιοπολιτισμική ανάπτυξη και τοπική κοινωνία" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο)

Στην Ελλάδα, "λίκνο" του δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού, η διαμεσολάβηση απαντάται ήδη στην Αρχαϊκή Περίοδο (800 π. Χ.-450 π. Χ.), όπου ο συμβιβαστής πρότεινε στα μέρη συμβιβαστικές λύσεις προς επίλυση της διαφοράς αυτών. Στο τέλος του γ' μέρους της Τριλογίας του αρχαίου τραγωδού Αισχύλου "Ορέστεια" ("Ευμενίδες"), η Αθηνά μετακινείται από δικαστής σε διαμεσολαβήτρια-διαπραγματεύτρια προκειμένου να μεταπειεί τις Ερινύες Ευμενίδες οι οποίες ήθελαν να καταστρέψουν την Αθήνα και να εκκινήσουν ατελεύτητο κύκλο φόνων γονέων υπό των τέκνων αυτών λόγω της αθώσεως του Ορέστη από της πράξεως της μητροκτονίας και οι οποίες, εν τέλει, διερωτώνται εάν η "αφέντρα Αθηνά" θα τις συνδράμει και "συνομολογούν" ότι τις μάγεψε και τις ώθησε να εγκαταλείψουν την οργή τους, ενώ, τέλος, δεσμεύονται ότι η "αχόρταγη στο κακό διχόνοια" δεν θα ακούγεται ποτέ στην Αθήνα.

Περαιτέρω, στον βαθμό στον οποίο η ως άνω κατάσταση θα επηρεάσει με αρνητικό τρόπο την απόλαυση των θεμελιωδών οικουμενικώς αναγνωρισμένων και συνταγματικώς κατοχυρωμένων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, ο Διαμεσολαβητής, ως θεσμός συμμετοχικός και αμέσου παρεμβάσεως, ο οποίος δρα δι' ευελιξίας και αυξημένης ηθικής της ευθύνης (ethic of responsibility), αποτελεί στον μέγιστο βαθμό τον δέκτη προσφυγής στην (επιστημονική) γνώση στην εποχή του αναστοχαστικού εκσυγχρονισμού, της οποίας κύριος επικαθοριστικός παράγων είναι η δραστική αλλαγή της σχέσεως του ατόμου με την γνώση και τον σχεδιασμό της ζωής αυτού (σημαίνουσα και *sine qua non* προϋπόθεση ο προχωρημένος βαθμός εξατομικεύσεως) και στην οποία, ακολούθως, τίθεται σε συνεχή έλεγχο και επαναξιολόγηση το σχέδιο ζωής και δράσεως σε ατομικό και σε συλλογικό επίπεδο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, συμφώνως προς τον Zygmunt Bauman, προσεγγίζουμε την έννοια της "ρευστής" κοινωνίας ("liquid modernity"), με προϊόντως περιορισμένες τις σταθερές του δημοσίου και του ιδιωτικού βίου, καθώς αφενός μεν είναι πολύ πιθανότερη η μεταβολή αυτών διαρκούντος του βίου του ατόμου, αφετέρου δε κατοχυρούται ίδιο δικαίωμα του ατόμου προς καθορισμό και ιεράρχησιν των αναγκών του. Η ως άνω ρευστότητα της κοινωνίας (όπου τα πάντα δύνανται να απειλήσουν και να απειληθούν) προσδίδει πρωταρχική σημασία στην γνώση ως σύστημα κατανόσεως του περιβάλλοντος κόσμου και οδηγεί στην επένδυση σε αυτήν, ως παρέχουσα προστασία εκ των πολλαπλασιαζομένων κινδύνων και ανατροπών αλλά και προ-κατανόηση αυτών, αφ' ης το αποδεκτό τοις πάσι μοντέλο κατανόσεως του παραδοσιακού κόσμου έχει πλέον καταρρεύσει¹⁶⁴. Επομένως, στις "κοινωνίες της διακινδυνεύσεως", ο Συμπαραστάτης του Δημότη

¹⁶⁴Σωτηρόπουλος Π. Δημήτρης, παραδόσεις στο μάθημα "Μεταρρυθμίσεις στο Κράτος και στην Αυτοδιοίκηση" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο)

και της Επιχειρήσεως είναι ο "συνταγματικός νομοθέτης" αυτών, η αυθεντική ερμηνεία των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων αυτών, έστω και στο "ταπεινό" δημοτικό επίπεδο.

Τέλος, από απόψεως αποτιμήσεως του θεσμού στο αμιγώς ενδοδιοικητικό επίπεδο, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως, καίτοι δεν αποτελεί τμήμα αλλά κινείται παραπλεύρως της διοικητικής ιεραρχίας, συμβάλλει αποφασιστικώς σε δύο σημεία: α) στον "έλεγχο εφαρμογής και αποτελεσμάτων της δημόσιας πολιτικής από δημόσιους φορείς και πολίτες, δηλαδή στις εκροές και στις επιπτώσεις της δημόσιας πολιτικής, οι οποίες την αξιολογούν και βάσει των οποίων όποια πορίσματα προκύψουν ανατροφοδοτούν εκ νέου οριοθέτηση προβλημάτων και εναλλακτικών" (outputs, feedback, checks and balances)¹⁶⁵ και ¹⁶⁶ και β) στην προστιθέμενη δημόσια αξία, στην "αξία χρήσεως", ήτοι σε υπηρεσίες έχουσες χρησιμότητα προς το άτομο και την κοινωνία, η οποία χαρακτηρίζει και διατρέχει άπαντα τα στάδια της διαδικασίας διαμεσολαβήσεως, και, βεβαίως, τελεί υπό όρους βελτίστης σχέσεως κόστους-ωφέλειας (cost-benefit) (η δε κατά τα ανωτέρω μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους και η ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση του κοινωνικού κόστους τελεί υπό την sine qua non προϋπόθεση και τον συνεχή έλεγχο της σε πάσα "στάση" της διαδικασίας προσθήκης χρησιμότητας), δεδομένου ότι α) ο δημότης ή η επιχείρηση δεν καταβάλλει αμοιβή στον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως, β) εκ μίας μόνης καταγγελίας δύναται να παραχθεί εξωδικαστική επίλυση ή συμβιβασμός (αποφυγή απωλείας εργατωρών και δικαστικής δαπάνης), γ) εκ μίας μόνης καταγγελίας παράγονται κανόνες συμπεριφοράς της δημοτικής αρχής ή / και της δημοτικής υπηρεσίας και δ) εκ μίας μόνης καταγγελίας επιτυγχάνεται η πλήρωση των αρχών της εγγύτητας, της επικουρικότητας, της συμμετοχικής δημοκρατίας, της διαφανείας, της λογοδοσίας και, εν κατακλείδι, της χρηστής διοικήσεως.

Περαιτέρω, η δυνατότητα ελέγχου της δράσεως των διοικητικών οργάνων, στα πλαίσια ενασκήσεως των αρμοδιοτήτων αυτών, αποσκοπεί στην εξασφάλιση της τηρήσεως των κανόνων δικαίου, των ως άνω αρχών και της προστασίας των ατομικών και κοινωνικών συνταγματικώς κατοχυρωμένων δικαιωμάτων, πλην όμως συχνάκις παρατηρείται υπέρβαση των ορίων της

¹⁶⁵ Τσέκος Θεόδωρος, "Στρατηγικός και επιχειρησιακός προγραμματισμός ως εργαλεία δημοσίας δράσεως", Κεφάλαιο Β' "Οργάνωση και Επικοινωνία", "Η διαχείριση της οργανωσιακής γνώσης", σελίδα 118 κ.ε., και παραδόσεις στο μάθημα " Στρατηγικός και επιχειρησιακός προγραμματισμός ως εργαλεία δημοσίας δράσεως" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο)

¹⁶⁶ Λαδη Στέλλα ; Νταλάκου Βασιλική, "Εισαγωγή στη δημόσια διοίκηση και δημόσια πολιτική", εκδόσεις ΕΑΠ, 2008, σελίδες 87-90

νομιμότητας ή κακή χρήση της διακριτικής ευχερείας της διοικήσεως¹⁶⁷. Κατά τον Νικόλαο-Κομνηνό Χλέπα, η αδρανοποίηση των συμμετοχικών διαδικασιών και η μη προσδοκώμενη ανταπόκριση αυτών στην Ελλάδα οφείλεται α) στην ανυπαρξία των συμμετοχικών παραδόσεων στην Ελλάδα, β) στην "εγκράτεια" των δημοτικών αρχών προς πλήρη εφαρμογή αυτών και γ) στην τάση ενός μεγάλου τμήματος του πολιτικού προσωπικού να προσανατολίζεται σε παραδοσιακές αντιπροσωπευτικές διαδικασίες, προσωπική διαμεσολάβηση και επικοινωνιακούς συμβολισμούς. Επομένως, ο νομοθέτης απέβλεψε στο να διαφυλάξει τον θεσμό από πολιτικούς ανταγωνισμούς και σκοπιμότητες, προκειμένου αυτός, βάσει προορισμού, να συμβάλλει στην βελτίωση της δημοτικής διοικήσεως και της σχέσεως αυτής με τον δημότη / επιχείρηση και στην αποσυμφόρηση ορισμένων οργάνων (και δη του Δημάρχου)^{168 και 169}. Και, βεβαίως, δέον όπως μη διαλάβουν της προσοχής πρακτικά προβλήματα του θεσμού, ως αυτά εκτέθηκαν στο από 1ης-8-2016 "ψήφισμα"-επιστολή του ως άνω Δικτύου, αναφορικός στον σαφή καθορισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως και Συνηγόρου του Πολίτη και της φερομένης προθέσεως της τότε Κυβερνήσεως προς κατάργησιν του θεσμού¹⁷⁰.

Η σημασία την οποία αυτή τούτη η Ε.Ε. αποδίδει στον θεσμό αποδεικνύεται εναργέστατα α) δια του εύρους των εξουσιών οι οποίες απονέμονται σε αυτόν ("όλες τις πράξεις και συμπεριφορές των τοπικών διοικητικών αρχών"), β) δια της συστάσεως περί ορθής κατανομής των εξουσιών αυτού και του εθνικού και περιφερειακού Συνηγόρου ούτως ώστε αφενός μεν αυτές να μην αλληλοεπικαλύπτονται αφετέρου δε δικαιώματα να μην καταλείπονται άνευ προστασίας, γ) δια της συστάσεως ότι οιοσδήποτε περιορισμός των εξουσιών αυτού δέον όπως υπαγορεύεται μόνον εκ του απολύτως αναγκαίου, δ) δια του σαφούς καθορισμού αρμοδιοτήτων μεταξύ αυτού και της Δικαιοσύνης χωρίς "να αποκλείεται η επιλογή ανάμεσα στις δύο διαδικασίες ή η εναλλακτική χρήση τους" και ε) δια της ελευθερίας προσβάσεως σε αυτόν παντός φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο θεωρεί ότι υφίσταται θέμα προς καταγγελίαν. Προς την κατεύθυνσιν αυτή κινούνται το υπ' αριθμόν 296 (2010) Ψήφισμα του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης "σχετικά με τον ρόλο των τοπικών και

¹⁶⁷Πραβίτα Μαρία-Ηλιάννα, "Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης- Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης: Η Πραγματικότητα των Διαμεσολαβητικών αυτών Θεσμών", "Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου", έτος ΚΔ'(III), 2011, σελίδες 256-261

¹⁶⁸Χλέπας Νικόλαος-Κομνηνός, "Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα. (Ο Διαλεκτικός Ανταγωνισμός της Αποκέντρωσης και την Αυτοδιοίκηση)", εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2015

¹⁶⁹Χλέπας Νικόλαος-Κομνηνός, "Η νέα καταστατική οργάνωση για την τοπική διακυβέρνηση, άρθρο αναρτηθέν στο <https://www.academia.edu/5901906>, εντοπισμός στις 16-12-2021

¹⁷⁰<https://www.airetos.gr/diktyo-dimotikon-k-perifereiakon-symparastatonaytoi-eimaste-diafwnoyme-me-tis-protaseis-poylaki.aspx>, εντοπισμός στις 17-12-2021

περιφερειακών αρχών για την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων", το υπ' αριθμόν 1959 (2013) Ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης "Ενισχύοντας τον θεσμό του Συνηγόρου στην Ευρώπη"¹⁷¹ και η από 25ης-2-2015 Έκθεση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης)¹⁷², η οποία αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα και, ιδίως, στον βαθμό συμμορφώσεως αυτής προς τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (κυρωθέντα δια του Ν. 1850/1989). Στο «Παράρτημα 2» της ως άνω εκθέσεως το Συμβούλιο της Ευρώπης αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ειδικότερον στους θεσμούς του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως και του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχειρήσεως στην Ελλάδα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως, ενεργών βάσει των ηθικών αρχών της ακεραιότητας, της εμπιστοσύνης και της καλής πίστεως και πιθανώς υπαγόμενος ως διαπιστευμένος διαμεσολαβητής στον Εθνικό Κώδικα Δεοντολογίας Διαμεσολαβητών (Ε.Κ.Δ.Δ.) συνιστά βήμα εκδημοκρατισμού της διοικητικής λειτουργίας της Τ.Α. και, παραλλήλως, υπηρετεί, διασφαλίζει και ενισχύει βασικές αρχές της ως άνω λειτουργίας, όπως η νομιμότητα, η διαφάνεια (λόγω της δημοσιότητας των καταγγελιών και της εκβάσεως αυτών και της εξ αυτής αποφυγής των αυτών σφαλμάτων ή αναδείξεως πτυχών κακοδιοικήσεως τις οποίες αυτή τούτη η Διοίκηση αγνοεί), η ισότητα (αναφορικός σε περιπτώσεις διακρίσεων λόγω φύλου¹⁷³, λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων [π.χ. άρνηση καταχωρίσεως γάμων ή θρησκευμάτων], λόγω αναπηρίας [π.χ. μη επαρκείς υποδομές προσβάσεως, μη εξειδικευμένη κρίση σε περιπτώσεις επιβολής προστίμων σταθμεύσεως, κήρυξη ως αυθαιρέτου {!} μπάρας προσβάσεως σε κατοικία], λόγω ηλικίας (επαγγελματικά δικαιώματα υπαλλήλων), λόγω κοινωνικής θέσεως [περικοπή προνοιακών επιδομάτων άνευ προηγουμένης εκθέσεως κοινωνικού λειτουργού, κατά παράβαση της οικείας υπουργικής αποφάσεως]) και αναφορικός σε καταγγέλλοντες μη έχοντες τους υλικούς πόρους απευθύνσεως στην Δικαιοσύνη), η λογοδοσία (λόγω της αποτροπής συγχύσεως στο αυτό πρόσωπο των ιδιοτήτων ελέγχοντος και ελεγχομένου), η αποτελεσματικότητα (λόγω της τοπικής εγγύτητας και, ακολούθως, της ευχερεστέρας προσβάσεως στα αρχεία της δημοτικής αρχής / δημοτικής υπηρεσίας, των ευρυτέρων

¹⁷¹ Ο. π., υπ' αριθμόν 7

¹⁷² <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2298287>, εντοπισμός στις 18-2-2021

¹⁷³ Reif, C. Linda, "Ombuds institutions: strengthening gender equality, women's access to justice and protection and promotion of women's rights", άρθρο (13) στην συλλογή άρθρων "Ombudsman-Research Handbook", εκδόσεις Edward Elgar Publishing Limited, 2018

διαμεσολαβητικών δυνατοτήτων και του μη απροσώπου χαρακτήρος της σχέσεως), η συμμετοχή του δημότη / επιχειρήσεως (και η, απότοκος αυτής, αύξηση της εμπιστοσύνης αυτών στον θεσμό), η διαβούλευση, η αμεροληψία, η χρηστή και αδιάφθορη διοίκηση, η ανταπόκριση στις ανάγκες των δημοτών / επιχειρήσεων και η προστασία των προσωπικών δεδομένων των καταγγελλόντων. Επιπροσθέτως, ο θεσμός συμβάλλει στην αποφόρτιση του έργου της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου και στον περιορισμό της δικαστηριακής ύλης δια της αποτροπής διανοίξεως νέων δικών. Τέλος, ως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4555/2018 (σελίδα 56), μέσω της δημιουργίας του θεσμού και της λειτουργικής ηλεκτρονικής διακυβερνήσεως, επιχειρείται μείωση της γραφειοκρατίας, απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, αποσυμφόρηση κεντρικών δικαιοδοτικών οργάνων και εξοικονόμηση οικονομικών και ανθρώπινων πόρων και υλικοτεχνικών υποδομών. Παράλληλα, επιχειρείται αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των θεμάτων δημοτών και επιχειρήσεων σε τοπικό επίπεδο. Ιδεατώς επιτυγχάνεται ακριβέστερος καθορισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως και Συνηγόρου του Πολίτη.

Ωστόσο, χρήζει επισημάνσεως ότι ο θεσμός δεν επέχει θέση καταλύτη της δημοκρατικής και της δικαιοκρατικής λειτουργίας των πολιτευμάτων, διότι, επί νοσούντος πολιτικού συστήματος, δεν έχει το απαιτούμενο θεσμικό εκτόπισμα προς αποτροπήν των άσχημων επιδόσεων αυτού. Δεν διαθέτει την πολιτειακή ενέργεια να αποτρέψει σοβούσες δομικές πολιτικές ή οικονομικές κρίσεις. Επιπλέον, η επί τα χείρω μεταρρύθμιση του νομικού πλαισίου αφοπλίζει τον διαμεσολαβητή και τον καθιστά ανίσχυρο¹⁷⁴. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η θεσμική θωράκιση αυτού και ο σαφής διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων αυτού, του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχειρήσεως και του Συνηγόρου του Πολίτη και προτείνεται η εισαγωγή της υποχρεωτικής διαμεσολαβήσεως αυτού, κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 6 και 7 Ν. 4640/2019 περί υπαγωγής συγκεκριμένων διαφορών σε Υποχρεωτική Αρχική Συνεδρία διαμεσολαβήσεως (Υ.Α.Σ.). Περαιτέρω, προς επίτευξιν των διακηρυγμένων στόχων αυτού, συναπαιτείται η λειτουργία των δημοτικών οργάνων τα οποία συμμετέχουν στην αρμοδιότητα της εξωδικαστικής επιλύσεως, όπως της Νομικής Υπηρεσίας, των Οικονομικών Επιτροπών και των Δημοτικών Συμβουλίων. Και τέλος, απαιτείται η διαμόρφωση κουλτούρας εξωδικαστικής επιλύσεως διαφορών και σεβασμού του θεσμού και της διαδικασίας της διαμεσολαβήσεως. Υπό

¹⁷⁴Τζέμος Γ. Βασίλης, ό. π., υπ' αριθμόν 70

το πρίσμα των ανωτέρω, οι "ενστάσεις" των "σκεπτικιστών" περί της αληθούς λειτουργικής ανεξαρτησίας του Ombudsman¹⁷⁵ δεν συναντούν ισχυρό έρεισμα¹⁷⁶.

Συνελόντι ειπείν, ως προκύπτει εκ του αριθμού των τριάκοντα τεσσάρων (34) επιλεγέντων και υπηρετούντων επί δυνητικού αριθμού διακοσίων τριάκοντα τεσσάρων (234) Συμπαραστατών του Δημότη και της Επιχειρήσεως, ο θεσμός στην Ελλάδα, η οποία, μία ακόμη φορά, κινείται "αντιρρόπως" προς την διεθνή τάση της διοικητικής "εξελικτικής καθολικότητας" της "Ombudsmania"¹⁷⁷, δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς υπό των δημοτικών αρχών και εμφανίζει ελαφρά υποχώρηση, με "ηχηρή" την απουσία του στον Δήμο Αθηναίων, του οποίου ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως, κατά τον μήνα Νοέμβριο του έτους 2012, έγινε δεκτός ως θεσμικό μέλος στο Διεθνές Ινστιτούτο Συνηγόρων του Πολίτη (International Ombudsman Institute)¹⁷⁸, ενώ, ευνόητον ότι σε μία χώρα με κεφαλαιώδη και δαιδαλώδη διαρθρωτικά και δημοσιονομικά προβλήματα, οι λόγοι οι καθιστώντες αναγκαία την λειτουργία αυτού συνεχίζουν να υφίστανται προϊόντως διογκούμενοι¹⁷⁹!

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Καίτοι, παραλλήλως προς αυτούς οι οποίοι θεωρούν ότι το έργο του Διαμεσολαβητή είναι εξίσου επικίνδυνο με αυτό της "θήρας λεόντων", υφίστανται και αυτοί οι οποίοι θεωρούν ότι ο Διαμεσολαβητής είναι ικανός μόνον στο "να κτυπά μύγες"¹⁸⁰, διαχρονική αξία έχει η ρήση του αρχαίου τραγωδού Αισχύλου: "Άραγε οι μυαλωμένοι μπορούν να βρουν τον δρόμο της καλής γλώσσας" ("Ορέστεια", γ' μέρος "Ευμενίδες", Έξοδος, στίχοι 1032-1047)¹⁸¹.

¹⁷⁵Sześciło, Dawid ; Zakroczyński, Stanisław, "From Paris to Venice: the international standard of the ombudsman's independence revisited", άρθρο, The international journal of human rights, 26-11-2021, τεύχος 25, σελίδες 1819-1834

¹⁷⁶ Song, Weiqing ; Sala, Vincent Della, "Euroceptics and Europhiles in accord: the creation of the European Ombudsman as an institutional isomorphism", άρθρο Policy and politics, 10ος/2008, τεύχος 36, σελίδες 481-495, εντοπισμός στις 18-12-2021

¹⁷⁷ Μακρυδημήτρης Α.-Χρυσανθάκης Χ.-Κουλούρης Ν.Δ.-Οικονόμου Α.-Κλ. ό. π., υπ' αριθμόν 18, σελίδα 31

¹⁷⁸ <https://www.facebook.com/vsotiropoulos>, εντοπισμός στις 19-12-2021

¹⁷⁹ Dragos, C. Dacian ; Neamtu, Bogdana Neamtu, "Advancing transparency in the European Union: the role of the European Ombudsman", άρθρο (5) στην συλλογή άρθρων "Accountability in the E.U."

¹⁸⁰ Harlow Carol, "Ombudsmen: "hunting lions" or "swatting flies"", άρθρο (5) στην συλλογή άρθρων "Ombudsman-Research Handbook", εκδόσεις Edward Elgar Publishing Limited, 2018

¹⁸¹ <https://www.diodos-gr/αρχαία-κείμενα/αρχαίες-τραγωδιές/item/ευμενίδες-αισχύλου.html>.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ-
ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

(κατά χρονολογική σειρά δημοσίευσης και ενάρξεως ισχύος)

-Σύνταγμα της Ελλάδας 1975/1986/2001

Εισαγωγικός Νόμος Αστικού Κώδικος

-Υπ' αριθμόν 757 (1975) Σύσταση της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών (26η Τακτική Συνεδρίαση)

-Υπό στοιχεία R (85) 13 (1985) Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης

-Υπ' αριθμόν (85) 8 (1985) Ψήφισμα της Επιτροπής Υπουργών "για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων και του Συμβουλίου της Ευρώπης"

-Ν. 1850/1989 (Φ.Ε.Κ. 114/10-5-1989, τεύχος Α) "Κύρωση του Ευρωπαϊκού Χάρτη της Τοπικής Αυτονομίας"

-Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992)

-Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως,

-Υπό στοιχεία ΕΕ L 113 της 4ης-5-1994, ΕΕ L 92 της 9ης-4-2002 και ΕΕ L 189 της 17ης-7-2008 αποφάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης

-Ν. 2328/1995 (Φ.Ε.Κ. 159/3-8-1995, τεύχος Α) "Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας. Ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις"

-Ν. 2690/1999 (Φ.Ε.Κ. 45/9-3-1999, τεύχος Α) "Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις."

-Υπ' αριθμόν 80 (1999) Ψήφισμα του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης

-Υπ' αριθμόν Σύσταση 61 (1999) του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης

-Ευρωπαϊκός Κώδικας Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς" του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή

-Ν. 3051/2002 (Φ.Ε.Κ. 220/20-9-2002), "Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις"

-Υπ' αριθμόν 191 (2004) Ψήφισμα του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών "για τους Περιφερειακούς Συνηγόρους του Πολίτη"

-Ν. 3463/2006 (Φ.Ε.Κ. 114/30-6-2006, τεύχος Α) "Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων"

- Περιφερειακός Νόμος της Τοσκάνης της 27ης-4-2009 (Regional Law of Tuscany, April 27, 2009, n. 19 [BURT 6 May 2009, n. 15] "Discipline of Regional Ombudsman"
- Συνθήκη της Λισαβόνας (υπογραφή 2007, κύρωση 2009),
- Υπ' αριθμόν 296 (2010) Ψήφισμα του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης "σχετικά με τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών για την εφαρμογή των ανθρώπινων δικαιωμάτων"
- Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 3852/2010
- Ν. 3852/2010 (Φ.Ε.Κ. 87/7-10-2010, τεύχος Α) "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης"
- Υπ' αριθμόν 1959 (2013) Ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης "Ενισχύοντας τον θεσμό του Συνηγόρου στην Ευρώπη"
- Ν. 4194/2013 (Φ.Ε.Κ. 208/27-9-2013, τεύχος Α) "Κώδικας Δικηγόρων"
- Υπ' αριθμούς 4763/2014, 19/2015 και 92/2016 αποφάσεις του ΣτΕ
- Από 25ης-2-2015 Έκθεση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης)
- Υπ' αριθμόν 1686/2018 (Φ.Ε.Κ. 2037/5-6-2018, τεύχος Β) Κ.Υ.Α. των Υπουργών Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημερώσεως και Υγείας "Δωρεάν μετάδοση μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς"
- Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4555/2018
- Ν. 4555/2018 (Φ.Ε.Κ. 133/19-7-2018, τεύχος Α) "Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Εμβάθυνση της Δημοκρατίας Ενίσχυση της Συμμετοχής Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις"
- Ν. 4412/2016 (Φ.Ε.Κ. 147/8-8-2016) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)"
- Ν. 4619/2019 (Φ.Ε.Κ. 95/11-6-2019, τεύχος Α) "Κύρωση του Ποινικού Κώδικα"
- Ν. 4622/2019 (Φ.Ε.Κ. 133/7-8-2019, τεύχος Α) "Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης"
- Ν. 4623/2019 (Φ.Ε.Κ. 134/9-8-2019, τεύχος Α), "Ρυθμίσεις του Υπουργείου Εσωτερικών, διατάξεις για την ψηφιακή διακυβέρνηση, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις και άλλα επείγοντα ζητήματα"

-Ν. 4640/2019 (Φ.Ε.Κ. 190/30-11-2019, τεύχος Α) "Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις Περαιτέρω εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 και άλλες διατάξεις."

-Υπ' αριθμόν 1 (ΑΠ: 661/07-01-2020, ΑΔΑ: Ω82Μ46ΜΤΛ6-ΩΤ2), διανεμηθείσα μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 5db162660494ae090956a7a0 στις 07/01/20 15:51) Εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών (ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α., ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ),

-Από 24ης-6-2021 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

(κατ' αλφαβητική σειρά)

-Βρεττού, Κ. Βασιλική, Δρ. Νομικής-Ειδική Επιστήμων, "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση, Ombudsman & Μελλοντικές Γενεές", εκδόσεις Μπαρμπουνάκης, Νοέμβριος 2020

-Δαγτόγλου, Δ.Π., "Γενικό Διοικητικό Δίκαιο", εκδόσεις Σάκκουλα, 2010

-Λαδή, Στέλλα ; Νταλάκου, Βασιλική, "Εισαγωγή στη δημόσια διοίκηση και δημόσια πολιτική", εκδόσεις ΕΑΠ, 2008

-Λαδιάς, Απ. Χρήστος, "Ειδικά θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης", εκδόσεις Παπαζήση, 2014,

-Μακρουμετήρης, Α.- Χρυσανθάκης, Χ. - Κουλούρης, Ν.Δ. - Οικονόμου, Α.-Κλ., "Ombudsman"-Ο έλεγχος της κακοδιοίκησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1996

-Πραβίτα, Μαρία-Ηλιάνα, "Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης- Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης: Η Πραγματικότητα των Διαμεσολαβητικών αυτών Θεσμών", "Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου", έτος ΚΔ' (III), 2011,

-Πρεβεδούρου, Β. Ευγενία, Επίκαιρα θέματα-"Πρόσβαση στα έγγραφα και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με αφορμή πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης", εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

-Σπηλιωτόπουλος, Ε., "Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου", εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης, 2010

-Σπηλιωτόπουλος, Ε., "Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου", εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης, 2011

-Σωτηρόπουλος, Π. Δημήτρης, "Φάσεις και αντιφάσεις του ελληνικού κράτους στον 20ο αιώνα, 1910-2001", εκδόσεις "Εστία", 2019

-Τσέκος, Θεόδωρος, "Οργανωτικός ανασχεδιασμός και δημόσιες οργανώσεις"

-Τσέκος, Θεόδωρος, "Στρατηγικός και επιχειρησιακός προγραμματισμός ως εργαλεία δημοσίας δράσεως"

-Χλέπας, Νικόλαος-Κομνηνός, "Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα. (Ο Διαλεκτικός Ανταγωνισμός της Αποκέντρωσης και την Αυτοδιοίκηση), εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2015

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

(κατ' αλφαβητική σειρά)

-Kucsko-Stadlmayer, Gabriele, "European Ombudsman-Institutions", 2008

-Sandford, Mark, "The Local Government Ombudsman", Briefing Paper, Number 04117, 17 Ιουλίου 2017, Summary, σελίδα 3, House of Commons Library

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

(κατά χρονολογική σειρά εντοπισμού και αναφοράς στην Μ.Δ.Ε.)

-www.cityofathens.gr › symparastatis › files

-www.europarl.europa.eu › ftu › pdf › FTU_1.2.2.pdf

-Μπιτσάνη, Ευγενία, παραδόσεις στο μάθημα "Πολιτικές της Ε.Ε." (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο)

-<https://aead.gr>>esoel_ekthesi_apologismou_2020

-Σωτηρόπουλος, Π. Δημήτρης, παραδόσεις στο μάθημα "Πολιτική και Διακυβέρνηση" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο)

-Τσέκος, Θεόδωρος, παραδόσεις στο μάθημα "Οργανωτικός ανασχεδιασμός δημοσίων φορέων" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο)

-Σωτηρόπουλος, Βασίλης, τέως Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχειρήσεως στον Δήμο Αθηναίων και τέως Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχειρήσεως στην Περιφέρεια Αττικής, "Τι είναι η κακοδιοίκηση;", άρθρο αναρτηθέν στις 30-10-2010 στο http://elawyer.blogspot.com/2010/11/blog-post_30.html

-Τζέμος, Γ. Βασίλης, Διδάκτωρ Δημοσίου και Ευρωπαϊκού Δικαίου (Freiburg), Πρόεδρος της Ενώσεως Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), Συμβούλου ΑΣΕΠ, "Η σύννομη κακοδιοίκηση", άρθρο (θεματική ενότητα υπ' αριθμόν 11), αναρτηθέν στις 21-2-2018 στο http://gefragoulis.blogspot.com/2018/02/blog-post_98.html

-<https://www.arcadiaportal.gr/news/zitisan-epikyrosi-prototyroy-eggrafoy-sto-ika-megalopolis>

-<https://fra.europa.eu/el/eu-charter/article/41-dikaioma-hristis-dioikisis>

-Πρεβεδούρου, Β. Ευγενία, "Διεύρυνση των περιπτώσεων υποχρέωσης ανάκλησης διοικητικών πράξεων ή εξέτασης σχετικού αιτήματος υπό το πρίσμα της αρχής της χρηστής διοίκησης (ΣτΕ 92/2016), <https://www.prevedourou.gr/διεύρυνση-των-περιπτώσεων-υποχρέωσης/>
http://www.adjustice.gr/webcenter/portal/ste/ypiresies/nomologies;jsessionid=1zi5TSLM_iEwQXJ9DzUqswlHm4cLxnzKRZRuEUa7ikcCFyvUge6u!664779255!-356482084?_afrLoop=18488871087673751

-<http://www.humanrightscaselaw.gr/>-Καθ' ύλην ευρετήριο-Γενικά θέματα και αρχές-Ασφάλεια δικαίου-Δικαιολογ. εμπιστοσύνη

-Διαμαντούρος, Νικηφόρος, τέως Ευρωπαίος Διαμεσολανητής, "Χρηστή διοίκηση, λογοδοσία και κράτος δικαίου: ο ρόλος του ombudsman", παρουσίαση στο Πανεπιστήμιο Κύπρου - Τμήμα Νομικής (λέξεις:4289/130: 33 min), Λευκωσία, 18 Σεπτεμβρίου 2012, http://www.europarl.europa.eu>static>files>elxristi-dioikisi-logodosia-kai-kratos-dikaiou_cyprus_18.09.2012.final, εντοπισμός στις 24-7-2021,

-<https://www.facebook.com/LocalOmbudsnetwork/>

-https://www.typosthes.gr/thessaloniki/247030_dimos-oraiokastro-protostatise-stin-psifiaki-eklogi-symparastati-dimoti, άρθρο, "Δήμος Ωραιοκάστρου: Πρωτοστάτησε στην ψηφιακή εκλογή "Συμπαραστάτη Δημότη"

-<https://www.kallikratis.org/apodoches-dimarchoy-antidimarchoy-proedroy-dimotikoy-symvolyioy-genikoy-grammatea-dimoy-perifereiarchi-kai-antiperifereiarchi/>

-<https://www.minfin.gr/web/31511/nomoi-pou-aphoroun-te-misthodosia-demosion-ypallelon>
http://www.eetaa.gr:8080/kallikratis/support/Kanonismoi/d_dimotiko_symvoulia.pdf -

<https://diavgeia.gov.gr/decision/view/4AΘΕΩΗΑ-Σ>, Δήμος Χαλκιδέων, "Δέσμευση πίστωσης για κλειδί εισόδου στο Γραφείο Συμπαραστάτη του Δημότη"

-<https://www.kalamata.gr/el/dimos/symparastatis-tou-dimoti-kai-tis-epixeirisis> -

<https://www.synigoros.gr/?i=stp.en.faq>

-www.digestaonline.gr › pdfs › 4.pdf

-Σωτηρόπουλος, Βασίλης, "Ο Συμπαραστάτης του Δημότη σε πόλεις της Ευρώπης", άρθρο αναρτηθέν στο <http://elawyer.blogspot.com/2010/12/o.html>

-<https://larnakaonline.com.cy/2016/12/11/eksigchronismos-tou-dimou-mas-exipnes-protasis-aro-ton-ipropsifio-aki-zannetou/>

-Αλεξιάδης, Αλέξανδρος, ρεπορτάζ-συνέντευξη του Δημάρχου Πυλαίας-Χορτιάτη και Προέδρου της Περιφερειακής Ενώσεως Δήμων Κεντρικής Μακεδονίας, Ιγνάτιου Καϊτεζίδη, του Δημάρχου

Νεάπολης-Συκεών Σίμου Δανιηλίδη και του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχειρήσεως στον Δήμο Ηρωικής Πόλης Νάουσας Δημοσθένη Ταούλα στο GR.TIMES.gr, αναρτηθέν στις 29-10-2020 στο <https://www.grtimes.gr/ellada/dimoi/choris-symparastati-toy-dimoti-kai-tis-epicheirisis-i>

-Μπίτσικα, Παναγιώτα, άρθρο της 22ας-1-2014, αναρτηθέν στο <https://www.tovima.gr/2014/01/21/society/symparastatis-dimoti-enantion-nomikis-ypiresias-dimoy-athinaiwn/>

-Τριανταφυλλοπούλου, Αθανασία, παραδόσεις στο μάθημα "Συμβασιακές πολιτικές της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο)

-Τριανταφυλλοπούλου, Αθανασία, παραδόσεις στο μάθημα "Αυτοδιοίκηση και δημόσιες πολιτικές σε τοπικό επίπεδο" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο)

-Μπαϊρακτάρη, Βίκυ, "Κάθε άνθρωπος έχει ένα θεμελιώδες δικαίωμα για ένα περιβάλλον ποιότητας που επιτρέπει μια ζωή αξιοπρέπειας και υγείας", άρθρο της 1ης-6-2018, αναρτηθέν στο <https://www.halkidikiport.gr/2018/06/κάθε-άνθρωπος-έχει-ένα-θεμελιώδες-δικ/>

-Μπιτσάνη, Ευγενία, παραδόσεις στο μάθημα "Βιοπολιτισμική ανάπτυξη και τοπική κοινωνία" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, χειμερινό εξάμηνο)

-Σωτηρόπουλος, Π. Δημήτρης, παραδόσεις στο μάθημα "Μεταρρυθμίσεις στο Κράτος και στην Αυτοδιοίκηση" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο)

-Τσέκος, Θεόδωρος, παραδόσεις στο μάθημα " Στρατηγικός και επιχειρησιακός προγραμματισμός ως εργαλεία δημοσίας δράσεως" (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Διοικήσεως Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Π.Μ.Σ. "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", ακαδημαϊκή περίοδος 2020-2021, εαρινό εξάμηνο)

-Χλέπας, Νικόλαος-Κομνηνός, "Η νέα καταστατική οργάνωση για την τοπική διακυβέρνηση, άρθρο αναρτηθέν στο <https://www.academia.edu/5901906>, <https://www.airetos.gr/diktyo-dimotikon-k-perifereiakon-symparastatonaytoi-eimaste-diafwnoyme-me-tis-protaseis-roylaki.aspx>

-<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2298287>

-<https://www.facebook.com/vsotiropoulos>

-<https://www.diodos-gr/αρχαία-κείμενα/αρχαίες-τραγωδίες/item/ευμενίδες-αισχύλου.html>.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

(κατά χρονολογική σειρά εντοπισμού και αναγραφής στην Μ.Δ.Ε.)

-<https://www.ombudsman.europa.eu/webpub/25years/el/index.html>

-<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1163>

-Erkkila, Tero, "Transparency in Public Administration" άρθρο αναρτηθέν στο <https://oxford.com/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1404>

-www.v-dem.net › media › filer_public › pb_22_final

-Bauer, Frances, "The Practice of One Ombudsman", Negotiation journal, 1ος/2000, τεύχος 16,

-https://www.researchgate.net/publication/281283594_Ombudsman_and_Local_Governments,

-<https://www.ombudsman.europa.eu/en/european-network-of-ombudsmen/members/all-members>

-<https://stad.gent/nl/contact-meldpunten/ombudsvrouw>,

-Van Roosbroek, Steven ; Van de Walle, Steven, "The Relationship between Ombudsman, Government, and Citizens: A Survey Analysis"

-<http://www.sofiaombudsman.bg/en.php>

-"The Long Way of the Emerging Ombudsman Institution in Bulgaria: Six Months Later", άρθρο, CSD, Center for the Study of Democracy, CSD Policy Briefs, 2004

-Kolman, Petr, "The Ombudsman in the Czech Republic", άρθρο, Strani pravni život, 2010

-Gøtze, Michael, "The Danish ombudsman A national watchdog with selected preferences", άρθρο, Utrecht law review, 25-1-2010

-Creutzfeldt, Naomi, "What do we expect from an ombudsman? Narratives of everyday engagement with the informal justice system in Germany and the UK", άρθρο, International journal of law in context, 12ος/2016, τεύχος 12

-<https://www.tallinn.ee/eng/ombudsman/The-ombudsman-of-Tallinn-City>

-Grujić, Aleksandar, "LOCAL OMBUDSMAN INSTITUTION IN SERBIA AND SPAIN WITH A SPECIAL OVERVIEW OF THE PROCEDURE FOR THE LOCAL OMBUDSMAN ELECTION", άρθρο, Pravo, teorija i praksa, 1-9-2013, τεύχος 30, σελίδες 7-9

-https://fr.wikipedia.org/wiki/Mediateur_de_la_ville_de_Paris

-Aviani, Damir, redoviti profesor, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu "KONTROLA UPRAVE PUTEM PUČKOG PRAVOBRANITELJA, UDK: 351. 941 (497.5), Izvorni znanstveni rad, Primljeno: 15. rujna 2015

- Carballo Armas, Pedro, "Episodios de la difusión del ombudsman en el constitucionalismo comparado: una aproximación analítica a los modelos de Italia, Portugal y la Unión Europea", άρθρο, Parlamento y Constitución. Anuario, 1999, σελίδες 153-181
-<https://www.tiesibsargs.lv/en/pages/about-us/tiesibsarga-institucija>
- "Reform of the Ombudsman Institutions in Lithuania", άρθρο Edita Ziobiene Jurisprudencija, 1-1-2010
-<https://www.ajbh.hu/documents/Hungarian+Ombdusman>, "The Hungarian Ombudsman Institution 1995-2008"
- Szabó, Máté, "Changes in the Institutional Context of the Ombudsman System in the Republic of Hungary in 2012", άρθρο Beijing law review, 1-9-2012, τεύχος 3, σελίδες 112-120
-<https://www.nationaleombudsman.nl/organisation#whos-who>
- <https://www.wien.gv.at/english/environment/ombuds-office/>
-<https://www.ombudsman.ie/news/removal-of-polish-ombudsm/>, ανάρτηση της 16ης-4-2021
- "Removal of Polish Ombudsman is a blow to rights of Poland citizens", άρθρο, European Union News, 17-4-2021
- Hossu, A. Laura ; Dragos, C. Dacian, "Decentralization of the Ombudsman Institution in Romania: How Effective Is It?", άρθρο, ROMANIAN JOURNAL OF EUROPEAN AFFAIRS, τεύχος 13, αριθμός 4, Δεκέμβριος 2013
- Marzel, Kornelija, "Role of the Human Rights Ombudsman in Ensuring Good Administration in Slovenia", άρθρο, Central European public administration review (Online), 1-5-2019, τεύχος 17, σελίδες 25-222
- Nemec, Juraj ; Orviska, Marta ; Lawson, Colin, "The Role of Accountability Arrangements in Social Innovations: Evidence from the UK and Slovakia", άρθρο, NISPAcee journal of public administration and policy, 1-6-2016, τεύχος 9, σελίδες 73-96
- Asmara, Galang, "Characteristics of Ombudsman Institution in Indonesia Compared with Ombudsman Institution in Sweden, United Kingdom, France and Netherlands", άρθρο, Padjadjaran: Jurnal Ilmu Hukum, 1-4-2016, τεύχος 3, σελίδες 43-62
-<https://top-channel.tv/english/ombudsman-office-in-every-city/>, "Ombudsman office in every city", άρθρο και video της 3ης-5-2012 στο "Top Channel"
- <https://ennhri.org/our-members/north-macedonia/>
- Tudjarovska Gjorgjievska, Emilija, "The 'Silent Guardians' in the Fight against Corruption: The Case of North Macedonia", άρθρο, Central European public administration review (Online), 1-5-2020, τεύχος 18, σελίδες 165-184
-<https://ombudsman-beograd.rs/>

- Davinic Marko ; Krstic Ivana, "The Institution of Local Ombudsman in the Republic of Serbia - Success Story or Missed Opportunity?", άρθρο, Lex localis-journal of local self-government, 30-7-2018, τεύχος 6, σελίδες 551-568
- Necmettin H. Alpay Karasoy, Βοηθός Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Erbakan, "OMBUDSMAN IN TURKEY: ITS CONTRIBUTIONS AND CRITICISM", άρθρο, European Scientific Journal, Αύγουστος 2015, 11η έκδοση, No 22, σελίδα 4
- "Oslo appoints first 'daycare bullying ombudsman", άρθρο της 16ης-3-2017, αναρτηθέν στο <https://www.thelocal.no/20170321/oslo-appoints-first-bullying-ombudsman/>
- Gradszkova, Yulia, "Regional Ombudsmen, Human Rights and Women - Gender Aspects of the Social and Legal Transformation in North-West Russia (Based on Ombudsman Reports)", άρθρο, The Soviet and post-Soviet review, 2012, τεύχος 39, σελίδες 84-109
- <https://www.theioi.org/ioi-news/current-news/new-ombudsman-for-the-city-of-zurich>,
- Bian Su, λέκτωρ Συνταγματικού Δικαίου στη Σχολή Φιλελεύθερων Τεχνών και Δικαίου του Πανεπιστημίου Jiangsu Ocean, "Legalising Anti-Corruption Efforts in China History, Characteristics, and Dilemmas", άρθρο, αναρτηθέν στις 8-12-2021, <https://verfassungsblog.de/legalising-anti-corruption-efforts-in-china/>
- Thomson, Stephen, "THE PUBLIC SECTOR OMBUDSMAN IN GREATER CHINA: FOUR "CHINESE" MODELS OF ADMINISTRATIVE SUPERVISION", άρθρο, University of Pennsylvania journal of international law, 22-12-2017, τεύχος 39, σελίδα 435
- Srivastava, Praveen Ranjan, "An intelligent agent tool for anti-corruption body (ombudsman) via decision support environment", άρθρο, CSI Transactions on ICT, 20-6-2015, τεύχος 2, σελίδες 261-277
- "The Ombudsman in Japan", άρθρο, WASEDA BULLETIN OF COMPARATIVE LAW, τεύχος 9
- <https://kingcounty.gov/independent/ombuds.aspx>
- <https://detroitmi.gov/government/ombudsman>
- <https://ocfs.ny.gov/main/ombudsman/contact.php>
- <https://www.usombudsman.org/municipal-government-ombudsman/>, ιστοσελίδα της United States Ombudsman Association
- Reif, C. Linda, "Ombuds institutions: strengthening gender equality, women's access to justice and protection and promotion of women's rights", άρθρο (13) στην συλλογή άρθρων "Ombudsman-Research Handbook", εκδόσεις Edward Elgar Publishing Limited, 2018
- Sześciło, Dawid ; Zakroczymski, Stanisław, "From Paris to Venice: the international standard of the ombudsman's independence revisited", άρθρο, The international journal of human rights, 26-11-2021, τεύχος 25, σελίδες 1819-1834

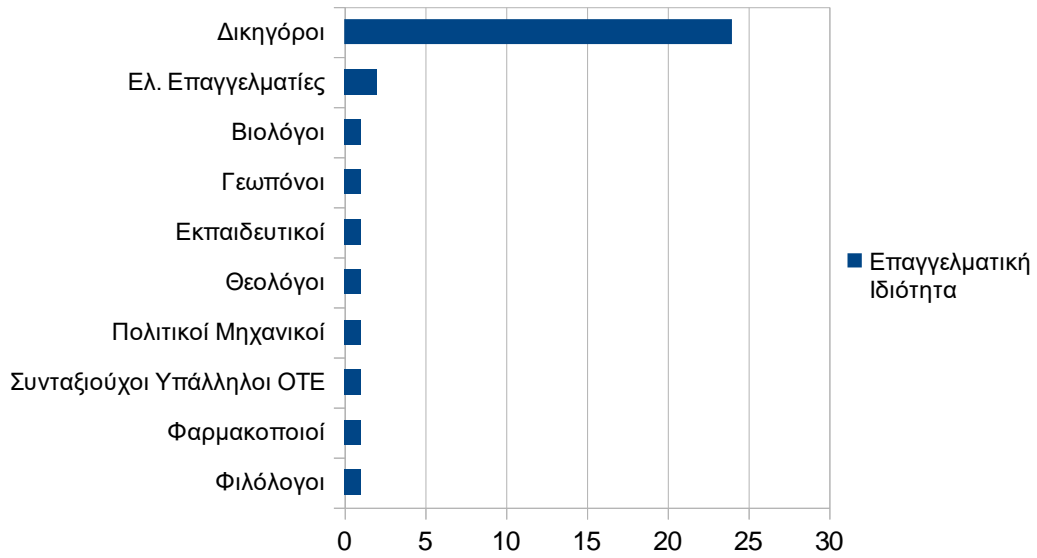
-Song, Weiqing ; Sala, Vincent Della, "Eurosceptics and Europhiles in accord: the creation of the European Ombudsman as an institutional isomorphism", άρθρο Policy and politics, 10ος/2008, τεύχος 36, σελίδες 481-495

-Dragos, C. Dacian ; Neamtu, Bogdana Neamtu, "Advancing transparency in the European Union: the role of the European Ombudsman", άρθρο (5) στην συλλογή άρθρων "Accountability in the E.U."

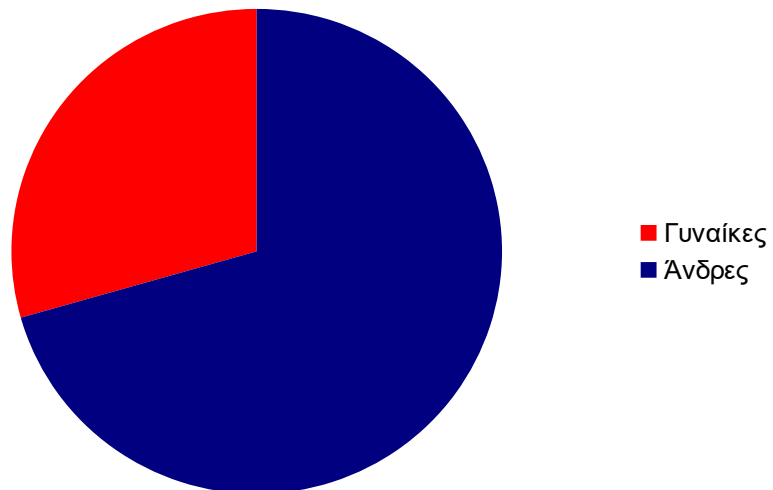
-Harlow Carol, "Ombudsmen: "hunting lions" or "swatting flies"", άρθρο (5) στην συλλογή άρθρων "Ombudsman-Research Handbook", εκδόσεις Edward Elgar Publishing Limited, 2018

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

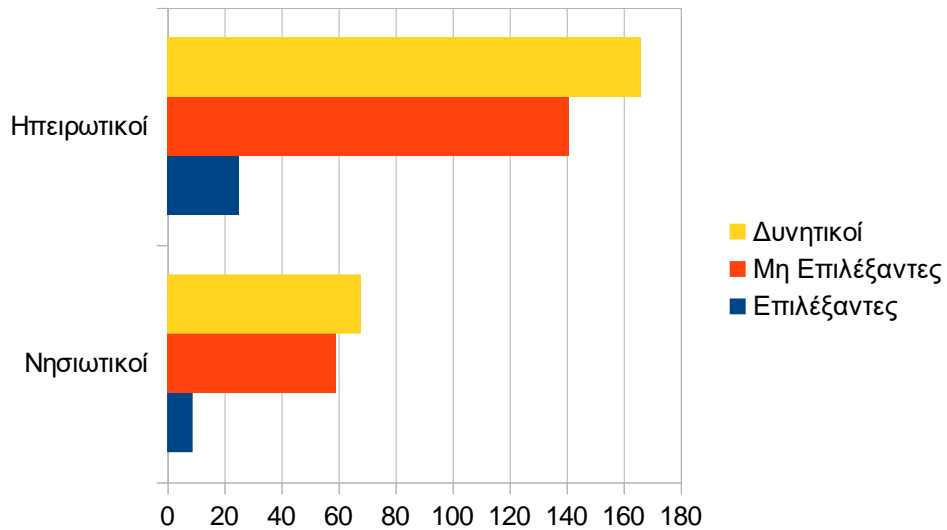
Διάγραμμα 1 (Επαγγελματική ιδιότητα)

Διάγραμμα 2 (Φύλο)

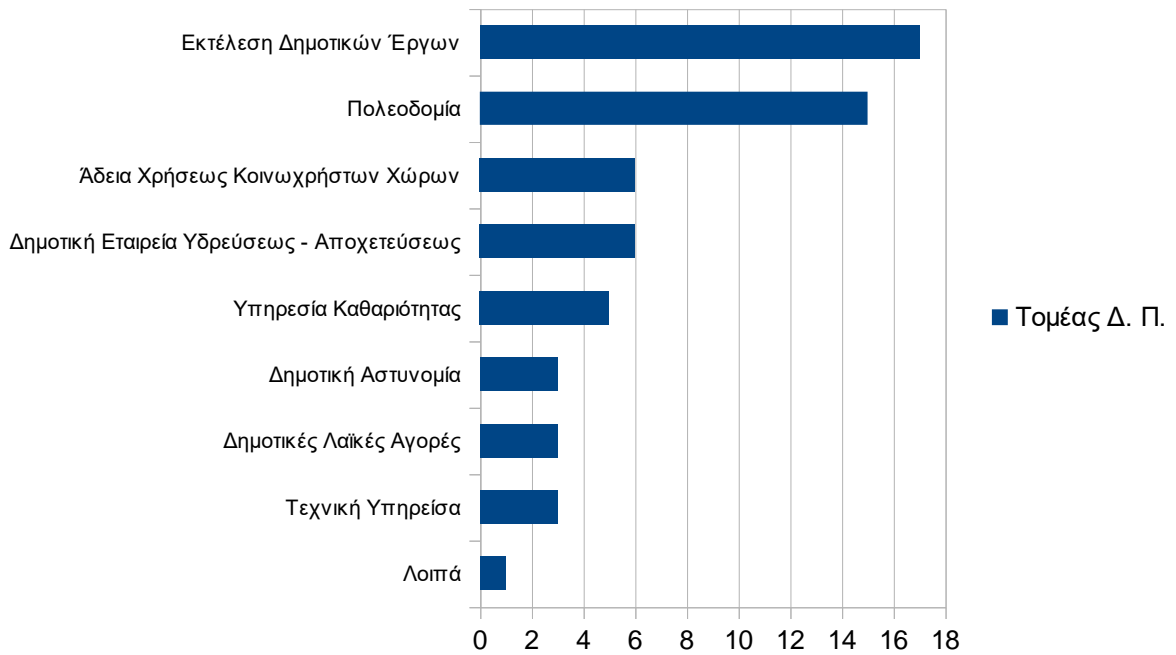
Διάγραμμα 3 (Γεωγραφική Κατανομή)

Διάγραμμα 4

(Τομέας Δημοτικής Πολιτικής

στον οποίον αφορά ο μεγαλύτερος αριθμός καταγγελιών)

Διάγραμμα 5

(Αίτια μη επιλογής ή επιλογής αλλά μη διατηρήσεως θεσμού υπό της δημοτικής αρχής)

